Opłaja pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 262 | Łódź, Niedziela, 16 listopada 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ״ה מרחשון תרצ״א | № 262

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

17

יודישע וועהלער!

פון איין איינציגער שטים קאן אפהענגען דער איינציגער יודישער מאנדאט!

נור די ליסטע 17 קאן ארורכפיהרען אין לאדז א יודישען דעפוטאט, אלע אנדערע ליסטעס זענען דעמאנסטראטיוו און אלע שטימען אויף זיי זענען ארויסגעווארפען. יעדער יודישער וועהלער דארף דאס געדענקען און איבערגעבען אלע זיינע פריינד און בעקאנטע, אז יעדע שטים איז דעציד רענד. דעריבער דארף קיינער נישט אפלייגען אויף שפעטער. באלד אין דערפריה פון 9 א זייגער דארף יעדער יוד זיין חוב ערפילען און אפגעבען זיין שטים פאר נ׳ 17

17

יודישע האנדווערקער!

היינט איז דער ענטשיידענער מאמענט, דארף יעדער האנדווערקער זיך אפגעבען א קלארען דין־וחשבון, ווער עס קאן און מוז זיין דער פערטיידיגער פון זיינע אינטערעסען.

אין דעם יעצטיגען מאמענט, ווען מיר בלעטערן א דורך די געשיכטע פון 12־יעהריגען קאמף אין דעם פוילישען סיים, זעהען מיר, אז פון די אלע געהאלטענע רעדעס פון אונזערע פארשטעהער אין די פריהערדיגע סיימען איז נישט דא קיין איין רעדע, אין וועלכע עס זאל נישט האבען בעריהרט געווארען די טרויעריגע לאגע פון די יודישע האנדווערקער און מסירת־נפשדיגען קאמף געגען דער צעכען־גזירה. אין דער זעלבער צייט, ווען אנדערע גרופען האבען דאס אויסגענוצט פאר אייגענע פערזענליכע אינטערעסען, ווייל זיי זענען געווען מקורבים למלכות, זענען א דאנק דעם אונערמידליכען קאמף פון די פריהערדיגע דעפוטאטען, וועלכע גוירען זיך איצט ארום דעם בלאק צו פערטיידיגען די יודישע רעכט אין פוילען, געלונגען אונזערע צעכען צו לעגאליזירען.

זאל דאס יעדער האנדווערקער געדענקען. ער דארף וויסען, אז די, וועלכע שטעהען אויף דער וואך און פערטיידיגען שטענדיג די בלוטיגע אינטערעסען פון די האנדווערקער דארף מען אויך יעצט שענקען אין זייער צוטרוי.

דעריבער מוזען אלע האנדווערקער היינט, אין טאג פון די וואהלען שטימען פאר מוטיגע קעמפער פון אייגענע אינטערעסען, וועלכע פיהרען אויף דער ליסטע צו פערטיידיגען די רעכט פון יודישען פאלק אין פוילען, פאר דער ליסטע נומער 17.

(—) איגנז. יחק זשעלינסקי.
וויצע־פארזיצער פון האנדווערקער־פערבאנד אין לאדז.

חברים קליינהענדלער, טארג און מארק־שטייער!

אלע אונזערע חברים, קליינהענדלער טארג־ און מארק־שטייער, ווערען אויפגעפאדערט דעם היינטיגען טאג זיך אקטיוו צו בעטייליגען אין דער וואהל־אגיטאציע. מיר אלע שטימען פאר דער ליסטע 17. יעדער קליינהענדלער טארג־ און מארק־שטייער, געהט היינט ארויס אין גאס און ברענגט אייער משפחה־מיטגלידער, פריינד און בעקאנטע צו דער וואהל־אורנע פאר דער ליסטע 17.

חברים! זייט וויסען, אז די אגודה און די פאלקיסטען בענוצען זיך מיט אונזער נאמען, בכדי אריינצוברענגען א טומעל צווישען אונזערע חברים. זיי שרייבען אונטער נעמען פון אזעלכע מיטגלידער, וועלכע זענען שוין לאנג פון אונזער פעראיין אויסגעשלאסען געווארען. געדענקט, חברים, לאזט אייך נישט אפנארען דורך קיינעם. מיר מוזען העלפען צום זיג פאר דעם איינציג־מעגליכען יודישען מאנדאט אין לאדז. מיר ארימע פאלקס־מאסען ווילען אונזערע שטימען נישט ארויסווארפען!

מיר שטימען נאר פאר דער ליסטע ומער 17.
פערוואלטונג פון קליינהענדלער־פעראיין
טארג־ און מארק – שטייער.
עהרען־פרעזעס, מנחם קירשבוים.
פרעזעס, מענדעל מינץ.
סעקרעטאר, פישעל פרענקעל.

וואָרנונג, יודישע וועהלער!

די „אגודה״ און אנדערע פערטיילען 17־לעך מיט פונקטען, שטריכען, געלעכערטע מיט שפילקעס א. אז. וו. גיט אכטונג, אז דער נומער 17, וועלכען איהר לייגט אריין אין וואהל־ביורא אינ׳ם כאנווערט זאל זיין פולשטענדיג ריין. אויסער דער 17 טאר זיך גארנישט געפינען. די צווייטע זייט מוז זיין פולשטענדיג ריין.

רעליגיעזע און פארטייאישע יודען!

לאזט אייך נישט טעראריזירען פון די אגודה־לייט, זיי האבען איין צוועק אייך צו צוברעכען און מאכען פון אייך משרתים פון דער גערער ממשלה.

17

וועלכער יוד

עס איז צופרידען מיט זיין לאגע זאל שטימען פאר דער אגודה

די אונצופרידענע

שטימען פאר דער ליסטע

17

אלע האנדווערקער און מיטגלידער

פון די אונטען אויסגערעכענטע צעכען ווערען אויפגעפאדערט צו שטימען היינט, זונטאג פאר דער ליסטע 17

חיצע־פארזיצענדער פון האנדווערקער־פערבאנד אין לאדז, פאלודניאווע 4

(—) איגנזש. יצחק זשעלינסקי

ראטמאן פון די האנדווערקער אין לאדזער שטאט־ראט (—) **מארעק פיילך**

פיילער־צעך
דרעקסלער־צעך
שניצער צעך
קירזשנער־צעך
שטעפער־צעך
בלעכער־צעך
פריזירער־צעך
מאהלער־צעך
טאפעצירער־צעך
זאטלער־צעך
יובילער־ און גראווירער־צעך
שניידער־צעך

בעקער־צעך
שוסטער־צעך
בלעכער־ און דעקער־צעך
קאפעלושען־פעראיין
היטעל־מאכער־פעראיין
צוקערלעך מאכער־פעראיין
בערשטען בינדער־פעראיין
שילדען־מאלער פעראיין
גלעזער־פעראיין
בוכבינדער־פעראיין
טאמבורירער־פעראיין
שטיקער א וועש־אויסארב.פער.

סוויטער־מאכער־פעראיין
וואל זע־מאכער־פעראיין
זאקען מאכער־פעראיין
ד׳ וקער פעראיין
שאכטעל־מאכער־פעראיין
זאדא וואסער־פאבריקאנטען
פארבער פעראיין
ליכט־מאכער־פעראיין
פליישער־פעראיין
מוירער־מייסטער־פעראיין
וועבער־פעראיין
לעקטראטעכניקער־פעראיין

וואס דארף וויסען יעדער וועהלער

היינט, זונטאג, באלד אינד ערפריה, דארפט איהר ערפיהלען אייער בירגערליכען חוב, בעמען א צעטעל 17 געהן אין אייער וואהל־אביואוד (דעם אדרעס פון אבוואוד וועט איהר געפונען אויף דעם צעטעל, וואס איז אויסגעהאנגען אין טויער פון הויז), בעמט מיט א וועלכען עס איז דאקומענט (פאס, מעטריקע, וויטשאנג, מיליטער־ביכעל, קראנקען־קאסע־ביכעל א. ד .ג.) דארט בעקומט איהר פון פארזיצער א ליידיגען קאנווערט, אין וועלכען איהר דארפט אריינלעגען נאר איין צעטעל 17. מיר מאכען אייך אויפמערקזאם, אז דער צעטעל מוז זיין ריין אהן פונקטען און צייכענס עס דארף זיין נאר 17.

אויב מען מאכט אייך שוועריגקייטען אין וואהל־אבוואוד ביים אפגעבען אייער שטים, דארפט איהר זאפארט זיך ווענדען אין איינעם פון די אויסגערעכענטע אינפארמאציע־וואהל־ביורא׳ס.

שטימט

און אגיטירט

פאר דער ליסטע

פון נאציאנאלען כבוד

פאר דער ליסטע

17

די מיטגלידער פון פאלגענדע פעראיינען שטימען היינט פאר דער ליסטער 17

סוחרים־פעראיין, פיעטריקאווער 10.
סוחרים־פעראיין, פיעטריקאווער 73.
דעטאליסטען־פעראיין, פיעטריקאווער 69.
קליינהענדלער־פעראיין, פיעטריקאווער 6.
פאבריקאנטען־פעראיין, זאכאדניא 66.
אפפאל־הענדלער־פעראיין, מאגיושקי 5.
פישער־פעראיין, פאמארסקא 18.
הורטאווע פליישער־פעראיין, פאדזשעצנא 10.
פליישער־פעראיין, פיעטריקאווער 24.
פליישער־פעראיין, זגערזשער 84.
פרוכטען, געמיזע הענדלער־פעראיין, זגערזשער 28.
פרוכטען, געמיזע הענדלער־פעראיין, בזשעזינער 19.
פרוכטען, געמיזע הענדלער־פעראיין, גרינעם מארק.
געפליגעל־פעראיין, פאמארסקא 17.
לעבעדיגע געפליגעל, אלעקסאנדריסקא 21.
מילך־הענדלער, פאלנאצנא 31.
פיטער־פעראיין, פולנאצנא 31.
קיה־בעזיצער, פאמארסקא 15.
קאלאניאל־קליינהענדלער־פעראיין, ציגעל־גאס 15.
פעראיין פון די האלעס, אגראדאווא 10.
הויזירער־פעראיין, פאמארסקא 15.
שאכטער־פעראיין, קאנסטאנטינער 10.
גראשער־פעראיין, אלעקס[illegible]סקא 8.

די פערוואלטונג פון יודישען לעבעדיגע געפליגעל־הענדלער אין לאדז פאדערט אויף אלע איהרע מיטגלידער צו שטימען און צו אגיטירען פאר דער ליסטע 17.

די פערוואלטונג פון לעבעדיגען געפליגעל הענדלער־פעראיין, אלעקסאנדריסקא 17.
פרעזעס (—) שלמה בערלינסקי.
וויצע־פרעזעס (—) לייבל בידערמאן.
סעקרעטאר (—) ישראל בידערמאן.
קאסיר (—) פייוועל ראזמוטער.
פערוואלטונגס־מיטגליד ש. וואלקאוויטש.

יודען!

די אגודה האט ארויסגעלאזט אן אויפרוף און האט איהם אונטערגעשריבען אין נאמען פון „מזרחי״

יעדער יוד וועט זיך פערשטעהען אויף אזא פעלשונג.

די אגודה־לייט נארען אייך אפ, אז זי האט זיך פעראייניגט מיט די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס. עס איז א ליגען! קיין שום ווירטשאפטליכע ארגאניזאציע קען נישט און וועט נישט [illegible], אז א דין זאל פערטיידיגען זייערע עקאנאמישע אינטערעסען. דיינים און מורה־הוראות דארפען אכטונג געבען אויף כשרות.

דער לאדזער ראש – הקהל, האט זיך געזיכערט א בענקעל אויף די [illegible] יודישע ליסטע און יעצט בעמיהט ער זיך צו צוברעכען דעם איינציג־זיכערען יודישען מאנדאט פון דער ליסטע 17.

צו איז אייך בעקאנט, אז מיט דער הסכמה פון די אגודה׳שע פארשטעהער ווערען פערשפרייט אנטיסעמיטישע אויפרופען צו די פוילישע וויערים, אין וועלכע עס ווערט געזאגט, אז די יודען ווילען פון זיי מאכען זייערע שקלאפען?

די „אגודה־לייט״ פערשפרייטען ליגנערישע ידיעות, אז דער וועהלער מוז ווייזען דאס צעטעלע פאר וועמען ער שטימט.

עס איז שקר וכזב! לאזט אייך נישט פערפיהרען פון אזעלכע נארישע און פאלשע רייד, די וואהלען זענען געהיימע.

וואָרנונג!

יודען! לאזט אייך נישט טעראריזירען דורך קיינעם

געדענקט, אז די וואהלען זענען געהיימע.

קיינער ווייסט נישט און וועט נישט וויסען פאר ווען איהר שטימט, און פארע צעטעל איהר לייגט אריין.

זייט שטאלץ און מוטיג און שטימט פאר דער ליסטע 17

17 אלע יודען אין לאדז 17

סוחרים, האנדווערקער, קליינהענדלער, טארג-שטייער, ארבייטער, ארבייטענדע אינטעליגענץ, סיי פרומע, סיי פרייע

שטימען פאר דער ליסטע פון נאציאנאלען כבוד און ווירדע, פאר דער ליסטע פון קאמף פאר די נאציאנאלע און בירגערליכע רעכט און פערטיידיגונג פון עקאנאם. אינטערעסען, פאר דער ליסטע

17 שטימט פאר דער ליסטע

אכטונג, התאחדות-חברים!

אין נאמען פון פארטיי-דיסציפלין ווערט איהר אויפגעפאדערט היינט, 9 א זייגער אינדערפריה ארויסצוגעהען אין גאס און אקטיוו צו ארבייטען פאר'ן נצחון פון דער ציוניסטישער ליסטע 17.

וואהל - מאטעריאל בעקומען אין הויפט וואהל-ביורא, צעגעלניאנא 4.

פערוואלטונג פון דער ציוניסטישער ארבייט-פארטיי, „התאחדות" אין לאדז.

אכטונג, יוגענד!

די גאנצע פערדעגיסטרירטע יוגענד דארף זיך שטעלען היינט, פינקטליך 7 פריה אין זייערע וואהל-קאמיסאריאטען. די בישט-פערדעגיסטרירטע יוגענד דארפען זיך מעלדען צעגעלניאנא 4 אין הויפט-וואהל-ביורא.

1) געמיזע הענדלער-פעראיין, זגערזשער 28.
2) פישער-פעראיין, פאמארסקא 18.
3) ציוניסטישע ארגאניזאציע, צעגעלניאנא 4.
4) „מזרחי", קילינסקיעגא 44.
5) „התאחדות", שענקעוויטשא 53.
6) שוה"ל, אנדזשעיא 48.
7) „בני-ציון", רזשגאווסקא 7.
8) „סיני", גלובנא 62.

יוגענד! שטעלט זיך מאסענווייז! געדענקט דאס דער נצחון פון אונזער ליסטע איז דער נצחון פון קאמף פאר דער נאציאנאלער בעפרייאונג פאר'ן גאנצען יודישען פאלק.

אכטונג, רעליגיעזע ארבייטער!

די רעליגיעז-ציוניסטיש-סאציאליסטישע פארטיי „דת-ועבודה" פאדערט אויף אלע איהרע חברים און סימפאטיקער און בכלל די רעליגיעזע ארבייטערשאפט צו שטימען און זיך שטעלען צו דער ארבייט פאר דער ליסטע פון בלאק צו פערטיידיגען די יודישע רעכט אין פוילען.

אלע חברים מעלדען זיך אין הויפט-וואהל-ביורא, צעגעלניאנא 4.

לאדזער קאמיטעט.

17 שטימט פאר דער ליסטע

Dr. med. RACHELA Lewi

Żeromskiego 24, tel. 142-72

ספעצ. קינדער - קראנקהייטען.

17 „מחזיקי חולים" קילינסקי 120

פאדערט אויף אלע איהרע מיטגלידער

17 צו שטימען פאר דער ליסטע וואס פערטיידיגט די יודישע רעכט

די פערוואלטונג פון „מחזיקי חולים" קילינסקי 120

Dr. MAZUR

צוריקגעקעהרט.

כעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע

מאגיסטער נ. שאץ

פעטריקאווער 37, 2. שט. פראנט.

אנאליזען פון קאל, אורין, ליכקען א. א. א.

אורין-אנאליז - 4 זל.

ווארנונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט, אז דאס פאטענטען-אמט פון דער רעפובליק פוילען אנערקענט מיר אונטערן נומער 2096 דאס אויסשליסליכע רעכט אויף גאנץ פוילען צו פראדוצירען דאס ערט

דרוקען שקארפעטען ווענדע-פלאטירטע מוסטערן

מיט (שפליט-זוילע) דאס הייסט, אז די סטאפע ווערט געדרוקט נאר די אויבערשטע העלפט און די זויל בלייבט ריין נישט בעדרוקט.

איך ווארן דעריבער אלע פערזאנען, וועלכע האבען בדעה דאס ערט דרוקען מיר נאכצומאכען וועלען צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט לויט דעם אוסטאוו צו בעקעמפען אונעהרליכע קאנקורענץ.

מיט אכטונג מ. מארדקאוויטש און י. ד. ווראצלאווסקי

לאדז, פולנאצנא № 16

אט דאס זענען די ווירקליכע געווינסען, וואס זענען געפאלען ביי מיר אויף פאלגענדע נומערן:

42630	300.000 זל. – ג'	
101750	„ „	50.000
72883	„ „	50.000
16695	„ „	30.000
145049	„ „	20.000
42615	„ „	10.000
12082	„ „	10.000
87801	„ „	10.000
152714	„ „	10.000
74742	„ „	10.000

און פיל אנד. געווינסען.

P.K.O. 63802 קאנטא

LOSY לאסען

איילט צום גליק - הזמן קצר!

און קויפט זאפארט א לאס צו דער 1-טער קלאס פון דער 22. מלוכה-לאטעריע אין דער לאנגיעהריגער בעוואוסטער גליקליכער קאלעקטור, וואו ס'זענען שוין פיל מענשען גליקליך געווארען

Izrael H. LITTMAN

Łódź, Piotrkowska 32

telefon 144-72.

די ציהונג פון דער ערשטער קלאס קומט שוין פאר דינסטאג ד. 18/XI און דאנערשטאג, דעם 20/XI ד. י.

הויפט-געווינס

1.000.000 זל.

(איין מיליאן)

די וואהלען זענען געהיימע

וויכטיגע אויפקלערונג פון הויפט-וואהל-קאמיסאר

וואַרשאַ, 15 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער הויפט-וואהל-קאמיסאר האט ארויסגעגעבען אן אויפקלערונג בנוגע דער געהיימקייט פון די סיים-וואהלען.

די אויפקלערונג ווערט געגעבען, זאגט דער קאמיסאר, כדי צו בערוהיגען די עפענטליכע מיינונג, וועלכע איז אומבערוהיגט דורך נישט גענויע ידיעות וועגען זייערע פאהרענדיגע פעראָרדנונגען. דער וואהל-קאמיסאר האט נישט ארויסגעגעבען קיין פעראָרדנונגען, וואס זאלען ענדערען דעם אופן פון די וואהלען צום סיים און סענאט, די וואהלען וועלען זיין געהיימע און וועלען דורכגעפיהרט ווערען אין הסכם מיט די פארשריפטען פון דער קאנסטיטוציע און פון דער וואהל-ארדינאציע. עס קען קיין שום ענדערונג אין דער געהיימקייט פון די וואהלען, ווערט געזאגט אין דער אויפקלערונג, מאן קען שום רייד נישט זיין. די מורא, אז די וועהלער וועלען נישט קאנען אפגעבען זייער שטים לויט זייער פרייען ווילען איז איבערצייגונג, איז אומזיסט און אומבעגרינדעט.

12 הונדערט מיטינגען

זענען נעכטען פארגעקומען אין ווארשא

וואַרשאַ, 15 טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט זענען אין ווארשא פארגעקומען 1200 מיטינגען, פון וועלכע 3 זענען פון דער סאנאציע ספעציעל איינגעארדנעט געווארען פאר יודען מיט יודישע רעפערענטען.

איבער דער גאס האבען א גאנצען טאג נעפילט ארקעסטערס.

עס זענען אויך פארגעקומען עטליכע נאכט-רעפאנסטראציעס פון ענדעקעס, פון דער סאנאציע, פ.פ.ס. און „בונד".

דערביי זענען אין פערשידענע ערטער פארגעקומען געשלעגען.

אויף פאהרענגאס, בעת דער דעמאנסטראציע פון „בונד" איז געקומען צו א בלוטיג געשלעג: רויטע זענען בעפאלען די דעמאנסטראנטען און 2 פון זיי געשאסען.

אויך אויף דער פוילישער גאס איז געקומען צו בלוטיגע געשלעגען.

אויף מאריאנסקא 10, אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע האבען אונבעקאנטע פערזאנען געמאכט אן אנפאל, עטליכע מאל געשאסען און דעמאלירט איינגאנצען דעם לאקאל. עס זענען דא עטליכע פערוואונדעטע. די אנפאלער האט מען נישט געכאפט.

3 גאז-באמבעס

אויף א ציוניסטישען מיטינג אין לעמבערג

לעמבערג, 15 (טעלעפאניש) היינט נאכמיטאג איז דא פארגעקומען א גרויסער ציוניסטישער מיטינג פון דער היגער ציוניסטישער ליסטע נומער 14.

בעת עטליכע טויזענד מאן זענען געזעסען פערזאמעלט אויפ'ן הויף, האט עמיצער געווארפען אין עולם דריי גאזבאמבעס. עס איז ענטשטאנען א שרעקליכע פאניק. די מענשען האבען זיך געלאזט אויסלויפען. צום סוף האט דער פארזיצענדער פון דער מאכט אויפגעלעזט דעם מיטינג.

דער הויפט-רעדנער פון דער ליסטע, ארך. ראטבעלד איז ארעסטירט.

אויך ער שטאט זענען אויך פארגעקומען א סך ארעסטען און רעוויזיעס צווישען די טוערער פון דער ענדעציע.

—=[]]]=—

פאליטישע ארעסטען און פראצעסען

ראַוונע, 15 (ה. פ.) דער גע. סענאטאר סערגעי קאוואלסקי („כעלראפ" רעכטע) איצט – קאנדידאט פון דער ליסטע 22 איז פערמשפט אויף 18 חדשים טורמע פאר העצען די בעפעלקערונג געגען דער רעגירונג.

בענדין, 15 (ה. פ.) די פאליציי-מאכט האט ארעסטירט 25 קאמוניסטען.

לעמבערג, 15 (ה. פ.) היינט איז בעפרייט געווארען פון טורמע דער מיטגליד פון פרעזידיום פון „אונדא", סטעפאנאווסקי און די סעקרעטארין פון אוקראינישען סיים-קלוב, היש – ניעווסקא.

שערלעץ, 15 (טעלעגראפיש) דא איז ארעסטירט און צוריק בעפרייט געווארען דער אדוו. גראבינסקי א געוו. דעפוטאט פון וויזוואלעניע, וועלכער איז איצט איינער פון די פערטיידיגער פון די ארעסטירטע דעפוטאטען אין בריסק.

צוויי גרויסע שרפות

בריסק, 15 (וויפ.) נעכטען איז פערברענט געווארען די מיהל פון יצחק בערקאוויטש אין שיעלק, פרוזשאנער פאוויאט.

מ'איז חושד, אז דא איז געשעהן אן אונטערצינדונג, דורכגעפיהרט פון אלעקסאנדער שעטאלאוויטש און אנטאני טשעפעק, וואס האבען פריהער געהאלטען אין ארענדע די מיהל, און דערנאך האט מען זי ביי זיי, פאר נישט פינקטליכען צאהלען אפגענומען.

בריסק, 15 (וויפ.) פאריגע נאכט איז אויסגעבראכען א שרפה אין יודישען יתומים-הויז. די שרפה איז ענטשטאנען צוליב א בעלקע אין קוימען.

דאס פייער איז איינגעלאשען געווארען. קיין מענשען-קרבנות זענען נישטא.

היינטיגע טעלעגראמע זעה 10 זייט

6 יודישער ארבייטער וואהל-קאמיטעט „פועלי ציון ליסטע

זייט פארזיכטיג!

הים זיך פאר די שווינדלערייען פון „בונד" פון מכלמרשט לינקע סאציאליסטישען בלאק. זייער ציל איז אפצונארען, צו פערפיהרען די וועהלער מאסע. די איינציגע ליסטע פון פועלי ציון איז נומער 6. די קאנדידאטען זענען: ראטמאן האלצנדערסקי, ראטמאן לעוו (ווארשא), ראטמאן ד"ר פיפמאן, ראטמאן נ. בוקסבוים (ווארשא).

אלע יודישע ארבייטער און פאלקס-מאסען אגיטירען און שטימען פאר דער ליסטע 6.

לאדזער קאמיטעט פון „פועלי-ציון".

פראפ. לאנד-פאריין פון בעקליידר-ארבייטער

טרא ספארט	„ „ „ „ „
פריישער	„ „ „ „ „
מעטאל	„ „ „ „ „
צוקערוווארג	„ „ „ „ „
כעמישע	„ „ „ „ „
קעלנער	„ „ „ „ „
הויז-דינערינס	„ „ „ „ „
לעדער-אלטוווארג	„ „ „ „ „
האנדיעלם-אנגעשט.	„ „ „ „ „

6 6

בעקאנטמאכונג.

דער נײ-ערעפענטער
„A'LA CARLTON" קאפע-רעסטאראן
שעבקעוויטשא 22, טעל. 140-10

כשר — מאכט בעקאנט, אז ס'ווערט ארויסגעגעבען טעגליך — כשר

פרישטיג פון 5 גענג 1,50 זל.
מיטאג פון 2 זל. און 2,50 זל. מיט פיש
אוועגדבראָיט אלא קארט

בעמערקונג: צום מיטאג ווערט צוגעגעבען אומזיסט שווארצע קאווע, סאלידע בעדינונג, וואס ס'ווערט נישט גערעכענט, ביטע אונז צו בעזוכען.

מיט אכטונג
שלמה טאסק—הענריקאווסקי

18

עס וועלען אייך נישט פארטיידיגען די קאנדידאטען פון ליסטע 17, ווייל זייערע פארשטעהער האבען ערקלערט, אז א מיליאן יודען אין פוילען זענען איבריג.

שטימט פאר ליסטע 18

וועמענ'ס קאנדידאטען עס איז טייער יעדער יוד, און זענען גרייט זיך מוסר נפש — 18 — צו זיין בכדי צו ראטעווען די פרנסה און עגזיסטענץ פון א יוד.

אלע אונזערע אסעסארען ווערען אויפגעפאדערט צו קומען תיכף נאכ'ן ציילען די שטימען אין אגודה-לאקאל אבגעבען א בעריכט.

18

5

לאדזשער יידישער קולטור-אמט פון די פראפעסיאנעלע-פאריינען

צו דער יידישער ארבעטערשאפט אין לאדזש! חברים און חבר'טעס, ארבעטער און אנגעשטעלטע!

אין טאג פון די וואלן צום סיים, זונטיק, דעם 16 נאוועמבער, שטימט אלע קעגן פאשיסטישע דיקטאטור און רעאקציע, קעגען די קאמוניסטיש צושטערער און צובערעכער פון דער פראלעטארישער איינהייט, שטימט נישט פאר די פראקטישע משרתים — די לינקע פועלי-ציון.

מיר רופן אייך אלע צו שטימען פאר דער ליסטע פון איינהייט פון דער ארבעטער-באוועגונג, פארן „בונד", פארן לינק-סאציאליסטישן בלאק.

פאר ארבעט און ברויט, פאר העכערע לוינען, פאר אפהיטן די סאציאלע שוץ-געזעצן, פאר פרייהייט פון פאראמלונגען, פאריינען און ארבעטער-פרעסע, פאר רעכט אויף ארבעט, פאר די רעכט פון דער יידישער שול און שפראך! פארן סאציאליזם, פארן מוטיקן ארבעטער-קעמפער פאר'ן ח' ישראל ליכטנשטיין

פארן 5 נומער

ייד. קולטור-אמט פון די פראפ. פאריינען אין לאדזש;
פראפ. פאריין פון טעקסט.-אינדוסטרי ארב., אפט. 7 אין לאדזש;
פראפ. פאראיין פון האלץ אינדוסטרי ארב., אפט. 2 אין לאדזש;
פראפ. פאריין פון דרוקער-ארב., אפט. אין לאדזש.
פראפ. פאריין פון טראנספ.-ארב., אפט. אין לאדזש (סעקציע באלן-פאקער);
פראפ. פאריין פון האנדל און ביורא-אנגעשטעלטע, אפט. אין לאדזש;
פראפ. פאריין פון בעקער-ארב., אפט. אין לאדזש (ייד. סעקציע);
פראפ. פאריין פון בוי- און שטיין-אינדוסט.-ארב. אין לאדזש;
פראפ. פאריין פון שפנטלעכע-ארב., אפט. לאדזש (ייד. סעקציע.)

5

צו דער ארימקייט פון באלוט און ראדאגאשטש

ארבעטער, ארבעטנדיקע און ארעמע! געדענקט, אז דער לינק-סאציאליסטישער בלאק איז די איינציקע ליסטע וואס האט געשלאסן א בונד צווישן ארבעטער און ארעמאן קעגן די גבירים, פאבריקאנטן און הויז-שינדער, וועלכע באהאלטן זיך אונטער די ציוניסטישע און אגודה'שע ליסטעס.

אלע שטימען פאר'ן לינק-סאציאליסטישן בלאק, פאר דער ליסטע 5 פאר'ן אויסגעפרוווטן קעמפער פון דער ארבעטער-זאך פאר'ן ח' ישראל ליכטענשטיין.

דער וואל-קאמיטעט פון דער ארעמקייט פון באלוט און ראדאגאשטש.

28

בלאק צו פערטיידיגען דיווירטשאפטליכע אינטערעסן פון דער יודישער בעפעלקערונג

וועלכער רעפרעזענטירט דעם גאנצען יודישען מיטעלשטאנד, וואס ארום איהם גרופירען זיך אלע זיינע ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס, פאדערט אויף אלע סוחרים, האנדווערקער, קליינהענדלער, פאלקס-מענשען, ארבייטענדיגע אינטעליגענטען און דעם גאנצן יוד. מיטעלשטאנד—צו שטימען פאר זיין איינציגער ליסטע

געדענקט, עס ליגט אויף אייך א הייליגער חוב צו קעמפען אלע ווי איינער פאר דעם געזיכערטען נצחון פון אייער ליסטע

יודישע וועהלער-מאסען!

ס'האט זיך פערשפרייט איבער'ן שטאט א פאלשע ידיעה, אז מיר האבען מכלומרשט צוריקגעצויגען אינזער ליסטע 28. דאס איז א געמיינער בלבול פון אונזערע שונאים, וואס ווילען נאר כאפען שטימען — דאס בעווייזט אונזער שטארקייט, אז מ'זוכט אויס די שענדליכסטע מיטלען אונז צו בעקעמפען.

מיר רופען צו פערשטארקען דעם קאמף ביז לעצטע כחות און דער איינציגער געזיכערטער יודישער מאנדאט איז פון אונזער ליסטע נומער 28.

עס רופען אייך צו שטימען פאר אונזער ליסטע די פארשטעהער פון די סוחרים-, האנדווערקער- און קליינהענדלער-ארגאניזאציעס, פון אלע אנגעזעהענסטע פעראיינען, וואס זענען די גרעסטע אין אונזער שטאט, ווי אויך די צענטראלע פון ראד-פערקעהר אויף דער גאנצער לאדזשער וואיעוואידזטווע.

דערפילט אייער בירגערליכען חוב - שטימט פאר אונזער ליסטע 28

גראווירער-זייגערמאכער-יובילער-צעך
צעך-עלטסטער פ. ה. שטיפט.
שניידער-צעך
צעך-עלטסטער אברהם געלאסען.
אונטער עלטסטער אהרן גלאטמאן
סעקרעטאר מ. הערשקאוויטש.
בעקער-צעך
צעך-עלטסטער בנימין שקלארזש.
אונטער-עלטסטער מ. יעלען.
בלעכער-צעך
עלטסטער סענדעראוויטש
אונטער-עלטסטער יאסקאוויטש
ראטמאן כארמאץ.
סיטשער-צעך
עלטסטער הערש לצווקאוויטש
אונטער-עלטסטער מציאק.
שוסטער-צעך
עלטסטער געלבארט
אונטער עלטסטער וויינשטיין.

פאטאגראפען-צעך
עלטסטער שמואל פערדמאן
שניידער-כאלופניקעס פעראיין
משה ראדאשיצקי פרעזעס
ישעיה לעווקאוויטש וויצע-פרעזעס
לוין-וועבער-מייסטער-פעראיין
משה מאצקעוויטש, פרעזעס
שלמה טארקא, וויצע פרעזעס, יעקב דוד קשעפיצקי, בן-ציון לעווי, דוד יוזעפאוויטש, יהושע באנקער, סעקרעטאר
שאכטעל-מאכער קאאפעראציע
עלצטער נטע ווארגאטש, יעקל באימאן, אביגדור קראכמאלניק, שמעון וואלף הארצשטארק
קעלער און פארמירער-פעראיין
יעקב קאץ, פרעזעס.
הערש סריבניק, וויצע.
שטעפער-פעראיין
וויינגארטען פרעזעס
צענטר. ראד-פערקער אויף לאדז. וואיעוו.

אהרן גראסמאן, פרעזעס.
פייוועל פייבושאוויטש, וויצע
אברהם בארנשטיין, סעקרעטאר
וואלף גראסמאן פערוו.-מיטגל.
נותן לחם, פאלנאצנא 29
ד"ר דרייהארן, יצחק פטאשניק, סוחרים דעטאל סטן, פיעטרקאווער 69
קאטק, נאווינסקי
פרוכט און גמיזע-הענדלער פעראיין זגערזשער 28
וואלף לייזעראוויטש וויצע פרעזעס
עוזר האמבורגער.
פרוכט און געמיזע קליינהענדלער בזשעזשינער 19 טייטעלבוים, פרעזעס
קיה בעזיצער פעראיין, העלפאנד פרעזעס
קיאווסקי וויצע.
גאסען-הענדלער-פעראיין פסח קראקאווסקי, פרעזעס, גרונדמאן וויצע, מאיר גרונדמאן פערוו. מיטגליד

טארג און מארק שטייער
אברהם אבראמאוויטש, הענעך בענדעט
קאנפעקציאנערן קליינהענדלער,
יצחק זשורקאווסקי, פרעזעס
יעקב לייסמאן וויצע
אלטע גארדעראבען —
הערש מענדעל לאנדוי פרעזעס
משה נאפארסטעק
שאכער-סעקציע, פאמארסקא 15
קאלב, פרעזעס, לייביש ניימאן
קליינהענדלער-פעראיין פיעטרקאווער 6
זכריה גאלדבערג, פרעזעס
שוסטער-פעראיין פון באלוטער ריאנ
רפאל האנשפיגעל, פרעזעס
משה באנשטיין וויצע-פרעזעס
קוילען-סעקציע פאמארסקא 15
לייביש פרייס פרעזעס
פרוכטען-געוועלבער בעזיצער
יעקעל גאלדבערג קלעפאקארטשיק

י. בינקע
צענטראלער קליינהענדלער פעראיין אויף דער לאדזער וואיעוואודזטווא
פאמארסקא 15
פיאטר כארי פרעזעס ראטמאן פון לאדזער האנדעלס קאמער
יעקב לאסמאן, וויצע-פרעזעס
לייביש פרייס, מארדכאיעוויטש
לייביש ניימאן עקאנאם
נאפארסטעק קאסיער
צענטר. האנדווערקער-ראט
אדוו. יוסף ווייצמאן ראטמאן און פרנס פון דער ארטיגע פאלקיסטישע ארגאניזאציע
עקזעקוטיווע: ד"ר הערשפינקעל פארזיצער, דוד יוזעפאוויטש, מ. פראנקענטאל. יצחק זשורקאווסקי, פיאטר כארי
גמילת חסדים, גרינעם מארק 7
לייבעל גערעכט, פרעזעס.

שטימט פאר דער איינציגער רײנער און ערליכער ליסטע 28, אלע פאר דער ליסטע 28, אלע פאר איינעם און איינער פאר אלע

אונזער קאנדידאט: **אדוו. יוסף ווייצמאן** דער ערליכער קעמפער פארן ראטמאן און פרנס גאנצן יודישען מיטעלשטאנד

לייענט „אין אפגרונט"

אונזער נייעם סענסאציאנעלען ראמאן א. נאמען!

לאדז
16 נאָוועמבער 1930

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז,
16 נאָוועמבער 1930

היינט
דער טאָג פון בירגער

אָהן אַ שיער פּאַקטאָרען האָבען מיטגעווירקט און מיטגעהאָלפען דערצו, אַז בײַ „זיין מאַיעסטעט דעם בירגער און וועהלער“ זאָל אָפּגעשלאָגען ווערען דער חשק, זאָל אָפּגעשטעמפּט ווערען די סימפּאַטיע צום פּאַרלאַמענט און צו זיינע בעגלייט־ערשיינונגען, צו וואַהל־קאַמפּאַניעס און צו די וואַהלען גופא.

צוערשט דער ביישפּיל פון אַנדערע לענדער. אויף מזרח איז דער פּאַרלאַמענט ליקווידירט. מיט חוזק און שפּאָט איז ער אויסגעשטראָכען געוואָרען פון מלוכה־לעבען. אין איטאַליען האָט דער פאַ־שיזם פערוואַנדעלט דעם פּאַרלאַמענט אין אַ שאָ־טען, אין אַ געהאָרכזאַם געוועקצייג אין די הענד פון דער הערשענדער דיקטאַטור. אין אַנדערע לענ־דער לעבט דער פּאַרלאַמענט דורך אַ קריזיס. די רעזולטאַטען פון די וואַהלען אין דייטשלאַנד און עסטרייך, וואו ס׳איז איבערגעלאָזט געוואָרען די־זעלבע וואַקעלדיגע לאַגע, ווי פריהער, האָבען בישט געקאָנט מיטווירקען צו דערהויבען דעם אויטאָרי־טעט פון פּאַרלאַמענט. אין פראַנקרייך פונקאַרע און אין ענגלאַנד לאָיד דזשאָרדזש, דער אַלטער אויסגיפרובטער פּאַרלאַמענטאַריער, בעקלאָגען זיך, אַז עפּעס איז קאַליע געוואָרען אין דער פּאַרלאַ־מענטאַרישער מאַשין, אַז עפּעס דאַרפען אין איהר פאָרקומען ראַדיקאַלע שינויים, כדי זי זאָל ווידער קאָנען אָנהויבען נאָרמאַל צו פונקציאָנירען.

דאָס בילד, וועלכעס ס׳האָט מיט זיך פאָרגע־שטעלט דער פּאַרלאַמענט אין פוילען, דער סיים פאַר דער מאַי־איבערקעהרעניש, איז געוועזען וועניג מסוגל צוצובינדען צו איהם די סימפּאַטיעס פון די בירגער. דער ווילדער טאַנץ פון די פּאַרטייען און גרופּען, פון די מלוכה־מענער און מלוכה־מענשעלעך, דער קאַראַהאָד פון אייגענליבע און אייגען־אינטערעסען האָט געבראַכט צו גלייכגילטיג־קייט און אומווילען.

דאַן איז געקומען די מאַי־איבערקעהרעניש און די שאַרפע קריטיק, געווענדט אויפ׳ן אדרעס פון פוילישען פּאַרלאַמענט, אויב עס איז געגאַנ־גען דערין צו שאַפען ביים בירגער די גרעסטע אַנטיפּאַטיע, דעם שטאַרקסטען אומצוטרוי צו דער דאָזיגער אינסטיטוציע — איז עס געמאַכט געוואָ־רען סיסטעמאַטיש און גרינדליך. פּילסודסקי האָט אין קאַמף געגען סיים אויסגעקליבען דאָס שטאַרקס־טע און געפעהרליכסטע געוועהר — ער האָט דעם סיים געמאַכט לעכערליך. ער האָט געשאַפען דאָס בילד פון דעפּוטאַט, פונ׳ם קליינעם פּאָליטיקער מיט צעשפּילעטע הוידען, די קאַריקאַטור פון פּאָ־ליטיק־מאַכער, און קיין זאַך איז נישט אַזוי גע־פעהרליך אין קאַמף, ווי דאָס געוועהר פון גע־לעכטער.

און דערצו די טאָג־טעגליכע זאָרגען, די דאַ־גות פאַר׳ן לויפענדען טאָג, די שווערע לאַסטען פון קריזיס, דאָס געיעג נאָך פּרנסה און חיונה, וואָס גליטשט זיך אַרויס פון די הענד, דער וואַקעלדיגער מאַטעריעלער באָדען, וואָס אַנטלויפט פון אונטער די פיס. ווי קאָן דער בירגער האָבען דעם האַרי־זאָנט פאַר ווייטערע, ברייטערע אויפגאַבען און צילען, ווען ער איז און מוז זיין איינגאַנצען אַריינ־געטון אין די זאָרגען פון היינט און מאָרגען אין בוכשטעבליכען זין פון וואָרט.

און דאָך האָט דער שאַרפסטער און פערבי־סענדיגסטער קריטיקער פון פוילישען פּאַרלאַמענט נישט געפונען קיין אַנדערען אויסוועג, ווי זיך ווענדען צו דעם פאָלק, צו דער געזעלשאַפט, ווי אָנפרעגען זייער ווילען, ווי אויסשרייבען וואַהלען און ברענגען צום לעבען אַ נייעם סיים, זאָל זיין אַ געשאַפענעם און ספּעציפישע בעדינגונגען, אַ געבוירענעם — אויף ווי ווייט דאָס איז מעגליך — לויט׳ן אייגענעם ווילען און לויט דער אייגענער איינגעבילדעטער געשטאַלט.

ווייל קיין אַנדערער אויסוועג איז נישטאָ. ווייל דאָס, וואָס איז געבוירען געוואָרען אין קאַמף פון דורות, וואָס איז אַרויסגעריסען געוואָרען ביי אויטאָקראַטען אין רעזולטאַט פון בלוטיגע שלאַכטען, דאָס איז אַ גאַראַנטיע, אַז סוף כל סוף געהערט דאָס לעצטע וואָרט צו דער מאַסע, צום אַזוי גע־רופענעם אומבעקאַנטען וועהלער — דאָס קאָן נישט פּוּיסגעמעקט און אויסגעשטראָכען ווערען.

מעגען געוויסע פּאָליטיקער קוקען מיט פער־אַכטונג אויף דער וועהלער־מאַסע, בעטראַכטען זי אַלס המון, מיט וועלכען מ׳קאָן האַנדלען, וועלכען מ׳קאָן אָפּנאַרען, אָדער טעראָריזירען — היינט איז דאָך דער טאָג פון בירגער, דער טאָג פון וועהלער. פון וואָרט, וואָס ער וועט היינט זאָגען, איז אָנ־בעלאַנגט די געשטאַלטונג פון דער פּאָליטיק אין לאַנד פאַר אַ לאַנגער צייט פאַרויס.

די זעלבסטשטענדיגקייט פון מאַסען־מענש אין אונ־זער געזעלשאַפט איז דערווייל אַ גאַנץ קליינע, זיין פּאָליטישע השפּעה, זיין פּאָליטישע אַקטיווקייט איז אַ מינימאַלע. זי קומט צום אויסדרוק טאַקע בלויז אין דעם איינציגען מאָמענט פון דעם וואַהל־אַקט. ווען דעם וועהלער ווערט איבערגעלאָזט די זעלבסט־שטענדיגקייט און פרייהייט פאַר זיין פּאָליטישער האַנדלונג — דערצו זענען די וואַהלען געהיימע. אָבער דער מאָמענט איז זעלטענער. אין דעם מאָמענט זאָגט ער די דעה, דעצידירט ער.

און מעג דער אויסדרוק פון וועהלערס ווילען ברענגען צו אונצופרידענהייטען און שטורמען, מעג אויפ׳ן אַנדערען טאָג נאָך די וואַהלען קומען ענט־טוישונג ביי די, וועלכע האָבען פון די אורנעס אַרויס געוואַרט און אַרויסגעאַרט אַנדערע ווערטער און אַנדערע רעזולטאַטען — דער בירגער טאָר נישט [illegible] פון דער

אייניציגער געלעגענהייט, ווען ער קאָן זאָגען זיין וואָרט.

היינט טוט דער בירגער זיין פּאָליטישען אַקט — לויט זיין געוויסען און לויט זיינע איבערציי־גונגען.

די לעצטע זאַלפען פון דער וואַהל־קאַמפּאַניע
שטימען פון דער פוילישער פרעסע אין טאָג פאַר די סיים־וואַהלען

אין די בעכטיגע בלעטער זענען שוין געגעבען געוואָרען די לעצטע וואָרט־זאַלפען פאַר דער ענט־גילטיגער וואַהל־שלאַכט, וואָס וועט זיך היינט אָפּ־שפּילען אין די וואַהל־אורנעס.

די סאַנאַטאָרישע „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ“ מישט אויף דעם וויכטיגסטען פּאַרוואורף, וואָס ווערט גע־מאַכט דער סאַנאַציע, דהיינו, אַז זי האָט קיין פּראָ־גראַם נישט און דרעהט אויס די פראַגע פּערקעהרט: ווער אייגענטליך האָט נישט קיין פּראָגראַם? די צייטונג האַלט, אַז אויב מ׳קאָן עמיצען מאַכען אַזאַ פּאַרוואורף, איז עס דווקא די אָפּאָזיציע, און אין דער ערשטער רייהע דעם צענטראָלעוו, וואו פּ. ס. האָט פון איין זייט געמוזט שאַפען אַ געמיינ־זאַמען פּראָגראַם מיט די ב.פּ.ר. און „פּיאַסט“ און פון דער אַנדערער זייט, גאָר אַנ׳אַנדער פּראָגראַם מיט די דייטשע סאָציאַליסטען.

„דערווייל אָבער, — שרייבט די צייטונג — האָ־בען מיר, די פּראָגראַמלאָזע, בעוויזען אויפצוהאַל־טען פוילען אין דער ערשטער רייה פון די מלוכות, וואָס קעמפען מיט דעם אַלוועלטליכען ווירטשאַפטלי־כען קריזיס. מיר האָבען בעוויזען איינצוהאַלטען אין אָט דעם קריטישסטען פעריאָד די גרונד־פּאָזיציעס, וואָס זייער פאַלען וואָלט מיט דער גאַנצער לאַסט אַרויף אויף דער אַרבייטער־וועלט; די פעסטע וואַ־לוטע און גלייכגעוויכט פון בודזשעט. מיר האָבען בעוויזען צו בעגרענצען ביז צו אַ מינימום די אַר־בייטסלאָזיגקייט, וואָס הערשט אין דער גאַנצער וועלט, וואָס דאָס קאָנען נישט בעוויזען די פּער־הערליכסטע חברים פון ה׳ גיעדזיאַלקאָווסקין, וואָס רעגירען איצט אין ענגלאַנד. און דאָס אַלץ מיט די אייגענע כוחות, אָהן וועלכער ס׳איז הילף פון דרויסען.....

גאַנץ, אַנדערש, נאַטירליך, שאַצט אָפּ די לאַגע אין לאַנד דער אָרגאַן פון די ענדעקעס „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ“.

„ווי אַזוי זעהט אויס די איצטיגע לאַגע, — פרעגט די צייטונג אין אַנ׳אַרטיקעל א. נ. „אַ טאָג פאַר די וואַהלען“ און זי ציטירט דעם אַרטיקעל פון געוועזענער פון די ענדעקעס א. וויענאַווסקי, וועלכער שרייבט:

„זייענדיג פּערנומען מיט די טאָג־טעגליכע דאַ־גות, פּערלירען מיר פון אויג דעם פאַקט, אַז די אַלץ־וואַקסענדיגע פּערלענגטע שטייערען מאַכען — ביים איצטיגען פאַלען פון די פּרייזען אויף ערד — די מלוכה פאַר אַ פאַקטישען בעזיצער פון אַ גרויסען טייל ערד.... מיט גיכערע שריט, ווי ס׳ראַכט זיך אונז אויס, געהען מיר צו אַ ראַדי־קאַלער ענדערונג פון דער געזעלשאַפטליכער אָר־דנונג אַ דאַנק דער אונגעהויערער שטייער־לאַסט“.

אין „ראַבאָטניק“ פרעגט סיים־מאַרשאַלעק דאַ־שינסקי, וואָס איז די ערגסטע פּלאָג פון עפענטליכען לעבען אין פוילען. און ער מיינט, אַז אויף דער פראַגע וועט יעדער איינער פוילישער בירגער ענט־פערען:

„מאַנגעל אין גערעכטיגקייט“.

„מעכטיגע מלוכות, וואָס שטיצען זיך אויף אומגערעכטיגקייט לגבי מיליאָנען בירגער, — שרייבט דער סיים־מאַרשאַלעק — זענען אין אונ־זערע אויגען צעפאַלען געוואָרען אין פּראָך, נישטאָ קיין אמת׳ע, דויערהאַפטע מלוכה־קראַפט, וואָס זאָל זיך שטיצען אויף אומגערעכטיגקייט. די שוואַכסטע, הגם עקעלהאַפטיגסטע, איז די אומגערעכטיגקייט, וואָס שטיצט זיך אויף פיזישער געוואַלט, וועלכע ווערט געשטיצט דורך שווינדעל, וואָס איז גרייט צו דינען, ווייל אַ בע׳עוולה׳טען איז לייכטער איי־בערצוטראָגען דעם קלאַפּ פון פיזישער געוואַלט, איידער די געמיינקייט פון דער אינטערפּרעטאַציע“, איידער דעם טריאומפאַלען געשריי פון אויסוואורף וואָס ווערט גדודונגען אויף צו בעזינגען און בע־שעהנערען די פיזישע קלעפּ פון געוואַלט. מענשען טראָגען לייכטער איבער דעם שטעקען, איידער די אידעאָלאָגיע פון שטעקען“.

שלום אין די ראַהמען פון די געשלאָסענע טראַקטאַטען!
אָפּעסטע רעגירונג איז דער יסוד פון דער אונטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק
רעדע פון אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי

פרייטאָג האָט דער אויסערן־מיניסטער זאַ־לעסקי געהאַלטען דורך ראַדיאָ אַ רעדע, אין וועל־כער ער האָט בעריהרט די גרונד־ליניעס פון דער פוילישער אויסערליכער פּאָליטיק אין צוזאַמענהאַנג מיט דער איבערליך־פּאָליטישער לאַגע.

בנוגע די אַלגעמיינע טענדענצען פון דער אויסערן־פּאָליטיק האָט דער מיניסטער געזאָגט:

„יעדע מיליטערישע אַוואַנטורע, וואָס איהרע רעזולטאַטען קאָן קיינער נישט פאָרויסזעהן, וואָלט געקאָנט שטעלען אין געפאַהר דאָס, וואָס איז אונז צום טייערסטען — די ענטוויקלונג פון אונזער מלוכה. דערפאַר זענען מיר פיינדליך געשטימט צו אַלעמדינג, וואָס צילט צום קריג; דערפאַר וואָר־פען מיר נישט קיין גירינגע בליקען אויף פרעמדע לענדער, דערפאַר זענען מיר גרייט צו אונטער־שטיצען יעדע אָנשטרענגונג, וואָס שטרעבט צו פּערפעסטיגען דעם שלום.... די פּערפעסטיגונג פון שלום און די איינהאַלטונג פון די איצטיגע גרעניצען אין די טראַקטאַטען־רעכט פון פוילען — דאָס זע־נען די הויפּט־פּאָסטולאַטען פון אונזער אויסערן־פּאָליטיק.

איבערגעהענדיג צו דעם צוזאַמענהאַנג פון דער אויסערן־פּאָליטיק מיט דער אינערליכער, בעוויזט מינ. זאַלעסקי, אַז אַנ׳אויסגעהאַלטענע פּאָליטיק אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרענע, קאָן געפיהרט ווער־רען נאָר דורך אַ סטאַבילער, פעסטער און שטאַרקער רעגירונג. די אויסלענדישע קאָנטיהענטען נוצען תמיד אויס די אונזיכערע אינערליכע לאַגע, די וואַ־קעלדיגקייט פון קאַבינעט און פון די אויסערן־מיניסטאַרען, כדי צו דערגרייכען זייערע צילען און כדי וואָס מעהר צו געווינען אויפ׳ן חשבון פון פוילען. דער צד שכנגד דאַרף וויסען, אַז ער האָט צו טון מיט אַ זיכערער פערזאָן און אַז צומאָרגענס וועט נישט קומען אַנ׳אַנדערער פערטרעטער פון דער אויסערן־פּאָליטיק, וועלכער וועט צונישט מאַ־כען דאָס, וואָס דער ערשטער האָט אָנגעהויבען.

אַראַבישע פרעסע וועגען דער פּאַליסטינישער לאַגע

ירושלים, (יט״א) די אַראַבישע פרעסע ג גרייפט שאַרף אָן די אַראַבישע עקזעקוטיווע, פאַר־וואַרפענדיג איהר, אַז זי איז ווינציג אַקטיוו כפער־ציעל נאָכדעם ווי דזשעמאַל על הוסייני האָט געוואָר־רענט וועגען דער ערנסטקייט פון דער לאַגע, צוליב דער יודישער אַגיטאַציע. „פּאַלעסטיין“ בעדויערט די אַראַבישע אונגעשיקטקייט אין פּערגלייך מיט די יודען. עגיפטען איז בעשעפטיגט מיט אייגענע אונ־רוהען. איראַק קאָנצענטרירט די גאַנצע אויפמערק־זאַמקייט אויף דעם קאַמף געגען אימפּעריאַליזם. סיריען וואַרט אויפ׳ן צוריקקעהר פון הויך־קאָמיסאַר פּאָנגא. דער לעגיסלאַטיוו־ראַט אין עבר־הירדן איז בעשעפטיגט מיט דרינגענדע אינערליכע פּראָב־לעמען. די רעגירונגען אין העדזשאַס און נעדז קי־מערן זיך נישט וועגען די אַראַבער אין אַנדערע לענ־דער. דעריבער קענען נישט די ארץ־ישראל אַראַ־בער זיך ענטקעגענשטעלען דעם ענגלישען און ציו־ניסטישען אימפּעריאַליזם און די אַראַבישע אינטער־רעסען זענען אין געפאַהר.

—=[][][]=—

כאַראַקטעריסטישע קאָרעספּאָנדענץ אין „זשורנאַל דע זשענעוו“
וועגען דעם יודישען איינפלוס אויף דער עפענטליכער מיינונג

גענף, (יט״א) די איינפלוסרייכע שווייצאַרי־שע צייטונג, וועלכע האָט אויך אַ גרויסען איינפלוס אויף די פעלקער־בונד־קרייזען, „זשורנאַל דע זשע־נעוו“ פּערעפענטליכט אַנ׳אַרטיקעל פון איהר לאָנ־דאָנער קאָרעספּאָנדענט ווילסאָן האַריס, וועלכער שילדערט די דיסקוסיע, וואָס ווערט לעצטענס גע־פיהרט אַרום דעם „ווייס־בוך“ פון דער ענגלישער רעגירונג מכוח דער ארץ־ישראל־פּאָליטיק. דער אַר־טיקעל ענטהאַלט פאָלגענדע בעמערקענסווערטע שטעלען:

„אין דער דיסקוסיע אַרום „ווייס־בוך“ איז נישטאָ קיין גלייכהייט. די אַראַבער זענען נישט פעהיג זיך צו לאָזען הערען. די יודען דאַגעגען בעזיצען ריזיגע מיטלען, וואָס ערמעגליכען זיי בעאיינפלו־סען די עפענטליכע מיינונג, נישט נאָר אין ענג־לאַנד, נאָר אויך אויף דער גאַנצער וועלט. די יודען האָבען אין לאָנדאָן אַנ׳אַגענטור פאַר פּוב־ליציסטיק און פּראָפּאַגאַנדע, וואָס אינפאָרמירט די גאַנצע פרעסע וועגען ציוניזם און רעאַגירט גלייך אויף יעדע אַנטי־ציוניסטישע אַרויסטרעטונג. דער ערפאָלג, מיט וועלכען די עפענטליכע מיינונג איז שנעל מאָבילעזירט געוואָרען געגען „ווייס־בוך“, איז פּשוט צו בעוואונדערען. עס איז שווער צו בעשטי־מען און וואָס פאַר אַ מאָס בּאַלדווין, טשעמבערלען, עמערי, סמוטס, און לאָיד דזשאָרדזש זענען פאַר זייער אַרויסטרעטונג געגען „ווייס־בוך“ געוואָרען בעאיינפלוסט דורך זייטיגע פאַקטאָרען. יעדענפאַלס וועט קיינער ערנסט נישט גלויבען, אַז די אַלע אַרויסטרעטונגען טראָגען אַריין זעלבסשטענדיגען כאַראַקטער. אין דעם איצטיגען פאַל פון פּראָטעס־טירען געגען דעם „ווייס־בוך“ איז גאָר נישטאָ וואָס פּאַרצעוואַרפען די יודען. זיי דינען דער ארץ־ישראל־זאַך מיט אַלע מיטלען, וועלכע זיי בעזיצען. עס איז אָבער קלאָר, אַז די עפענטליכע מיינונג געפינט זיך אין געפאַהר צו פאָרמולירען איהר שטע־לונג נאָר אויפ׳ן גרונד פון אויפקלערונגען פון איין צד. די ארץ־ישראל־פּראַגע האָט בעוויזען פאַר דער וועלט, וואָס פאַר אַ מאַכט עס בעזיצט אַזאַ אַגענטור, וועלכע איז טעטיג אויף דער גאַנצער וועלט. די דאָ־זיגע פּראָפּאַגאַנדע קאָן אונטערגרייסען דעם פּרעסטיזש פון דער ענגלישער רעגירונג נישט נאָר אין גרויס־בריטאַניען, נאָר אויך אין די פּעראייניגטע שטאַטען און אַנדערע לענדער. די יודישע זאַך קען אין דעם פאַל זיין פולשטענדיג גערעכט, זייער מאָטיווען גאַנץ באַנאַל, אָבער זייער איינפלוס קאָן דאָך אויך מאָבי־ליזירט ווערען פאַר אַ שלעכטע זאַך. דעריבער טאַקע רופט אַרויס אין פיל לענדער די דעמאָנסטראַציע פון קראַפט פון דער יודישער אַגיטאַציע ערנסטע רעפלעקסיעס“.

די טערקישע רעגירונגס־פרעסע געגען די מינדערהייטען

קאָנסטאַנטינאָפּאָל, (יט״א) דער טער־קישער רעגירונגס־אָרגאַן „וואַקיס“ גרייפט שאַרף אָן דעם פיהרער פון דער אָפּאָזיציע דערפאַר, וואָס אויף די אָפּאָזיציאָנעלע וואַהל־ליסטעס צו די שטאָט־ראַטען פיגורירען אויך אין אייניגע ערטער יודישע קאַנדידאַטען. „ביז וואַנען — שרייבט די רעגירונגס־אָרגאַן — די גריכען וועלען שרייבען גריכיש, די אַרמענער וועלען רעדען אַרמעניש און די יודען וועלען חלומ׳ען וועגען ארץ־ישראל, [illegible] מיר בלי ספק בעטראַכטען זיי אַלס טערקען“.

גרינדונג פון „אגודת־ישראל“־פערבאַנד אין פּאַריז

פּאַריז, (יט״א) לויט דער איניציאַטיוו פון הרב לאַנגער און מתתיהו מולער, איז דאָ [illegible] וואָרען אַ גרופּע פון „אגודת ישראל“.

ווי א״י האט אויפגענומען דעם קל״אפ

די מערקווירדיגע סצענעס, וואס האבען זיך אפגעשפּילט, ווען עס איז פערעפענטליכט געווארען דאס ווייסע בוך

(קארעספאנדענץ צום נ. פאלקסבלאט)

פאַלעסטינער צייטונגען דרוקען זיך ארום האַלבע נאַכט. זיי קענען נישט בעקומען קיין נייעס פון חוץ־לארץ נאָך 9 אַ זייגער אין אָוועגד, ווייל נאָך דער שעה שטעלט די פּאָסט נישט צו קיין טעלעגראַמען.

איב׳ם טאָג ווען די לאָנדאָנער און ניו־יאָרקער צייטונגען האָבען געדרוקט פאַלעסטינער נייעס און בעהאַנדעלט דאָס „ווייס־בוך" אין לייט־אַרטיקלען, זענען די פאַלעסטינער צייטונגען געווען פערניימען מיט היטלערן. מיט אַ מיבען־אויפרייס אָדער מיט אַ מאָרד־פּראָצעס און קיין וואָרט איז נישט דערמאָהנט געוואָרען וועגען דער גרויסער פראַגע, וואָס איז אַ לעבענס־פראַגע פאַר אונזער פאָלק. אָבער 8 אַ זייגער אינדערפריה האָבען די טעלעגראַמען דערגרייכט צו די צייטונגען און צו דער ציוניס־טישער עקזעקוטיווע אין קורצע עטליכע שורות. ווי אַן עלעקטרישער שטראָם איז די נייעס געפלויגען איבערן לאַנד און באַלד האָבען אַלע געוואוסט, אַז דאָס אונגלויבליכסטע האָט פּאַסירט.

צוליב דער קורצקייט פון דער ידיעה איז די זאַך דאָך נישט גאַנץ קלאָר געווען און מענשליכע פאַנטאַזיע האָט דערצו מוסיף געווען אייגענס. מען האָט דערצעהלט, אַז לאָרד פּאַספילד האָט רעזיגנירט; מען האָט דערצעהלט, אַז יודען וועלען לעולם זיך נישט קענען קויפען קיין לאַנד; מען האָט דערצעהלט, אַז די אימיגראַציע איז פער־באָטען פאַר די נעכסטע 50 יאָהר.

דער ערשטער, וואָס איז אַרויס מיט ריכטיגע אויספיהרליכע נייעס, איז געווען דער „פאַלעסטיין ביולעטין", וועלכער האָט אַרויסגעלאָזט אַ ספּע־ציעלען נומער מיט אַלע פּרטים און מיט איינצעלהייטען וועגען ווייצמאַנ׳ס רעזיגנאַציע. אין ירושלים זענען די נומערען אויסגעקויפט געוואָרען אין עטליכע מינוט. עס איז געווען אַ מערקווירדיגע סצענע, ווי צויפ׳ן חיפה־וועג איז געשטאַנען אַן אַראַבער אַרומגערינגעלט פון גרופּעס מענשען, פאַר וועלכע ער האָט איבערגעזעצט די נייעס אין העב־רעאיש, דייטש אָדער יודיש, אָדער ווי ענגלישע פּאָליציסטען האָבען 5־6 צוזאַמען אַריינגעקוקט אין איין ביולעטין מיט דורשטיגע אויגען.

דער טעלעפאָן איז באַלד בעלאַגערט געוואָרען מיט מענשען. וועלכע האָבען מיטגעטיילט טעלעפאָניש די נייעס צו פריינד און בעקאַנטע אין תל־אביב, חיפה אָדער עמק. דערביי האָט אויך די פאַנטאַזיע זיך צושפּילט און די נייעס זענען איבער־געגעבען געוואָרען מיט גוזמאות.

ערשט מיט אַ פּאָר שעה שפּעטער האָט דער „דואר היום" אַרויסגעלאָזט אַ ספּעציעלע אויס־גאַבע מיט אַלע פּרטים. דער עולם האָט זיך אַ וואָרף געטון אויף דער צייטונג. קריסטען, אַראַבער, יו־דען האָבען שנעל אויסגעקויפט דעם „דואר־היום" — אַ זעהר זעלטענע ערשיינונג, ווייל געוועהנליך איז מען זיך דאָ נוהג צו באָרגען צייטונגען איי־נער ביים אַנדערען....

די אַראַבישע צייטונגען האָבען זיך דאַן גע־נומען צו זייער אַרבייט אויסצוטראַכטען אַנטי־יודישע בבא־מעשות און פערזיכערט, אַז די שיף־געזעלשאַפטען מאַכען גלענצענדע געשעפטען, ווייל טויזענדער יודען קויפען קאַרטען צו אַרויספאָה־רען צוריק קיין איירופּא און אַמעריקא.

עס איז אמת, אַז עס זענען ביי אונז דאָ געוויסע פּעסעמיסטען, וועלכע טענה׳ן, אַז אַ יו־דיש לעבען אין ארץ־ישראל איז איצט אַן־אומ־מעגליכע זאַך און עס בלייבט נישט מעהר ווי איינצופּאַקען זיך און אויסוואַנדערען. אָבער דאָס זענען פּוסטע פּראַזען פון יחידים. איך אַליין האָב געהערט פון אַ יודען, ווען דאָס „ווייס־בוך" איז ערשינען, אַז עס האָט קיין זין נישט צו בלייבען מעהר אין ארץ־ישראל, און אויף מאָרגען האָט ער זיך אָפּגעקויפט פון אַן־אַראַבער נייע 100 דו־נאַם ערד, צו פערגרעסערען זיין אָראַנזשען־פּלאַנ־טאַציע.

אגב: אַראַבער שטרענגען איצט אָן אַלע זייערע כוחות צו פערקויפען זייער באָדען צו יודען, טאָמער וועט טאַקע חלילה דורכגעפיהרט ווערען אַ געזעץ געגען יודישען לאַנד־קויף. די טראַגעדיע איז אָבער, וואָס יודען האָבען נישט קיין געלד צו קויפען.

ווען די ידיעות פון לאָנדאָן זענען אָנגעקומען האָט יעדער געפיהלט, אַז ער מוז זיך דורכשמוע־סען וועגען דעם ענין מיט זיין שכן. די קאַפּעס זענען דער בעסטער פּלאַץ דערויף און זיי זענען איבערפולט. אין ווינער קאַפע, למשל, איז פאָר־געקומען פאָלגענדער געשפּרעך:

אַן־ענגלענדער: הייסט עס, אַז עס איז אַ סוף צו דער יודישער נאַציאָנאַלער היים?

אַ יוד: ניין, עס הייסט, אַז עס איז אַ סוף צו דער בריטישער אימפּעריע".

איב׳ם טאָג, ווען דאָס ווייסע פּאַפּיר איז פער־עפענטליכט געוואָרען האָט קאָלאָנעל קיש געמאַכט אַ בעזוך ביים נציב העליון. ביים עולם האָט זיך צוליב דער געשעהעניש די פאַנטאַזיע ווידער צו־שפּילט. מען האָט דערצעהלט, וואָס קיש האָט גע־זאָגט צו טשענסעלאָר׳ן און וואָס טשענסעלאָר האָט געזאָגט צו קיש׳ן. פאַקטיש האָט טשענסעלאָר גאָר נישט געזאָגט. ער האָט ערקלערט, אַז ער האָט נישט קיין אינפאָרמאַציע אויסער די, וואָס זענען געדרוקט געוואָרען אין „פאַלעסטיין ביולעטין". די קלאַנגען, לעגענדעס און מיינונגען זענען געווען אַזוי פערשידען, אַז קיינער האָט נישט געוואוסט ווי אַזוי אַרויסצופּלאָנטערן זיך. ד״ר מאגנעס האָט עס ריכטיג בעשריבען אַלס היסטעריע. איין זאַך איז אָבער קלאָר געווען פאַר אַלעמען: אַז דער מצב איז שוואַרץ פאַר יודען.

דאָ האָט אַ מערקווירדיגע זאַך פּאַסירט. אפשר איז עס אַליין פאַר זיך נישט וויכטיג, אָבער אין דער אָנגעשטרענגטער שטימונג, האָט עס שטאַרק געווירקט אויף די נערוועז.

אַ מודעה איז אויפגעקלעבט געוואָרען אין העברעאיש מיט דער אונטערשריפט „המבשר", אין וועלכער עס איז ערקלערט געוואָרען: „גע־בענשט זאָל זיין דער נאָמען פון גאָט, וואָס די ציוניסטען האָבען געליטען אַ מפּלה. דאָס איז די פערדינטע שטראָף דערפאַר, וואָס זיי ערלויבען זייערע קינדער צו שפּילען פוסבאָל אום שבת". דער עולם איז אויפגעציטערט געוואָרען, וואָס אין אַזאַ שרעקליכען מאָמענט אין דער יודישער געשיכטע, געפינען זיך יודען, וואָס זעהען נקמה. די „אַגודה" האָט געלייקענט, אַז זי האָט אין דעם אַ האַנד. עס איז אַ פּנים געווען די אַרבייט פון אַ רעליגיע־זען מאַניאַק. ארץ־ישראל פערמאָגט אַזעלכע מאַ־ניאַקעס איבער גענוג.

מענשען זענען אין דער נאַכט געגאַנגען שלאָ־פען זעהר שפּעט. אַ סך אַ סך האָבען קיין אויג נישט צוגעמאַכט. רעגירונגס־בעאַמטע האָבען נאָך נישט בעשלאָסען, צי זיי דאַרפען שמייכלען מיט אַ האַלבען אָדער אַ גאַנצען מויל. דערפאַר אָבער יובלען די אַראַבער. זיי גלויבען, אַז זיי זענען אויפ׳ן וועג צו זפולען בנצחון. (יט״א).

ע. גוטיין.

אַרום געזעץ פון לאַקאַטאַרען-שוץ

דער יסוד פון דעם לאָקאַטאַרען־שוץ איז בע־שטאַנען: ערשטענס, אין פעסטשטעלען די הויך פון דעם דירה־געלד און צווייטענס, דערין, אַז די הו־מאַציע פון אַ לאקאטאר איז געווען זעהר שווער דורכצופיהרען, ווייל דער בעל־הבית האָט באַר אין פאַלען, וואָס זענען גענוי פאָראויסגעזעהען אין גע־זעץ, געקאָנט די הומאַציע דורכפיהרען.

די הויך פון דעם דירה־געלד האָט בעמליך גע־רעגעלט דאָס געזעץ גופא און דער בעל־הבית האָט נישט געקאָנט פערלאַנגען מעהר דירה־געלד ווי דאָס געזעץ האָט איהם דערלויבט. עס איז גאָר נישט קיין וואונדער, וואָס זייט יאָהרען האָבען די בעלי־בתים געפיהרט אַ קאַמף געגען דעם דאָ־זיגען געזעץ, עס דוכט זיך אָבער — ערפאָלג־לאָז. דאָך דאָס געזעץ אַליין — דער לאקאטאָרען־שוץ — האָט מיט דער צייט פערלוירען זיין בע־דייטונג, בעמליך צוליב צוויי טעמים:

זייט דריי חדשים צאָהלען מיר פאַר אַלע וואוינונגען, געשעפטס־לאָקאַלען און אינדוסטריע־לאָקאַלען דאָס פולע פאַר־מלחמה׳דיגע דירה־געלד און דער רעלאַציע 2.66 זל. פאַר אַ רובעל, אַזוי אַז מיר צאָהלען הונדערט פּראָצענט דירה־געלד סיי פאַר איין שטוב, סיי פאַר עטליכע צימערען, צווייטענס האָט די יוריקאַטור פון דעם העכסטען גע־ריכט אין וואַרשא אין דער לעצטער צייט אָנגעהויבען דאָס געזעץ פון לאקאטארען־שוץ מיינסטענס צו אינטערפּרעטירען אַזוי אומגינסטיג לגבי די לאקאטארען, אַז פאַקטיש ווערט דער גאַנצער לאָ־קאטארען־שוץ אילוזאָריש.

מיר גיבען דאָ ווייטער איבער אַ סעריע פון יורידישע יסודות און מיינונגען פון דעם העכסטען טריבונאַל אין וואַרשא, וואָס האָט אַרויסגעזאָגט אין זיינע אורטיילען בנוגע דעם געזעץ פון לאקא־טאָרען־שוץ די דאָזיגע מיינונגען זענען נעמליך זעהר וויכטיג, ווייל די נידעריגערע געריכטען מו־זען זיך אָן זיי האַלטען און אונזערע לעזער וועלען זיי בעשטימט אינטערעסירען און די מיינונגען ווע־לען פאַר זיי האָבען אַ פּראַקטישען ווערט:

1) דער לאָקאטאר האָט נישט קיין רעכט צו־ריקצופאָדערען פון דעם בעל־הבית די סכומים, אויב ער האָט איבערגעצאָהלט דאָס דירה־געלד איבער די געזעצליכע נאָרמען. אין דעם פאַל, ווען ער האָט געוואוסט, אַז ער צאָהלט איבער דאָס דירה־געלד.

2) אַ נייער הויז־אייגענטימער קאָן פערלאַנ־גען די עקסמיסיע פון אַ לאקאטאר, וועלכער איז שולדיג געבליבען צוויי ראַטען דירה־געלד נאָך דעם פריהערדיגען בעל־הבית.

3) אויב מען איז שולדיג דירה־געלד פאַר אַ געשעפטס־לאקאל, איז מען נישט פּטור פון קיין אַוויזאַציע, הגם מען קאָן בעווייזען, דאָס מען האָט נישט קיין גענוגענדע הכנסות.

4) אויב מען צאָהלט נישט דעם בעל־הבית די קומענדיגע ראַטעס פאַר דער געשעפטס־איינ־ריכטונג, פערשפּילט מען די אַוויזאַציע.

5) מען קאָן זיך נישט פערטיידיגען מיט אויס־באַהמס־נויט, אין פאַל פון אַן־אַוויזאַציע און דעם פאַל, ווען מען האַלט ביי זיך אַ סוב־לאקאטאר.

6) כדי מען זאָל פערשפּילען די אַוויזאַציע, מוז מען נישט שולדיג זיין דעם בעל־הבית פולע צוויי ראַטען פון דירה־געלד. עס איז גענוג, אויב מען איז שולדיג מעהר ווי איין ראַטע.

7) אויב דער בעל־הבית קלאָגט אָן דעם לאָ־קאַטאר פאַר נישט צאָהלען דירה געלד און זיין בקשה בנוגע צולייגען דאָס פערלעגענע דירה־געלד אויף ראַטעס ווערט אָפּגעוואָרפען, קאָן שוין נישט דער לאקאטאר מיט דער זעלבער בקשה אויפטרע־טען אין אַן־אַוויזאַציע־פּראָצעס.

8) דער בעל־הבית האָט די פליכט דאָס דירה־געלד צו מאָהנען. דער לאקאטאר מוז אָבער נישט פערזענליך אויפגעפאָדערט ווערען צו צאָהלען דאָס דירה־געלד בפרט, ווען ער איז נישט אָנוועזענד אין אָרט.

9) אויב דער לאקאטאר האָט אַ געלד־פאָדע־רונג צום בעל־הבית מוז ער דאָס פערלאַנגען איי־דער ער ווערט אַוויזירט, ווייל דאַן איז צו שפּעט.

10) אויב אימיצער האָט געדונגען צוויי דירות אין איין אָרט אינטערליגען זיי נישט דעם לאָ־קאטארען־שוץ־געזעץ.

11) שטעלעס און מאַרק־האַלעס אונטערליגען נישט דעם לאקאטארען־שוץ.

12) אַן־אייניקעל, וואָס פערבלייבט אין דער וואוינונג מיט דער באָבען און טוט אויף איהר אַכ־טונג, בעת איהר קראַנקהייט טאָג און נאַכט ירשנ׳ט נישט די וואוינונג, אויב די עלטערען פון דעם אייניקעל וואוינען אין דער זעלבער שטאָט.

13) אומגעזעצליכע קינדער, הגם זיי האָבען גע־וואוינט מיט דעם טאַטען, ירשנ׳ענען נישט די וואוינונג נאָך זיין טויט.

14) די בירגער פון סאָוויעט־רוסלאַנד געניסען פון לאקאטארען־שוץ אין פוילען גלייך ווי היגע בירגער.

15) עס איז נישט קיין פערברעך, אויב דער לאקאטאר למשל, האָט געגעבען דעם בעל־הבית 300 דאָלאַר, כדי ער זאָל מסכים זיין, אַז אויף זיין אָרט זאָל זיך אַריינציהען אַן־אַנדערער לאקאטאר.

16) אַ גאַסט געניסט נישט פון לאקאטארען־שוץ אין אַ קור־אָרט, אויב ער ווילט דאָרט אין דער סעזאָן־צייט. אונטער אַ גאַסט פערשטעהט מען אויך אַ סוחר, וואָס האָט זיך אין קור־אָרט גע־דונגען אַ געשעפט אויף דער סעזאָן־צייט.

17) אויב אַ הויז איז געוואָרען איבערגעבויט אויף דעם סמך פון אַן־אַדמיניסטראַטיווען בע־פעהל פון דער מאַכט. ווערט עס בעטראַכט אַלס אַ ביי הויז און עס אונטערליגט נישט דעם לאָ־קאטארען ־ שוץ.

ווי מען זעהט אַלזא פון דעם אויבענדער־מאָהנטען זענען די אורטיילען פון העכסטען גע־ריכט אין וואַרשא נישט זעהר גינסטיג פאַר די לאקאטארען, אַזוי אַז מען קאָן רוהיג רעדען פון ירידה פון לאקאטארען־שוץ־געזעץ אין פוילען.

דר. באלקאן.

דער שטרייט צווישען לאַנגע קליידער און קורצע קליידער

אונטערשיד אין קלייד — א רעזולטאַט פון סאָציאַלע אונטערשידען. — די נאַקעטע דאַמע אין בוראַפּעשט. — די נאַטור גופא האָט בעשטימט די פרוי צו טראָגען לייכטע און קורצע קליידער

דער גרויסער קריג צווישען לאַנגע און קורצע קליידער הערט נישט אויף. די „לאַנגע" פיהרען אַן ע־אָלגרייכען אַנגריף געגען די קורצע און „אַנ־שטענדיגע" פרוי וועט נישט געהן מעהר אין טעאַטער אָדער אויף אַ באַל אין אַ קורצען קלייד, ווייל זי וועט זיך שוין קורצע אונגאַנצען אַ נאַקעטע. אָבער אויך די „קורצע" שטעהען אַ האַרטנעקיגען מיליטער שטאַנד, און לויט דער מיינונג פון ספּעציאַליסטען האָבען אין דער הויפּט־שטאָט פון די מאָדעס — אין פּאַריז — ביידע צדדים גלייכע כוחות.

אַ אינטערעסאַנטע ערשיינונג: ביז איצט זענען די מאָדעס פון אונזער צייט געווען כמעט שטענדיג דיקטירט אונגעפיהרט פאַר אַלע קלאַסען און די סאָציאַלע אונטערשיעדען האָבען זיך געלאָזט בעמערקען בלויז אין דער קוואַליטעט פון מאַטעריאַל און אין די פאַסאָנען — איצט לאָזען זיך בעמערקען אין דער מאָדע פּאָליטיש קלאַסען־דיפערענצען. בורזשואַזע פרויען טראָגען לאַנגע קליידער, פרויען דעמאָקראַטיש בעמיהען זיך צו פערטיידיגען די קורצע קליידלעך. דאָ שפּיעלען אַ ראָלע נישט בלויז עקאָנאָמישע מאָטיוואַציעס, נאָר אויך פראַגען פון בעקוועמליכקייט, ווייל די לאַנגע קליידער זענען שלעכט צוגעפּאַסט צום שנעלען לעבענס־טעמפּאָ פון די גרויסע שטעט.

מיר רעדען נישט וועגען פרויען עם האַנדעלט זיך נישט וועגען דעם, וואָס לאַנגע קליידער וועגען דעם, נאָר וועגען דעם, אַז צום לאַנגען קלייד מוז מען האָבען אַן אייגענעם אויטאָמאָביל. ווער ס׳האָט נישט קיין אייגענעם אויטאָ, קאָנען פּאַסירען גרויסע אונאַנגענעהמליכקייטען. אָט איז אַ ביישפּיל: אין בודאַפּעשט האָט אין דער שעה, ווען אַלע איילען זיך אין טעאַטער אַריין, אַ שעהנע דאַמע אין אַ לאַנגען קלייד געוואָלט זיך אַריינזעצען אין טראַמוואַי. זי האָט זיך נישט געגעבען קיין עצה — אָדער זי האָט אויס נערוועזיטעט פערגעסען — אויפצוהויבען אַ ביסעל דאָס קלייד. הינטער איהר איז געגאַנגען אַן עלטערער הער, וועלכער האָט אומוויליג — ווי ער בעהויפּט, — אָדער אומזיסט — ווי עס בעהויפּט די דאַמע — איהר אַרויפגעטראָטען אויפ׳ן עק פון קלייד. אַ מאָדערן קלייד, ווי בעקאַנט, האַלט זיך אויף עהרענוואָרט. ס׳איז אַלזאָ גענוג געווען אַ קליינע אָנשטויסונג, און די דאַמע איז געבליבען אין די בלוזע, הויזען און אונטערוועש, און דאָס קלייד האָט זיך ווי אַ וואָלקען אויסגע־שפּרייט פאַר איהרע פיס. די מעשה איז געגאַנגען צום געריכט. די דאַמע האָט בעשולדיגט דעם הער נישט נאָר אין דעם, אַז זי האָט צוליב איהם געליטען שאָדען, נאָר אויך אין בעליידיגונג, צוליב וועלכער זי איז געבליבען שטעהן אַ נאַקעטע נעבען טראַמוואַי פאַר די אויגען פון אַ גרויסען און לוס־טיגען המון. דער ריכטער האָט די אָנקלאַגע אָפּגע־זאָגט, און די דאַמע האָט נאָך געמוזט בעצאָהלען די געריכטס־קאָסטען. אין דער מאָטיוויזירונג איז אָנ־געגעבען געוואָרען, אַז די פרויען זענען אַליין מחוייב אַכטונג צו געבען אויף זייערע קליידער.

עס ליגט אַלזאָ אין אינטערעס פון דער אַרבייטס־און דעמאָקראַטישער פרוי, אַז עס זאָלען בלייבען די קורצע קליידלעך. אויב אַזאַ פער־נאַנדערטיילונג וועט פּאַסירען, וועלען אין דער צוקונפט די „אַרבייטענדיגע" און „נישט־אַרבייטענדיגע" פרויען זיך אונטערשיידען אויך אין זייער קליידונג — אַן ערשיינונג, וואָס קאָנען האָבען זעהר ערנסטע סאָציאַלע בעדייטונג און וועט זיכער געבען אַ נייעם אַטוט אין די הענט פון די קאָמוניסטען.

וואָס אַנבעלאַנגט צו ריינע וויסענשאַפט, שטעהט זי אויף דער זייט פון די קורצע קליידער. די געלעהרטע פיזיאָלאָגען בעהויפּטען, אַז די פרוי דאַרף זיך אָנטאָן לייכטער, ד. ה. אויך טראָגען קורצע קליידער, ווייל זי פערמאָגט מעהר וויטאַ־מינען (לעבענס־שטאָפען), ווי דער מאַן.

דער נאָרוועגישער פּראָפעסאָר פּאָולסאָן, וועל־כער אַרבייט אין מלוכה׳שען וויטאַמין־אינסטיטוט אין אָסלאָ, האָט פעסטגעשטעלט, אַז די וויטאַמין־זאַפּאַסען פון פרויען־און מענער־קערפּער זענען נישט גלייך און אַז די גליקליכע פרוי בעזיצט מעהר וויטאַמינען, איידער דער מאַן. דאָס איז גאַנץ פער־שטענדליך: די פרוי איז דורך דער נאַטור בע־שטימט צו זיין מוטער און אין דער צייט פון דער שוואַנגערשאַפט דערנעהרט די פרוי דאָס קינד מיט די שטאָפען פון איהר אייגענעם קערפּער, זי דאַרף, הייסט עס, האָבען מעהר וויטאַמינען, איידער דער מאַן.

מיט דער וויטאַמינען־רייכקייט אין פרויען־קערפּער ווערט ערקלערט אויך דער פאַקט, וואָס פרויען זענען ווייניגער ווי מענער אונטערגעוואָרפען די קראַנקהייטען, וועלכע ווערען אַרויסגערופען דורכ׳ן מאַנגעל אין וויטאַמינען. דער ענגלישער געלעהרטער פּריסטלער, אַ שטייגער, האָט אויפ׳ן סמך פון 75 טויזענד פאַלען פעסטגעשטעלט, אַז יונגלעך ליי־דען דאָפּעלט מאָל אַזוי פיל פון ראַכיטוס (ענגלישע קראַנק), איידער מיידלעך, און דאָס איז דערפאַר, ווייל מיידלעך האָבען מעהר דעם אַזוי גערופענעם „וויטאַמין דע".

וואָס שייך געפינען זיך די איבריגע מאַסען וויטאַמינען און די פעטס־געוועבען פון פרויען־קערפּער, ווי בעקאַנט, בעזיצען פרויען מעהר פעטיג־קייט, ווי מענער. די וויכטיגע רונדיגע פאָרמען ביי פרויען, וואָס רופען אַרויס די געשמאַקליכע אַנט־זיקונג און ענטציקען די קינסטלער, ערקלערען זיך טאַקע מיט די פעטס־געוועבען, וואָס זענען רייך אין וויטאַמינען.

די דאָזיגע רייכקייט אין וויטאַמינען שאַפט ביי דער פרוי גרעסערע זאַפּאַסען פון אינערליכער ענערגיע פון אַלע מינים, דערונטער אויך פון וואַר־מקייטס־ענערגיע. דערפון נעהמט זיך דאָס, וואָס די פרוי טוט זיך אָן — אויף אַ נאַטירליכען אופן — לייכטער, ווי דער מאַן. די מאָראַליסטען, וועל־כע עמפּערען זיך צוליב דער „נאַקעטקייט" פון דער פרוי און אומזיסטיגערע היציגסטע, וועלכע האָבען מורא, אַז צוליב דער ענטבלויזטקייט דאַרף דער פרוי איבעריג זיך צו פערקיהלען, הייסען נישט, אַז די נאַטור אַליין האָט בעשטימט די פרוי זאָל טראָ־גען לייכטע און... קורצע קליידער. צי וועט מיט די געזעצען פון דער נאַטור איינפערשטאַנען זיין אויך איהר מייסטעט די מאָדע — דאָס איז אַן אַנ־דערער פראַגע.

ז. ט—וו.

אין אפגרונט

סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן (5

ער איז מיד געוועזן פון דער רייזע, און דער־ריבער איז איהם געלונגען איינצורעדען איהם, ער זאָל פאָהרען צו איהר אין דער דירה אין דער גאַס לאַרקאַד, ביי דעם וואָקזאַל. פון דעם הויז, וועלכע האָט אויס־געזעהען אַנשטענדיג און פרידליך, איז אַרויס אַ דינסט און האָט געעפענט די טיר.

— עס איז מעשים. וואָס מאַכט מיין מאַשים?

— האָט פאַני געזאָגט און האָט אַרומגענומען די דינסט. — דאָס איז מיין געליבטער. מיין קעניג, איך האָב איהם ענדליך געבראַכט. שנעל, צינד אָן אַלע לאָמפּען; מאַך דאָס הויז זאָל אויסזעהען, וואָס שעהנער.

זשאַן איז דערווייל אַוועקגעזעצט געוואָרען גאַנץ אַליין, אין אַ קליינעם אָפענעם – צימער, וואו עס זענען געווען קליינע פענסטער בעהאַנגען מיט בלאָהע פאָרהאַנגען, וועלכע האָבען געפּאַסט צו דעם קאָליר פון די מעבעל, אויף די ווענט זענען געהאַנגען פערשידענע בילדער, מיט אויפשריפטען, וואָס האָבען אָנגעזאָגט, אַז זיי זענען געשאָנקען צו פאַני לאַגראַנד.

אין אַ ווינקעל צימער איז געשטאַנען אַ קליי־נע מאַרמאָרנע פיגור נאָכגעמאַכט פון קאָדעלס סטאַ־טוע, וועלכע איז בעריהמט אין דער גאַנצער וועלט אונטער דעם נאָמען „סאַפאָ“. די סטאַטוע געגאָסען אין בראָנז קאָן מען זעהן אומעטום, און זשאַן האָט די זעלביגע פיגור געזעהן אין זיין פאָטערס שרייב־צימער.

פאַר דער שיין פון ליכט האָט ער געקאָנט זעהן די עהנליכקייט, וואָס די סטאַטוע האָט גע־האַט צו זיין געליבטער. דער פּראָפיל פון איהר פנים, און די קיילעכדיגקייט פון די הענד, וועלכע האָבען אַרומגענומען די קניע, זענען איהם גאַנץ גוט בעקאַנט געווען. ער האָט זיי גוט בעטראַכט און האָט זיך דערמאָהנט פיל זיסע מאָמענטען מיט זיין געליבטער.

פאַני איז אַריינגעקומען און האָט איהם געפונ־דען פערטראַכט ביי דער סטאַטוע. זי האָט זיך פונ־דאַנדערגעלאַכט און האָט געזאָגט:

— די סטאַטוע זעהט אויס ווי איך, בישט אמת, מיין ליבער? קאָדעלס מאָדעל איז געווען עהנליך צו מיר!

אָבער לאַנג האָט זי איהם דאָרטען נישט גע־לאָזען שטעהן. זי האָט איהם אַוועקגעפיהרט אין איהר צימער, וואו מאַשים האָט געגרייט אַ טיש פאַר אָווענד־ברויט. אַלע ליכט האָבען געברענט אין דעם צימער, אַפילו די ליכט ביי דעם שפּיגעל.

זשאַן האָט אין לעבען נישט געזעהען אַזאַ פערפוצטען צימער, ווי דעם.

אין דעם צימער איז געווען וואַרים און אנ־גענעהם. ער וואָלט זיך דאָ גאַנץ גוט געפיהלט, נאָר די אַלטע דינסט האָט אויף איהם געקוקט אַזוי בייז, אַזוי קרום, דאָס פאַני האָט עס ענדליך בעמערקט און האָט געזאָגט:

— לאָז אונז אַליין, מאַשים, מיר וועלען זיך אַליין בעדינען! — און ווען די אַלטע איז אַרויס פון צימער, האָט פאַני ווייטער געזאָגט. — קימער זיך נישט וועגען איהר. זי איז בייז, ווייל איך לעב דיך אַזוי שטאַרק. זי זאָגט, אַז איך בין מפקיר מיין לעבען. די דאָרפס־לייט זענען זעהר קאַפּריז. זי קאָכט בעסער ווי זי זעהט אויס, פערזוכט באַר דער זופּ.

זי האָט איהם געהאָלפען עפענען די שאַמפּאַ־ניער. ביי יעדער בעוועגונג האָט זי צוריק געוואָר־פען ביז די אַקסלען די אַרבעל פון איהר ווייסער בלוזע, זי האָט זיך געזעצט אויף דעם זעלביגען שטול, אויף וועלכען ער איז געזעסען, האָט געגעסען מיט איהם פון איין טעלער און האָט איהם דער־צעהלט זאַכען פון דער־שאַלעם באַל.

— אָ, ווי באַר איך האָב דיך געזעהען אַריינ־קומענדיג אין זאַל, האָב איך געפיהלט, אַז איך וועל דיך ליבען! — האָט זי איהם געזאָגט. — איך האָב געוואָלט בעהמען דיך אויף די הענד און אַוועק־טראָגען דיך פון באַל, כדי די איבעריגע זאָלען זיך נישט כאַפּען. אָבער וואָס האָסטו געטראַכט וועגען מיר?

ער האָט איהר דערצעהלט, ווי אַזוי ער האָט פאַר איהר איבאָנהויב מורא געהאַט, ווי אַזוי ער האָט זיך צו איהר צוגעוואוינט און איז געוואָרען מיט איהר זעהר היימיש. ענדליך האָט ער איהר געפרעגט, פאַרוואָס זי האָט נישט געוואָלט הערען די פראַזען פון דעם גרויסען פּאָעט גאַרגערי, וועל־כע ער האָט דאָרטען אויפ׳ן באַל אַרויסגערעדט.

זי האָט זיך אָפּגעקעהרט און האָט אַ ציטער געטון ווי אויפ׳ן באַל. דאַן האָט זי געזאָגט: „באַ־רישקייטען“! רעדט נישט מעהר פון דער פּאָעזיע!

זי האָט איהם אַרומגענומען מיט איהרע ווייכע, וואַרימע הענד און האָט איהם געדריקט פעסט צו זיך. די וואַרימקייט אין צימער איז געווען אַזוי אָנגענעהם, און די הענד פון דער פרוי און איהר אָטעם אַזוי זיס, אַז זייבע ברעמען האָבען זיך גע־נומען פערמאַכען, און ער האָט געמורמעלט און געטרוימט פון וואַלד, פון וואַסער און פון אַלץ, וואָס ער האָט געזעהען אין דעם טאָג.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע“ נאַרוטאָוויטש 20

יודישער אַרטיסטען - פעראיין אין פוילען
דירעקטאָריאַט פון די פאַריינס-טעאַטערן

בעפולמ. דיר. פאַר לאָדז א. שטאַקפּעדער
לייטער: א. בעזמאַן

גאַסטשפּילען הײמאַן יאַקובאָוויטש
פון די בעריהמטע טעטריק. קינסטלער
און אַננאַ

היינט, זונטאָג דעם 16-טען נאָוועמבער 9 אַ זייגער אין אָווענד
צום 1-טען מאָל אין לאָדז! הומאָר! געזאַנג! יעדעס וואָרט אַ וויץ!
יעדע סצענע אַ דונער געלעכטער! פּראַכטפולע קאָמעדיע מיט געזאַנג אין 3 אַקטען פון מ. ריכטער

„דאָס אימפּאָרטירטע ווייבעל“

רעזשי הײמאַן יאַקובאָוויטש. הויפּטראָל „אסתר“ פיהרט אויס אַננאַ יאַקובאָוויטש,
„יאַנקעל דער בעקער“ פיהרט אויס הײמאַן יאַקובאָוויטש.

קופּלעטען, דועטען, קוואַרטעטען און טענץ! עס ווערען געזונגען פאָלגענדע נומערן: 1) איינטריט, 2) יוראַפּ, 3) געטראָפען, 4) דעם רבינ׳ס נסים, 5) גליק, 6) לחיים ברודער, 7) די פרעהליכע אסתר, 8) אוי די ליבע, 9) גוטער ברודער איציק, 10) פינאַל.

מאָרגען, מאָנטאָג ווערט נישט געשפּילט.

דינסטאָג, ד. 18 נאָוו. 9 אָוו. גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 80 גר. אָן
אַננאַ יאַקובאָוויטש׳ס גרעס־טער סוקסעס אַלס „סאַניע“
געלד, ליבע און שאַנדע
אין 4 אַקטען פון זאַלאַטאַרעווסקי

מיטוואָך, ד. 19. נאָוו. 9 אָוו. 1-טע פאָלקס-פאָ־ שטעלונג פון 50 גר. ביז 2 זל.
„די אייביגע מאַמע“ אין 3 אַקטען פון קאַלמאַנאָוויטש. הויפּט-ראָל פרידע „פרידע“ פיהרט אויס אַננאַ יאַקובאָוויטש.

עס נעמען אָנטייל (לויט א. ב.) פרויען: י. פלוים, ש. פלוים, ס. פאַזנאַנסקאַ, ר. רעונינאַ.
מענער: מ. אייזענבערג, ה. בראַקאַרזש, י. גרינהויז, ב. גורוויטש. י. ווײנבערג, ד. לזאַי.
מ. מאַקסימאָוו, מ. פאָזנאַנסקי, א. קורץ, ה. פלוים. .·. דיריגענט ל. זעלמאַן.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון זאַל פילהאַרמאָניע.

אינדערפריה איז ער פלוצלונג אויפגעוועקט געוואָרען דורך מאַשימס גראָבער שטים, וועלכע האָט אומאויפהערליך און גראָב געשריגען:

— ער איז דאָ? ער זאָגט, אַז ער מוז מיט איי דרעדען!

— וואָס? ער מוז? בין איך דען נישט אין מיין אייגענעם הויז? איהר האָט איהם אַריינגעלאָזט?

פאַני איז אויפגעשפרונגען מיט צאָרן, איז אַ־רויסגעלאָפען פון צימער.

— בלייב אויף מיין אָרט, מיין ליבער! איך וועל באַלד קומען! — האָט זי געזאָגט, אָבער ער האָט נישט געוואַרט ביז זי איז געקומען, גאַנץ האַסטיג האָט ער זיך אַרויפגעכאַפּט אויף זיך אַלע קליידער און האָט זיך ערשט געפיהלט זיכער, ווען די שיך זענען געזעסען פעסט אויף זיינע פיס.

בעת ער האָט זיך אָנגעטון האָט ער געהערט אַ געשפּרעך אין צווייטען צימער. די שטים פון אַ מאַן, וועלכער איז נאָכדעם געווען אויפגערעגט, אָבער מיט אַ גראָבער, הייזעריגער שטים, וועלכע ער האָט צוערשט נישט דערקענט, און וועלכע איז געפאַלען אויף זיינע אויערען, ווי אַ האַמער אין קוזשנע. די שפּראַך איז געווען געמישט מיט קללות און מיט מיאוס׳ע רייד. ווי אין דעם ניי־דעריגסטען שענק.

די רייד האָבען פערדאָרבען די שיינקייט פון דעם צימער, אַזוי ווי פלעקען אויף זייד.

פאַני איז אַריינגעקומען צוריק אָהן אַנ־אָטעם און האָט געדרעהט איהר שעהנעם צאָפּ. „ווי באַ־ריש זעהט אויס אַ מאַן, ווען ער וויינט“! — האָט זי געזאָגט, אָבער ווען זי האָט דערזעהען, אַז זשאַן האָט אָנגעטון זיינע קליידער, האָט זי אויס־געשריגען מיט כעס: „איהר זייט אויפגעשטאַנען! געהט צוריק אין בעט, איך פערלאַנג עס“! נאָכ־דעם האָט זי איהם אַרומגענומען, האָט איהם גע־האַלזט און געקושט און געזאָגט: „ניין, ניין, געהט נישט אַוועק! איהר קענט מיך נישט איבערלאָזען. איך בין זיכער, אַז איהר וועט נישט קומען צו־ריק, ווען איהר וועט איצט געהן.

— געוויס, וועל איך קומען צוריק? פאַרוואָס זאָל איך נישט קומען?

— שווערט מיר, אַז איהר זייט נישט בייז. אַז איהר וועט קומען צוריק!

ער האָט איהר געשוואוירען אויף אַלץ, וואָס זי האָט פערלאַנגט, אָבער ער איז אין בעט מעהר נישט געגאַנגען. כאָטש זי האָט איהם טויזענד מאָל פערזיכערט, אַז זי איז אין איהר אייגענעם הויז און קען טון אַלץ, וואָס איהר געפעהלט. ענדליך האָט זי זיך אונטערגעגעבען און האָט איהם געבע־טען, ער זאָל איהר ענטשולדיגען.

אין קאָרידאָר האָבען זיי זיך אַרומגענומען און שטאַרק געקושט.

— נו, ווען קומט איהר? — האָט זי געפרעגט און האָט איהם דורכגעשטאָכען מיט איהרע אויגען, ער האָט איהר געוואָלט ענטפערן און אַוועקגעהן. אָבער אַ קלונג אין הויז־גלאָק האָט איהם אונטער־בראָכען. מאַשים איז אַרויסגעקומען פון קיך, אָ־בער פאַני האָט איהר געגעבען אַ צייכען, זי זאָל נישט עפענען די טיר און אַלע דריי זענען זיי געבליבען שטעהן שטיל ווי געליימט.

זיי האָבען געהערט ווי איינער מורמעלט, נאָכ־דעם, ווי אַ בריף רוקט זיך אונטערן טיר און ענדליך ווי מען געהט לאַנגזאַם אַרונטער פון די טרעפּ.

(פאָרטזעצונג קומט).

דאס שענסטע רחמנות-געפיהל

פון פּיער פראַנדעי.

(ערצעהלונג)

צו לעבען אין פּאַריז איז שרעקליך, ווייל עס איז צו שעהן. בעזונדערס פאַר די מענשען, וואָס זייער נעראַנק אַרבייט אָהן אויפהער, — די אָרטים טען, די געלערנטע, די מענשען מיט גאָלדענעם מאָך. קיין אַנדערער שטאָט אין דער וועלט גיט נישט אַזוי פיל שפּיין פאַר׳ן מוח ווי פּאַריז. יעדע וואַנט יעדער שטיין פון ברוק, יעדער שטויבעלע טיילט זיך אויס פון זיך גערהאַנקען־מאַטעריאַל. יאָהר־הונדערטער האָט די שטאָט איינגעזאַפּט אין זיך מענשליכע גענאַליטעט, און ווי אַ מין משונה׳דיגע בלום אָטעמט זי אַלויס פון זיך אַ געדאַנקען־פּער־פיום, וואָס נעמט אויף און בערוישט, וואָס נעמט אַוועק די כוחות און בריינגט טויט. ווער עס אָטעמט אין זיך אַריין נישט מעהר ווי אָט דעם פערפיום שטאַרבט פון אויסגעצערטקייט אָדער משוגעת.

עס איז, דערציבער, נויטיג אַוועקצוגעהן אַמאָל ערגעץ ווייט, אין אַ רוהיגען פלאַץ, און שטאַכען דאָרט די ביכער, צושליסען די נשמה, דעם מוח, נישט דענקען, נאָר בלויז לעבען, ווי עס טוען די חיות און די פלאַנצען, שלאָפען דורך די טעג מיט אָפענע אויגען, און, דערעיקר, שווייגען צוהערענדיג זיך אין שטילקייט ווי דאָס אויסגעשעפּטע ענערגיע קומט. אַ בענייטע, ווידער אויף און איך.

איך האָב בעשלאָסען צו נעמען זיך אַזאַ מין אָפּרוה. פּאַריז האָט מיך אַוועקגעיאָגט מיט יעדער מינוט.

איך האָב געוואוסט פון אַן אויסגעצייכענטען האָטעל אין די בערג, אַנ׳אַמת׳ער גן־עדן אויף דער ערד, איך בין אויך געווען בעזאָרגט מיט געלד־מיטלען אויף עטליכע חדשים. איך האָב קיינעם, אפילו מיינע נאָהענטסטע פריינד, נישט געלאָזט וויסען, אַז איך פערלאָז פּאַריז. אין אַנ׳אַווענט האָב איך זיך אַריינגעזעצט אויף דער באַהן, און אויף מאָרגען בין איך מיטן טאָג אָנגעקומען איינער אַליין אין דעם פלאַץ, וואָס איך האָב אויסגעקליבען... דער עקספּרעס שטעלט זיך דאָרט אָפּ, כאָטש דער וואָקזאַל איז דאָרט אַ קליינטשיקער. אַ הילצערנע שטיבעל מיט שילדלעך: „מענער“, „דאַמען“, אַ ושומער׳יש פון בינען צוליב די בלומען, וואָס אַנ׳אַלטער באַהן־אָנגעשטעלטער האָט דאָרט פער־פלאַנצט, אַ ציג, וואָס מעקעט... זיך און שוין. אַמער אויף אַ מייל ווייטער, אין די בערג האָט זיך קלאָר אַרויסגעוויזען דער רייכער אַנ־בליק פון דעם זומער־האָטעל. און דערפאַר טאַקע האָט דער שנעל־צוג, וואָס איז דערבייגעלאָפען די קליינע שטעטלעך, אָפּגעכאַפּט דעם אָטעם אין אָט דער וויסטעניש.

דער גרויסער זומער־סעזאָן און האָטעל איז שוין געווען פאַראיבער. עס זענען דאָרט געווען נישט מעהר ווי פיר געסט. צוויי פון זיי זענען געווען יונגע, שעהנע, אַ פּאָר׳על ערשט נאָך זייער חתונה. זיי זענען געווען אָנגעקומען אַהין מיט עטליכע טעג צוריק. דער אויטאָמאָביל זייערער איז געשטאַנען אין גאַראַזש. די שעהנקייט פון דעם פלאַץ האָט זיי בעצויבערט און זיי זענען דאָרט פערבליבען. עס איז געווען אַ פרייד צו קוקען אויף זיי: זי איז געווען בלאָנד און שלאַנק, די אויגען איהרע זענען געווען פול מיט גליק. ער איז געווען פעסט געבויט, אַ שעהנער, הויכער יונג מיט קלוג־שמייכלענדיגע אויגען. ווען איך האָב זיי געזעהען צום ערשטען מאָל אויף דער טעראַסע, האָב איך אַ טראַכט געטון, אַז די לאַנדשאַפט איז געווען צוליב זיי אויס נאָך שעהנער.

די אַנדערע צוויי געסט זענען לייַדער געווען קלאָגעריגע פּאַרשוינען: אַ מאַן און פרוי, וואָס האָבען נישט געהערט צוזאַמען, אַנגאַנצען פרעמדע. זיי האָבען אפילו זיך געהאַלטען אויך. ווי זיי וואָלטען איינס דאָס אַנדערע נישט געזעהען. ער, נאָך אַ יונגער מענש, האָט אויסגעזעהן צו זיין פון אַנ׳אויפגעשטומפּטען עלטער. פּרוהצייטיגע קנייטשען האָבען זיך ביי איהם אַריינגעגראָבען אין די אויגען צו די ווינקלען פון זיין שמייכלענדיגן מויל, ער איז געווען געראַטען אין אַ מאַטעריע. ער האָט אויסגעזעהן ווי דער שלאָגענער. נאָר אַ מענטער וואָלט געקענט בעמערקען מיט אַ געפיהל פון מיטלייד אין דעם משונה׳דיג־טרויעריגען טאָן. אַזוי ווי זיין אויסזעהן האָט געוואָרקט אויף מיר אומאָנגענעהם, האָב איך געזוכט צו זען זיך צום מיט אים, אַז איך זאָל נישט דאַרפען אָנקוקען פאַר זיך דאָס ראַזיגע כעיזעהעניש.

אין צייטען ווינקעל פון עס־זאַל, אויף דער ועלבער זייט, האָט די פרוי פערנומען איהר פּלאַץ ביי אַ טישעל. ווען מיינע אויגען, וואָס האָבען זיך געהאַט אָפּגעקעהרט פון דעם אומגליקליכען פּאַרשוין, האָבען דערזעהן די פרוי, האָב איך זיך געשטעלט די פראַגע, וועלכער פון זיי ביידע איז געווען מיאוס׳ער קיין איין ווייבליכע שטראַהן, קיין איין בונק שעהנקייט איז פון איהר נישט אַרויסגעקומען. זי האָט אפילו פערמאָגט דעם געפּטען גראד מיאוס׳קייט: עס האָט זיך געוואָלט לאַכען, ווען מען האָט אַ קוק געטון אויף איהר... ווי העסליך אַ מענש זאָל נישט געווען זיין, האָט ער, דערזעהענדיג זי צום ערשטען מאָל, דערפיהלט אין זיך אַ מין נערוועזע פרעהליכקייט צוליב דער פאָרם פון איהר געזיכט, אָדער רייכ־טיגער, צוליב דער קאָמישער קאָמבינאַציע פון איה־רע געזיכט־שטריכען. נאָך דעם ערשטען איינדרוק האָט מען זיך פערשעהמט פאַר זיך אַליין, ווייל צו זיין אַזוי מיאוס איז אַנ׳אמת׳ער גיהנום.

עס איז מיר געוואָרען שווער אויפ׳ן האַרצען פון די צוויי פערזעהענישען, וואָס איך האָב געטראָ־פען אין דעם גן־עדן, פּמעט ליידיגען האָטעל, און איך האָב עס גאַנצן אַליין אין גאָר אַרויסגעזאָגט פאַר׳ן קעלנער, וואָס האָט מיר סערווירט. דער קעל־נער האָט צוגעגעבען, אַז ער פערשטעהט מיין געפיהל און אַז ער אַליין וואָלט אויך וועלען, אַז זיי זאָלען וואָס שנעלער אַוועקפאָהרען. דערפאַר אָבער האָט ער געהאַט, אַז דאָס יונגע גאָט־געבענטשטע פּאָרעל, וואָס איז אַזוי גליקליך אין זייער גליק צו לעבען אויף דער וועלט, ווען דאָרט בערבלייבען וואָס לענ־גער. און ער האָט מיר דערציילט אַנגעוויזען אויף דער טעראַסע, פון וואַנען זייער גליקליכער געלעכ־טער, דער אויסברוך פון זייער פרייד, איז פון מינוט צו מינוט דערגאַנגען צו אונז.

איך האָב פערבראַכט דעם טאָג ביז זיך אין ציכער. איך האָב געהייסען, מען זאָל מיר אַרויפ־טראָגען אַהין מיין מיטאָג. איך האָב שוין געהאַט נישט אַרונטערצוגעהן ביז אין דער פריה, ווען אום אַכט אַ זייגער און אָוונער האָט די לבנה מיט איהר האָרן אַנגעקלאַפּט ביי מיר אין פענסטער. זי איז געגאַנגען איבער איהר טונקעלען וועג און די שטערען האָבען זיך דערוויטערט פון איהר. אינגאַנצען האָט די נאַכט אויסגעזעהן צו זיין אַזוי שעהן, אַז איך האָב נישט געקענט בלייבען. איהר רוף איז: בין אַרונטער, אַ נאָכגעבייגער, אַ געפּגענער. איך בין אַרונטער אַריינצונעמען די נאַכט, צו דערקוויקען זי אין זיך.

איך בין אָפּגעגאַנגען אַ שטיק וועג פון דער טעראַסע און האָב זיך עטליכע מינוט צייט געפונען אין וואַלד, ווען מיטאַמאָל האָב איך דערזעהן פון דער ווייטענס אַ מאַן און אַ פרוי. זיי זענען געגאַנגען מיר אַנטקעגען. זיי האָבען זיך דערנעהנטערט מיט לאַנגזאַמע טריט, געשלאָגענע אַרעם־אין־אָרעם. דאָס יונגע פערהייראַטע פּאָרעל איז מיר, נאַטירליך, גלייך אַרויפגעקומען אויפ׳ן זינען.

זיי זענען צוגעקומען אַלץ נעהנטער... ווען זיי זענען נישט בעמערקענדיג מיך, פערביי גאָר נאָהענט, האָב איך דערשטיקט אין זיך אַנ׳אויס־געשריי פון איבעראַשונג: עס איז נישט געווען דאָס פּאָרעל, וואָס איך האָב געהאַט געזעהענט! אַזוי שעהן איז שיין פון דער לבנה, אין דער פראַכט פון דער נאַכט, האָט דאָס פּאָרעל זיך אַ צעט בע־וויזען פאַר מיר אין דער געשטאַלט פון די צוויי מיאוסקייטען! דער גאַסט פון האָטעל מיט דעם פיינליך־אומעטיגען פנים האָט געהאַלטען צאַרט אַרום גענומען אַרום דער טאַליע די דאַמע מיט די קאָ־מישע געזיכט־שטריכען. זיי האָבען גערעדט, האָבען זיך געצערטלט, נישט אָנזעהענדיג איינס ס׳אַנ־דערע, אין שאָטען. זיי האָבען אויסגעזעהן צו זיין גליקליך. פּלוצלונג האָב איך זיך פערשעהמט פאַר זיך אַליין... איך האָב פערשטאַנען, אַז שעהנקייט איז נישט מעהר ווי אַן אויגען־ערפּלענדעניש, אַז דער פּאָגער איז די איינציגע לעבעדיגע וויכליכקייט. און נאָך מעהר האָב איך פערשטאַנען, אַז דער באַנער איז עהנליך צום געפיהל פון רחמנות, אַז ער איז דער העכסטער אויסדרוק פון רחמנות, דער וואַונ־דערבאַרסטער, דער איידעלסטער, דער מענשליכ־סטער אויסדרוק. נאָך מעהר ווי דאָס יונגע שיין־ראַטע פּאָרעל, וואָס איז געווען געבענטשט מיט אַזוי פיל שעהנקייט און גליק, האָבען די צוויי אָרימע בעד־שעפענישען, וואָס האָבען זיך ביידע אַרונטערגעלאָזען איינס צום אַנדערען מיאוס׳קייט, מיטאַמאָל אַ יופּי געוועקט פאַר מיר די נאָבעלקייט און די שעהנקייט פון דער ליבע, וואָס טרייסט בעשווערטע הערצער און בעוועגט הערלייזונג אין ערגסטען אומגליק. די נאַטור אַליין האָט זיך געשטעלט געגען מיר. דאָס פּאָרעל, וואָס איך האָב ביי זיך אין האַרצען געהאַט גע׳חוזק׳ט פון זיי, וואָס זיי אַליין האָבען אין ליכט פון טאָג זיך אויסגעמיטען, ווי זיי וואָלטען איי גע־שעהמט איינס פאַר׳ן צווייטען, — די צוויי געשטראָפטע, איינזאַמע נפשות האָבען זיך איצט בעקאַנט, זיי זענען אַוועק פון זיך אַליין און געגאַנגען דורך דעם פערצויבערטען וואַלד, ווי מלכים איבער זייער קעניגרייך. און נאָך זיי איז נאָכגעגאַנגען, ווי אַ סוויטע, דער אומענדליכער, שטילער רחמנות פון דער לבנה, פון די בוימער און פון דער שטילקייט. אַלע נאַכטיגאַלען פון דער נאַכט האָבען געזונגען פאַר זיי.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 16 כה מרחשון תרצ"א

נאוועמבער
זון-אויפגאנג 6.54
זון-אונטערגאנג 3.46

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע
אויף דרינגענדע רעגירונגס-שטיצע

דער מאגיסטראט איז מודיע, אז מיטוואך, דעם 12 נאוו. האט זיך אנגעהויבען די רעגיסטראציע אויף רעגירונגס-שטיצע פאר ארבייטסלאזע, וועלכע האבען בעקומען דרינגענדע שטיצע אין חודש סעפטעמבער ה. י. און אויך פאר די ארבייטסלאזע, וועלכע האבען שוין נישט בעקומען קיין שטיצע און ארבייטסלאזען קאנד אין חודש סעפטעמבער און וואוינען אין לאדז.

פריילעדיגע און פערהייראטע אהן קינדער האבען נישט קיין רעכט אויף דער דאזיגער שטיצע.

ארבייטסלאזע, און וועמענס פאמיליע עס ארבייט אפילו נאר איינער, אדער בעקומט וועלכע עס איז שטיצע — האט אויך נישט קיין רעכט אויף דער דרינגענדער שטיצע

די רעגיסטראציע וועט פארקומען אין לאקאל פון אינטערשטיצונגס אמט פאר ארבייטסלאזע אויף דער גאס פון 21 קאניאווער שיסער-פולק 32 פון 9 ביז 2 ביימאג, לויט פאלגענדען סדר:

מאנטאג 17 נאוועמבער — P R S
דינסטאג 18 נאוועמבער — T U W Z Ż

היינט-סיים-וואהלען

גייט צו די וואהל-אורנעס!

געהט צו די וואהל-אורנעס!

דאס איז אונזער רוף צו אלע יודישע איינוואוינער, צו יעדען יודישען וואהלבערעכטיגטען בירגער.

דער 16-טער נאוועמבער 1930 וועט מיט זיך פארשטעלען א וויכטיגער טאג אין דער געשיכטע פון פאליטישען קאמף אינ'ם בעפרייטען פוילען. די בעציהונגען, וועלכע הערשען די לעצטע עטליכע יאהר אין פוילען מוזען זיך פעראנדערען, דאס פאדערען די אינטערעסען פון דער מלוכה, די אינטערעסען פון אלע איהרע איינוואוינער. דאס פאליטישע און געזעלשאפטליכע לעבען מוז אנגענומען נארמאלע פארמען, אלע ווילען דאס, אלע שטרעבען דערצו, בתוכם אויך די יודישע בעפעלקערונג.

פריינד און פיינד, שונאים און געגנער מוזען, אינ'ם טאג פון 16-טען נאוועמבער, זיך איבערצייגען אז די יודישע בעפעלקערונג שטעלט נישט מיט זיך פאר קיין פינסטערע מאסע, וועלכע מען קען איינשיכטען און אנווארפען איהר אפאטיע און פעסימיזם, נאר אז די יודישע בעפעלקערונג שטעלט מיט זיך פאר א קיבוץ פון בעוואוסטזיניגע, רייפע מענשען, וועלכע פערשטעהן זייער לעבען און וויסען וואס מען מיינט אונטער א ארגאניזירט געזעלשאפטליך לעבען. עס מוז פאר אלעמען קלאר ווערען, אז די יודישע בעפעלקערונג שטעלט מיט זיך פאר א בעוואוסטזיניגער פאליטישער כח. מיט וועלכען מען מוז זיך רעכענען, וועמענס פאדערונגען און פערלאנגען טארען נישט גרינגעשעצט ווערען.

א מאסען בעטייליגונג אין די וואהלען איז א כבוד פאר'ן יחיד און פאר'ן כלל פון דער געגענ-[illegible] צו קומען מיט פאדערונגען און נאר אזא מאסע קען צווינגען מען זאל זיך מיט איהר רעכענען.

געהט צו די וואהל-אורנעס!

אפשטימענק ביי וואהלען איז א בעווייז קודם כל, אז די מענשען דערשאצען נישט גענוג די בעדייטונג פון א וואהל-אקט. מיט ברוגז, מיט נייד, מיט נעגאטיווע לאזונגען און מעטאדען דערגרייכט מען קיינמאל גארנישט.

געהט צו די וואהל-אורנעס!

אונזערע יורען האבען ביי אלע וואהלען בעוויזען, אז זיי דערשאצען די בעדייטונג פון א וואהל-אקט. די פריערדיגע יודישע וועהלער איז ביי אונז תמיד געווען א מאקסימאלע און עס איז נישטא קיין שום גרונד צו פערקלענערען די בעדייטונג פון די איצטיגע וואהלען.

דער שטים-צעטעל דארף זיין אן אויסדרוק פון אייער ווילען און פערשטאנד, אז איהר דאפט שטימען מיט א ריין געוויסען און שטימען אזוי, אז דער צעטעל זאל מכריע זיין אויף דער זייט פון דער וואגשאל, וועלכע קען ברענגען פאזיטיווע רעזולטאטען פאר דער פערבעסערונג און פערשענערונג פון אונזער לעבען.

עס איז אפשר א צו פרייטע און צו אלגעמיינע פארמול, און וועלכער יעדער איינער קען אריינלייגען זיין אינהאלט, אבער זאל זיין אזוי, זאל יעדער זאקע פערבינדען א אינהאלט, א ציל מיט זיין שטים-צעטעל און דאמאלס וועלען מיר האבען וואהלען פון בעוואוסטזיניגע יחידים, פון א רייפע געזעלשאפט.

אי [אונזער וואהל-קרייז דארף דער יודישער מאנדאט נישט פערלוירען געהן. די זאך ליגט איצט פאלשטענדיג אין אונזערע אייגענע הענד.

לאמיר געהן צו דער וואהל אורנע.

ל. ט.

—=][:o:][=—

די וואהל-אגיטאציע האט נעכטען דערגרייכט דעם אפאגעי בפרט

אויף דער יודישער גאס

אזא גרויסע צאהל מיטינגען און פערזאמלונגען ווי נעכטען איז אין דער גאנצער צייט פון דער וואהל-אקציע נישט איינגעארדנעט געווארען, דער נעכטיגער טאג האט צוגעשפילט — ס'איז געווען א שעהנער וועטער און דער עולם איז געגאנגען פון איין מיטינג אויפ'ן אנדערען.

אין אלע שטיבלעך און שוהלען האט מען בעת'ן דאווענען גערעדט וועגען די וואהלען און גערופען צו שטימען פאר דער אהער יענער ליסטע. אין איינע ערטער איז הערבי געקומען צו קריגער-רייען צווישען די מתפללים אנהענגער פון דער אדער יענער ליסטע און ס'איז אפילו געקומען צו דעם אז איין צד האט דעם צווייטען געפרובט איבערצייגען מיט ,,שלאגענדע" ארגומענטען.

פון בלאק צו פערטיידיגען די יודישע רעכט אין פוילען

נעכטען שבת האט מען אין אלע שוהלען בתי - מדרשים און שטיבלעך גערעדט פאר דער ליסטע 17. אין אווענד זענען פארגעקומען צעהנדלינגע מיטינגען און פערזאמלונגען אין אלע טיילען פון דער שטאט, טויזענדער מענשען האבען בעזוכט די וואהל-מיטינגען. אין גאס האט מען געפיהרט א לעבהאפטע אגיטאציע, צעהנדליגע יונגעלייט האבען געטיילט אויפרופען.

* * *

נעכטען האט געווילט ביי אונז אין שטאט דער ג. דעפוטאט העשיל פארבשטיין. פון ווארשא. אין אווענד איז פארגעקומען א גרויסער וואהל-מיטינג אין דער וואהלינער-שוהל מיט דער בעטייליגונג פון ה' פארבשטיין.

ה' פארבשטיין האט זיך אויך בעטייליגט אין א רייה אנדערע מיטינגען.

* * *

נעכטען, בעת'ן דאווענען פאר קריאת התורה האט גערעדט וועגען די יעצטיגע סיים-וואהלען דער פיזעס פון ,,תהלת-ישראל" ה' לייבעל לייזעראוויטש.

פון לינקען סאציאליסטישען בלאק („בונד")

1) פרייטאג ביינאכט, ווען קלעבער פון ,,לינק. סאצ. בלאק", האבען פונאנדערגעקלעבט אפישען פון לינק.-סאצ. -בלאק, זענען אויף זיי אנגעפאלען א באנדע כוליגאנעס און מערדערליך געשלאגען, עס זענען פארהאן עטליכע ערנסט-פערוואונדעטע, ווע-מען די פאגאטאוויע האט ערטיילט הילף.

2) דורך דעם שבת'דיגען און פרייטאג'דיגען טאג האט דער לינק. סאצ. בלאק דורכגעפיהרט 14 מיטינגען. אויסער דעם זענען נאך פארגעקומען מאסנבקעם ביי די פוילישע ארבייטער.

3) שבת אווענד איז פארגעקומען די מאבי-ליזאציע פארז. פון ,,לינק.-סאצ. בלאק". ארויס-געטרעטען זענען פארשטעהער פון ,,בונד", פועלי-ציון (רעכטע) א פארשטעהער פון די פוילישע אר-בייטער פון די אונאפהענגיגע סאצ. פארטיי פון קאמיטעט פון באלוטער ארימקייט" און א פאר-שטעהער פון יוגענד-בונד ,,צוקונפט".

פון די לינקע פועלי ציון

אין פערלויף פון פרייטאג און שבת האבען די לינקע פועלי ציון אדורכגעפיהרט אין באלוט און אין שטאט ביז 20 מיטינגען און הויף-פערזאמ-לונגען. איבעראל זענען ארויסגעטראטען רעדנער פון דער פארטיי און פון דער ,,יוגענד" און פון דאס פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען, און די ווארשאווער געסט יוסף ראזען און נתן בוקסבוים.

אין זגערזש איז דער פועלי-ציוניסטישער מי-טינג פערבאטען געווארען, און אלעקסאנדער זענען צום מיטינג געקומען איבער טויזענד וועהלער.

ביינאכט ביים קלעבען פלאקאטען זענען די פועלי ציוניסטישע אנהענגער בעפאלען געווארען דורך כוליגאנעס און זענען מערדערליך צישלאגען געווארען. ביי איינעם פון די קלעפערס האבען די כוליגאנעס אפגעשניטען דריי פינגער. איינער פון די קלעפער איז פערלוירען געגאנגען, שפעטער האט מען איהם געפונען אין שפיטאל.

9 אווענד וועלען געשלאסען ווערען די וואהל-לאקאלען

דאס אפגעבען די שטימען וועט פארקומען אין משך פון 12 שעה, ד. ה. היינט פון 9 פריה ביז 9 אווענד. פונקט 9 א זייגער אין אווענד וועלען געשלאסען ווערען אלע וואהל-לאקאלען, עס וועלען בלויז נאך קאנען אפגעבען זייערע וואהל-צעטלען די פערזאנען, וועלכע וועלען זיך נאך דאן געפינען אין די וואהל-לאקאלען, אויף די טרעפען, אדער אין די קארידארען.

165 וואהל-לאקאלען

אין לאדז געפינען זיך 165 וואהל-לאקאלען. נעכטען האט מען שוין אין אלע לאקאלען אוועקגעשטעלט די וואהל-אורנעס, וועלכע זענען געהעריג פערזיגעלט.

די קארטלעך מיט

די נומערלעך

הארפען זיין פון ריין ווייס פאפיר און אויף זיי דארף אנגעשריבען בלויז דער נומער, קיין שום צושריפטען, סמנים וא. א. וו. הארפען נישט גע-מאכט ווערען, און קאנווערט דארף אריינגעלעגט ווערען נאר איין צעטעל, אויב ס'וועט זיין מעהר וועלען אלע נומערלעך געפסלט ווערען.

(א) ווי מיר דערוויסען זיך וועט דאס

צעהלען די שטימען

פארקומען אין די ,,אבוואדען" באלה ווי ס'וועט פערענדיגט ווערען דאס שטימען, נאכדעם וועט צוזאמענגעשטעלט ווערען א פראטאקאל און די מאטעריאלען וועלען איבערגעפיהרט ווערען אין דער קרייז-וואהל קאמיסיע, וואו ס'וועט פארקומען א פראוויזארישע צעהלונג.

די ענדגילטיגע צעהלונג וועט פארקומען מאנ-טאג און דינסטאג און ערשט מיטוואך וועט פער-עפענטליכט ווערען דער אפיציעלער אויסגאנג פון די וואהלען. דער פראוויזארישער רעזולטאט פון די וואהלען וועט בעקאנט ווערען זאהרשיינליך מאנ-טאג אין די אווענד-שעה'ן.

היינט טאר מען נישט פערקויפען סייז אלקאהאל

פון נעכטען נאכמיטאג אן האט פאליצי ארומ-געפיהרט רעוויזיעס אין די רעסטאראנען און שענ-קען און פערבאטען צו פערקויפען אלקאהאל אין משך פון היינטיגען טאג.

פאר עובר זיין וועט מען שטרענג בעשטראפט ווערען.

פערשטארקטע פאליציייאישע וואך

דער שטאט-סטאראסטא האט ארויסגעגע-בען א פעראָרדנונג וועגען א שטרענגע פאליציייאישע וואך אין די וואהל-לאקאלען און אויף די גאסען ארום די זעלבע לאקאלען.

אנפאל, אויף רעדאקציע „ראזוואי"

נעכטען ביינאכט האבען אומבעקאנטע בא-ווארפען מיט שטיינער די פענסטער פון רעדאקציע ,,ראזוואי" און אויסגעהאקט 7 שויבען.

שטים נישט

פאר דער ציוניסטישער ליסטע, וואס איז אויסען בלויז אריינצוברענגען א פירוד און חורבן אין יודישען רעליגיעזען לעבען

18

שטים נאר פאר דער ליסטע פון יודישען אחדות

ווערער!

18

נעדענק, צובריך נישט דעם איינציג - מעגליכען יודישען מאנדאט פון דער ליסטע

ארבייטסלאזיגקייט
און פרייע פאסטענס

אויף דעם שטח פון לאדזער מלוכה'שען ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט זענען דעם 15 נאוועמבער 1930 געווען פערדעגיסטרירט 28.216 ארבייטסלאזע. פון דעם 18.735 אין לאדז. אונטער-שטיצונגען האבען בעקומען 10.277, פון זיי אין לאדז 5.594. די פערגאנגענע וואך האבען דער הצלטען ארבייט 48 ארבייטער. אויף ארבייט זענען ארויסגעשיקט געווארען 64 ארבייטער.

איצט זענען פערהאן פרייע פאסטענס פאר 10 הויזדינער.

געגנבעט איז קאטאוויץ און ארעסטירט געווארען אין לאדז

אויף קילינסקי גאס האט א געהיים-אגענט ארעסטירט דעם גנב יוזעף ראשינעק וועלכער האט אויסגעפירט א גנבה אין קאטאוויץ אין דער וואוי-נונג פון ד"ר הצרמאן, ביי וועלכען ער האט צוגע-גנבעט 4,600 זל. 160 דאלאר און 100 פראנ-צויזישע פראנק.

געדענק!

א ציוניסטישער קאנדידאט איז בלויז טעטיג, בעת די וואהלען; שפעטער ווייזט ער דיר דעם רוקען; שטים דעריבער פאר יענע, וואס ארבייטען דאס גאנצע לעבען לטובת הכלל!

18

— — שטים אויף דער ליסטע

1 יאהר תפיסה פאר מיסברוי-כען אין דער פירמע שייבלער

(—) אין לעבענס-מיטעל-געוועלב פון דער פירמע שייבלער און גראהמאן. אויף דער גאס קושעגזי מלין 14, האט געארבייט אלס אנפיהרער א געוויסער אדאלף פריטצעל, וועלכער האט פער-שווענדעט 27321 זל. און איז נעלם געווארען. פלוצים האט מען איהם אבער ארעסטירט און נעכ-טען איז ער געשטאנען פאר'ן קרייז-געריכט.

צוליב דעם, וואס דער בעשולדיגטער האט זיך מודה געווען האט מען נישט אויסגעהערט קיין עדות.

דאס געריכט האט ארויסגערופען א'ן אורטייל לויט וועלכען פריטצעל איז פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר תפיסה און צו בעצאהלען די סומע פון 27321 זל. מיט פראצענט.

נישט ערלויבען נאכט-ארבייט פאר קינדער און פרויען

(2) דער גרויס-אינדוסטריעלער טעקסטיל-פערבאנד און דער לאנדעס-טעקסטיל-פערבאנד האבען בעקומען פון ארבייטס-מיניסטעריום בריף אין וועלכען ס'ווערט געזאגט, אז אויפ'ן פארשלאג פון די ענגלישע, בעלגישע און שוועדישע רעגירונגען האט דאס אינטערנאציאנאלע ארבייטס-ביורא אנגעהויבען פערברייטערען די ארבייטען ארום דער רעוויזיע פון דער קאנווענץ וועגען נאכט-ארבייט פאר קינדער און פרויען. לויט דער דאזי-גער קאנווענץ, איז ווי בעוואוסט פערוועהרט די נאכט-ארבייט פון 8 אווענד ביז 6 פריה פאר די אונטערנעמונגען, וואס ארבייטען אויף 2 שיכטען פון 10 אווענד ביז 5 פריה. אין פוילען זענען די בעגרענצונגען פערברייטעט געווארען.

איצט בעת דער רעוויזיע פון דער קאנווענץ, האט דער אינטערנאציאנאלער ראט בעשלאסען פארצולעגען פאלגענדע ענדערונגען: פעסטשטעלען אן אונטערשיד צווישען ארבייטערינס און אויפזעה-ערינס, פעסטשטעלען דעם אנהויב און סוף פון נאכט-צייט ווען די פרויען ארבייט איז פערוועהרט

דאס מיניסטעריום בעט די פערבאנדען ארויסצו-זאגען זיך אין דער דאזיגער פראגע.

יודן!

נעדענק, נעם נישט אויף זיך די אחריות פון אריינפיהרען דייטשען אין פוילי-שען סיים!

18

שטים נאר אויף דער ריין-יודישער ליסטע נ'

א בלוטיגער רויב-אנפאל איז א געוועלב

(2) אויף זאוואדזקא 26 געפינט זיך א בעקעריי פון פיאסעצקי, נעכטען אין אווענד ווען פרוי פיא-סעצקא האט געשלאסען זיין געוועלב און איז אוועק אין שטאט, האט זי איבערגעלאזט אין דער וואוי-נונג וואס געפינט זיך מיטץ געוועלב איהר אנגע-שטעלטע יוזעפא קוקולאק.

ווען פיאסעצקא איז אין אווענד צוריקגעקומען א היים, האט זי געטראפען די טיר אפען און אין געוועלב איז אויף דער פארלאגע מיט א צוהאקטען קאפ און מיט שוואכע סמנים פון לעבען געלעגען די יוזעפא קוקולאק.

אויף פיאסעצקא'ס געוואלדען זענען זיך צו-זאמענגעלאפען די שכנים, וואס האבען ארויסגערופען פאליציי און פאגאטאוויע.

די פאגאטאוויע האט די קוקולאק אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די פאליציי האט פארגענומען אן אויספאר-שונג, וועלכע האט דערוויזל גארנישט פעסטגע-שטעלט. ס'איז דא אן השערה, אז ווען פיאסעצקא איז אוועקגעגאנגען, זענען אין געוועלב אריינגעקו-מען באנדיטען און פערלאנגט א פאר טשעסטקעס. ווען די קוקולאק האט זיך אפגעזאגט אינצווויקלען די טשעסטקעס איז זי פון הינטען בעפאלען און פערוואונ-דעט געווארען. דעם רויב האבען די באנדיטען נישט געקענט אויספיהרען, ווייל אימיץ האט זיי געשטערט און זיי זענען אנטלאפען. איבערלאזענדיג דעם פער-בלוטיגטען האמער מיט וועלכען די קוקולאק איז פערוואונדעט געווארען.

מוחר און בעל-מלאכה! ווילסטו העלפען פערליכטערן דאס יודישע לעבען אין פוילען דורך ליגדערען דעם שטייער-סיסטעם — שטים

18

פאר די קאנדידאטען פון דער ליסטע

„יוזעף ריכטער" און „וו. שווייקערט" בעקומען ווייטערע צאָהלונגס-פּראָלאָנגאַציעס

טעגליכע כראָניק פון האַנדעלס-געריכט

בשעתו האָט די פירמע „יוזעף ריכטער" בע-קימען אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען אויף 3 חדשים פון׳ם 6 מאַי אָן. דער פאַרגעשטעלטער בילאַנס אויף 15 יולי האָט זיך געשלאָסען מיט דער סומע פון 10.165.665 זל. דאָס געריכט האָט פאַרלענגערט די פּראָלאָנגאַציע אויף ווייטעריגע 3 חדשים. אין די ערשטע 3 חדשים זענען אָפּגע-צאָהלט געוואָרען 540 טויזענד זלאָטעס חובות און די ווייטערדיגע 3 חדשים אויף 402 טויזענט. דאָס געריכט האָט צום לעצטען מאָל פּראָלאָנגירט דער פירמע די צאָהלונגען אויף ווייטערדיגע 3 חדשים ד. ה. ביז׳ן 6 פעברואַר 1931.

* * *

הענעך און יחיאל יאַקובאָוויטש (פּאָלודניאַ-וואַ 3) זענען ערקלערט געוואָרען אַלס באַנקראָט און דאָס געריכט האָט פאַראָרדנעט זיי צו אַרעס-טירען. יחיאל יאַקובאָוויטש האָט אָבגעגעבען אַנ׳אָפּעלאַציע און פאַרגעשטעלט אַ גאַטאַריעלע בעשטע-טיגונג, אַז ער איז נישט קיין סוחר נאָר איז געווען בלויז בעפולמעכטיגט פון זיין פעטער הענעך צו האַנדלען אין זיין נאָמען. דער באַנקראָט בנוגע יחיאל יאַקובאָוויטש איז אָפּגעשאַפט געוואָרען. הענעך יאַקובאָוויטש האָט בעקומען אַ גלייט-בריף. ס׳שטעלט זיך אַרויס, אַז יאַקובאָוויטשעס אַקטיוו בעטרעפט 338.15 זל. און די חובות — 246.153 זל, צו דער באַנקראָט-מאַסע האָבען גע-מעלדען זייערע פּרעטענזיעס 26 קרעדיטאָרען אויף 219.260 זל. דעם 10 אָקטאָבער האָט דער באַנ-קראָטירטער פאָרגעשלאָגען צו בעצאָהלען 15 פּראָצ. פון די חובות אין 3 האַלב-יעהרליכע ראַטעס. 21 בעלי חובות אויף 200.467 זל. זענען מסכים געווען, 2 האָבען אָפּגעגעבען אַנ׳אַפּעלאַציע. דאָס געריכט האָט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט.

* * *

די אַקציען-געזעלשאַפט „וו. שווייקערט (פּיעטר-קאָווער 147) וועלכע עקסיסטירט שוין זייט 1865 י. האָט אין מאַי ה. י. בעקומען אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען אויף 3 חדשים. אין אויגוסט איז די פּראָלאָנגאַציע ווייטער פערלענגערט געוואָרען אויף 3 חדשים. איצט איז די פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען פערלענגערט געוואָרען צום לעצטען מאָל אויף ווייטערע 3 חדשים.

* * *

די זאָקען-פאַבריק פון הירש בלאָוואַט וועל-כע האָט געהאַט אַ געריכטס-אויפזיכט האָט פאָר-געשלאָגען איהרע קרעדיטאָרען צו בעצאָהלען 70 פּראָצ. פון איהרע חובות אין 4 ראַטעס: צו 20 פּראָצ. אין 6 און אין 12 חדשים אַרום און צו 15 און 18 און 24 חדשים אַרום. די קרעדיטאָרען האָבען דעם פאָרשלאָג אָנגענומען און דאָס געריכט האָט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט אָפּשאַפענדיג דעם פריהערדיגען בעשלוס וועגען געריכטס-אויפזיכט פאַר דער פירמע.

* * *

די פירמע קירשטיין (פרייהייטס פּלאַץ 7) וואָס האָט געהאַט אַ צאָהלונגס-פּראָלאָנגאַציע האָט פאָר-געשלאָגען איהרע קרעדיטאָרען צו בעצאָהלען די פולע 100 פּראָצ. פון די חובות אין 4 ראַטעס צו 25 פּראָצ. צאָהלבאַר יעדען האַלבען יאָהר. די קרעדיטאָרען האָבען דעם פאָרשלאַג אָנגענומען. דאָס געריכט האָט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט און אָפּגעשאַפט דעם פריהערדיגען בעשלוס וועגען געריכטס-אויפזיכט.

* * *

אַטאַ שטאַטלענדער (ראַקאָטשינסקא 17) האָט דעם 22 יולי דערהאַלטען אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען אויף 3 חדשים. שפּעטער האָט זיך די פירמע געווענדעט וועגען ערלויבען איהר אָנצו-הויבען אויסגלייכס-אונטערהאַנדלונגען מיט די קרע-דיטאָרען. די פירמע האָט פאָרגעשלאָגען צו בעצאָ-לען 50 פּראָצ. פון די חובות אין 4 ראַטעס יעדען האַלבען יאָהר. דאָס געריכט האָט די ערלויבניש נישט ערטיילט ווייל דאָס געריכט האַלט אַז די פירמע קען בעצאָהלען מעהר ווי 50 פּראָצ. פון איהרע חובות, דערביי דאַרפען די חובות היפּאָטע-קאַריש געזיכערט ווערען.

יוּד! שטרעבסטו, אַז דער זונטאָג-רוה זאָל ווערען אָבגעשאַפען, שטים פאַר יענע וואָס זענען בלוטיג דערי-נען פּראַאינטערעסירט נאָר די קאַנדידאַטען פון דער ליסטע **18** זענען מסוגל עס אויסצוקעמפען!

אַ גרויסע שרפה אין אינטערנאַט „העלענובעק"

אָפּגעברענט די שפּייכלערס

(—) פרייטאָג בייטאָג איז אין אינטערנאַט און פּעימין אין „העלענובעק" אויסגעבראָכען אַ שרפה. ווי ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט האָט געברענט דער היי צערנער שייער אין וועלכען ס׳האָבען זיך גע-פונען די מכשירים צו פעלד-אַרבייט און די פאַשע פאַר די בהמות, וואָס די פירמע האָט אָנגעגרייט אויף ווינטער.

די קינדער האָבען איידער די פייערלעשער זענען אָנגעקומען אָנגעהויבען לעשען די שרפה, אָבער דאָס פייער האָט זיך פאַרשפּרייט מיט אַ גרויסער שנעלקייט און טראָץ דער רעטונגס-אַקציע איז דער גאַנצער שייער, מיט אַלץ, וואָס ס׳איז געווען אינצווענינג, פאַרברענט געוואָרען. דער היזק בעטרעפט העכער 10 טויזענד זל. וועגען דער שרפה האָט מען מיטגעטיילט דער פערוואַלטונג פון „העלענובעק" און ס׳זענען אַהין בּאַלד אַרויסגע-פאָהרען די פערוואַלטונגס מיטגלידער דאָזאָר רומ-קאָווסקי, ה׳ שטיינשניידער און ה׳ רייכמאַן. די הילצערנע געביידע איז קוים געווען אַסעקורירט אין 3,000 זל. און „העלענובעק" וועט ליידען אַ בעדייטענדען היזק.

די סבה פון דער שרפה איז נישט פעסטגע-שטעלט.

ביזטו צופרידען פון בלויזען, פוסטען פּרעדיגען, פון וועלכען דו האָסט קיין שום ניצען, אַז נאָר ער וועט דיר ברענגען די ישועה — שטים פאַר גרינ-בוימען! ווילסטו זאָרגען פאַר אַ בעסע-רער צוקונפט פאַר זיך און דיין הויז-געזונד שטים פאַר דער ליסטע 18

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) קאַפּראָווסקי (נאָוואָמיעסקא 15) טראַוו-קאָווסקא (בושעווינער 56) ראָזענבלום (ציגעל-גאַס 12) באַרטאַשעווסקי (פּיעטרקאָווער 95) קלופּפ (קאָנטנאַ 54) זשינסקי (ראַקיטשיגער 35).

יוּד! ווילסטו דאָס גאַנצע לעבען אָבקומען אין אונפּרודוקטיווער אַפּאָזיציע, שטים פאַר גריזבוימען. ווילסטו האָבען אַ שטיל און פרידליך לעבען שטים פאַר דער ליסטע **18**

די לאָדזער יודישע באַנדיטען

13) וועלכע מען האָט די טעג געכאַפּט אין לעמבערג

דער אַרעסטירטער מענדעלע האָט קיין שום ערקלערונגען נישט געקענט געבען אין אויספאָר-שונגס-אַמט. ערשטענס, האָט ער נישט געוואוסט, וואו „קאָפּשלאַק" וואוינט, ווייל דאָס האָט קיינער נישט געוואוסט, ער האָט אויך נישט געוואוסט, וואו דאָס פאַבריקעל פון פאַלש-געלד געפינט זיך, וועגען דעם האָט אַ חוץ „קאָפּשלאַקען" קיינער קיין שום ידיעה נישט געהאַט. ער האָט אַפילו נישט געקענט זאָגען, וואו ס׳געפינט זיך „פּראַניע באַז", ווייל זי איז אַוועק פון איהם נישט-זאָגענדיג וואוהאַהין זי געהט. און הענעך „רייסער" האָט גע-האַט רעכט, מענדעלע האָט געהאַט אַ זעהר לייכטען פּראָצעס, ווייל מ׳האָט איהם, אַ חוץ דער מסירה פון „לאַזוכן" גאָרנישט געהאַט, וואָס פאַרצוואַרפען, דאָס ערגסטע איז אָבער געווען, וואָס מ׳האָט מענדע-לען געפייניגט, אַז ער זאָל זאָגען, ווער עס איז דער מענש, וועלכער איז דער׳הרג׳עט געוואָרען אין דער שענק אויף אַלטשטאָט. ס׳איז נישט געווען, וואָס זיך אייגצו׳עקשנ׳ען, ווייל סיי-ווי-סיי האָט מענדעלע זעהר ווייניג געוואוסט, דאָס איינציגע וואָס ער האָט געקענט זאָגען, איז, אַז דער דער׳-הרג׳עטער הייסט „סאַבע קאָטער", און אַז ער איז נישט קיין היגער..

מענדעלען האָט מען פון אויספאָרשונגס-אַמט איבערגעשיקט אין טורמע אויף מילשע-גאַס און ער איז אַריינגעפאַלען אין איין קאַמער מיט „גור-ביק", וועלכער איז אַרעסטירט געוואָרען פאַר וועלען אַוועקרוימען לאַזוכן.

„קאָפּשלאַק" איז געווען פון די מענשען, וועל-כע האָבען זיך נישט געלאָזט אַזוי לייכט כאַפּען פון דער פּאָליציי. סוף-כל-סוף האָט ער געוואוסט, ווען די פּאָליציי זיך דערוויסען. נאָכמעהר נאָך מענ-דעלעס אַרעסט, אַז דער דער׳הרג׳עטער הייסט „סאַ-בע קאָטער". ער האָט דעריבער געזוכט אַ מיטעל, ווי אַזוי אַריינצוברענגען די אויספאָרשונגס-מאַכט אין אַ טעות. דעמזעלבען טאָג, ווען ער איז אַוועק פון דער „מוהמע גוטשע" איז גלייך אַוועק צו דער באַהן און אַוועקגעפאָהרען קיין לעמבערג. דאָרט האָט ער אויסגעזוכט אַ „יונגעל", וואָס איז גרייט אויף אַלעם, אייגעלעגט פאַר איהם 1000 זל. און איהם מיטגענומען קיין לאָדז, אויפ׳ן וועג האָט ער איהם געלערנט, וואָס ער האָט צו טון.

— דו מוזט יאַטעלע זיין קודם-כל אַהן אַ כתיבה דו וועסט זיך מוזען דרעהען אַרום דער שענק אויף אַלטשטאָט, וואו „סאַבע קאָטער" איז דער׳הרג׳עט געוואָרען און נעבען אַ הויז, וואו איך וועל דיר געבען אַנ׳אַדרעס (דאָס איז געווען „לאַזוכס" אַד-רעס)". דאָרט וועט מען דיך זיכער „צופּיצען" (אַרעסטירען) און אַז מ׳וועט זיך פרעגען ווי דיין „שמו" איז, זאָלסטו זאָגען, אַז דו הייסט „סאַבע קאָטער", — ווייטער געהט דיך גאָרנישט אָן.

— און אַז מ׳וועט דיך פרעגען, וואָס איהר האָט געטון נעבען דער שענק.

— זאָלסטו ענטפערען, אַז דו האָסט געהאַט אַ ברודער „אַ בלאַטען" איז ער מיט עטליכע וואָכען צוריק פערשוואונדען געוואָרען, האָסטו געוואָלט זיך דערוויסען, צי דער דער׳הרג׳עטער איז נישט אמאָל דיין ברודער. אָבער בשום אופן זאָלסטו נישט זאָגען, אַז דו ביסט פון לעמבערג, נאָר פון וואַנען דו ווילסט נאָר אַליין, אפשר האָסטו עפּעס אַ מקום, וואָס דו קענסט גוט איז אַוודאי טוב.

דאָס „יונגעל" האָט מסכים געווען, ער האָט זיך נאָכאַמאָל איבערצייגט, צי די טויזענד זלאָטים זענען איינגעלעגט אויף אַ זיכער אָרט און איז אַוועקגעפאָהרען קיין לאָדז. „קאָפּשלאַק" איז אָפּ-געשטיגען אין קראָקא.

דאָס יונגעל וועמען מ׳האָט אין דער אונטער-וועלט גערופען „טרושיק" איז געקומען קיין לאָדז און איז גלייך אַוועק אין דער שענק אויף אַלט-שטאָט, וועלכע איז נאָך אַלץ אָבסערווירט געוואָרען דורך דער פּאָליציי. „טרושיק" האָט זיך גענדרעהט אַריין אין אַרויס, האָט געקוקט יעדען אין די אויגען אַריין און שוין געוואַרט אויף דער מיגוט, אַז די קאָמעדיע זאָל זיך אָנהויבען און ער זאָל אַרעסטירט ווערען.

אין דער שענק און איבערהויפּט אין דער גאַנצער „אונטערוועלט" איז געווען אַ מהומה, דאָס דערשיסען אַ מענשעל, וועלכען קיינער האָט נישט געקענט, דער אַרעסט פון מענדעלען, דער אַרעסט פון „לאַזוכען", וועגען וועלכען מ׳האָט שוין גע-וואוסט, אַז ער איז געווען דער „ליימערער", דער אַרעסט פון „גורביק", וועלכער האָט געוואָלט אָפּ-רוימען „לאַזוכען" — דאָס אַלץ צוזאַמען איז גע-ווען אַ סענסאַציע, וועלכע האָט נישט אַזוי אָפּט פּאַסירט. בעזונדערס האָט מען מיט פערדאַכט גע-קוקט אויף יעדען ניעם מענש, וועלכען מ׳האָט געזעהען אין דער שענק.

דאָס בעווייזען זיך פון „טרושיקען" איז דע-ריבער געווען פערדעכטיגט, ווייל לויט׳ן אויסזעהען און רעדען האָט מען אין איהם שוין דערקענט אַ היימישען, דערצו האָט איהם קיינער נישט גע-קענט, איז מען טאַקע זיכער געווען, אַז ער האָט אַנ׳ענגען שייכות מיט דעם געהיימנישפולען דער׳-הרג׳עטען מענש.

אָבער אויך די אַגענטען, וואָס האָבען אָבסער-ווירט די שענק האָבען שוין „טרושיקען" געהאַט אויפ׳ן אויג, קיין איין שריט זיינער איז נישט אָפּ-געלאָזען געוואָרען, אַרעסטירט האָט מען איהם נישט, ווייל מ׳האָט געוואָלט וויסען, וואוהאַהין ער וועט פון דער שענק געהען.

„טרושיק" האָט נישט געהאַט, וואו צו געהן און ווען איהם איז מיאוס געוואָרען דאָס אַרומדרעהען זיך האָט ער זיך אָנגעפרעגט, וואו ער קען געהן שלאָפען. מ׳האָט איהם אָנגעוויזען אַנ׳אָרט און „טרושיק" איז אַוועק.

די אַגענטען האָבען מורא געהאַט איהם צו פערלירען פון אויג און ער איז נעבען דעם אָרט, וואו ער איז געגאַנגען שלאָפען אַרעסטירט געוואָ-רען. ער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין דער אויס-פאָרשונגס-פּאָליציי. די ערשטע פראַגע איז געווען, ווי ער הייסט:

— „סאַבע קאָטער", האָט טרושיק געענט-פערט.

— אַ פּאַס?

— דאָס האָב איך שוין לאַנג נישט.

— „סאַבע קאָטער"? האָט מען זיך געוואונדערט אין דער פּאָליציי.

— פון וואַנען זענט איהר?

— פון קאַליש.

— נאָך וואָס ביזטו געקומען קיין לאָדז בכלל און אין דער שענק בפרט?

— „טרושיק" האָט דערצעהלט דעם אויסגע-לערנטען „פּזמון". (פאָרטזעצונג קומט).

ס׳זענען אָנגעקומען באַטען!!! (די מאָדערנסטע) פון פאָלגענדע פירמען: די פרייזען זענען נידריגער, ווי אין פאָריגען יאָהר ביז 50 פּראָצ.

מיר עמפּפעהלען דעמיל:

באָטען ברוינע, פירמע Tretorn	12.00
דאַמען-גאַרבאַרדין-באָטען שוואַרצע	15.50
" " לאַקירטע פון	17.00
" " לוקסוס-אויסוואָהל פון	25.00
מענער-קאַלאָשען	14.50
דאַמען-קאַלאָשען	7.50

אינלענדישע באָטען

דאַמען-גאַרבאַרדין-באָטען	10.00
קינדער- "	7.00
לאַקירטע דאַמען-באָטען פון	10.00
דאַמען-קאַלאָשען	4.50
מענער-קאַלאָשען	7.00
שטוב-פאַנטאָפעל קאַמעל צו	8.00

בעמערקונג: מ׳ווערען אָנגענומען וועקסלען און משעקען אָהן העכערונג פון די פּרייזען.

הורט און דעטייל!

האַנדעלס-אונטערנעהמונג
M. FANTULIS
לאָדז, אָגראָדאָווא 2, רוג נאָוואָמיעסקא. טעל. 161-96

דער קאָנסום ביי דער ווידזע-ווער מאַנופאַקטור ווערט פערגרעסערט

ווי מיר ווערען געוואויר, ווערט שוין אין די באַהענסטע טעג פערענדיגט דער בוי און פער-ברייטערונג פון לאָקאַל פון קאָנסום ביי דער וויד-זעווער מאַנופאַקטור, ראַקיטשינער 54.

די פערגרעסערונג פון דעם ביז־איצטיגען לאָ-קאַל פון קאָנסום האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר אַ גרעסערע נויטווענדיגע זאַך, צוליב דעם, וואָס אַמאָל גרעסערן צופלוס פון קונדען פון אַלע קוואַרטאַלען פון לאָדז, וואָס האָט פעראורזאַכט אַ סך מאָל אַ געדראַנג און האָט בעשווערט די שנעלע בעדינונג.

דער מאַגנעס, וואָס ציהט אַזוי צו די קויפער צו קומען אין קאָנסום-געוועלב פון די ווייטסטע געגענדען פון לאָדז, איז דער פּרינציפּ, וואָס ווערט אָנגעווענדעט דורך דער לייטונג צו פערקויפען די סחורות צו באמת׳דיגע פאַבריקס-פרייזען. און טאַקע יעדער איינקויף, וואָס ווערט געמאַכט אין קאָנסום, ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור, דערלויבט דעם קאָנסומענט צו דערגרייכען בעדייטענדע שפּאָרזאַמ-קייטען, אָדער גאָר פּאַר׳ן זעלבען געלד איינצוקויפען מעהר סחורה, אָדער אויך אין בעסערע קוואַליטעט.

אין קאָנסום ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור קען מען בעקומען אַלערליי בוימוואָלענע סחורות אין רעשטלעך און אין שטיקער, ווי אויך פערטיגע וועש און אָנציגער, גאַלאַנטעריע, טריקאָ-וואַרען, שטרימף, שקאַרפּעטען, קאָלדרעס און דער-רונגס-סחורות, טיש- און קוך-געשירען א. אַז. וו. ס׳איז ווערט אַלזאָ צו געדענקען געגוי דעם אַדרעס: ראַקאָטשינער 54, צופאָהר מיט׳ן טראַמוואַי נומער 10 און נומער 16.

אַ שרפה

פרייטאָג פאַרטאָג איז אויף פּיעטרקאָווער 39 אויסגעבראָכען אַ שרפה, ס׳האָט אָפּגעברענט אַ טייל פון בוירעס-שטיבעל און די איינאָרדנונג פון איין וואוינונג. דער היזק בעטרעפט איבער 10 טויזענד זלאָטים.

זאַל פילהאַרמאָניע

דאָנערשטאָג, דעם 20-טען נאָוועמבער 8.30

אָוונט קומט פאָר

אַנ׳אָוונט פון טאַנץ-פּאָעמעס

דעם פּראָגראַם וועט אויספיהרען די וועלט-בעריהמ-טע פּרימאַ-באַלערינאַ פון דער פאָלקסבינער און קאָסמאָפּאָליטען-אָפּערע אין ניו-יאָרק

RINA NIKOWA

אין פּראָגראַם: ביבלישע טענץ, יעמענישע, אַראַבישע און אַנדערע אָריענטאַלישע טענץ.

ביים קלאַוויר: **INEZ JOSE**

קאָסטיומען זענען פּראָיעקטירט דורך בעדייטענדע מאָלערס.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע

נוצט אויס די זעלטענע געלעגענהייט!
פערפומעריע זאַוואַדזקאַ 11 נור נאָך אַ קורצע צייט! פערפומעריע זאַוואַדזקאַ 11
קומט פאַר אין דער
א גרויסער ליקווידאַציע־אויספערקויף
— פון — אַלערהאַנט קאָסמעטישע אַרטיקלען
וועלכע איהר בעקומט 15%—30% ביליגער ווי איבעראַל!
קומט און איבערצייגט אייך! געדענקט דעם אַדרעס!
פערפומעריע זאַוואַדזקאַ 11

געפונען אין לאָדז אַ לעמבער־גער גנבה

(—) דער לאָדזער אויספאָרשונגס־אַמט האָט בעקומען אַ מיטטיילונג פון לעמבערג, אַז דאָרט איז אויסגעפיהרט געוואָרען אַ דרייסטע גנבה פון צירונג און מזומן געלד, און אַז דער גנב סאָבעצקי זאָל זיך האָבען געלאָזט אין דער ריכטונג פון לאָדז. נעכטען בייאַכט האָבען אַגענטען פון אויספאָרשונגס־אַמט בעמערקט עמיצען אַ פערדעכטיגען מאַן וואָס איז ענליך מיט די סמנים צו סאָבעצקי. אַז ווען מ'האָט איהם אָפגעפיהרט אין אויספאָרשונגס־אַמט האָט מען דאָרט פעסטגעשטעלט, אַז דאָס איז דער געזוכטער יאַן סאָבעצקי. מ'האָט ביי איהם געפונען אַ טייל פון'ם צירונג און פון'ם מזומן געלד, וואָס איז גע'גנבעט געוואָרען אין לעמבערג.

פאַרשידענעס

(—) דער לופט־פליה פלאַץ אין לובלינעק פערנעמט 90 מאָרג לאַנד. צווישען דעם יענעם פאַר־אַן 15 מאָרג, וואָס געהערען צום מאַגיסטראַט און דער מאַגיסטראַט האָט עס אין 1926 י. אָפגעגעבען אויף אומזיסטען פאַרט דער ליגע פון לופט־פערטיידיגונג.

איצט ווען דער קאָנטראַקט האָט זיך געענדיגט, האָט דער מאַגיסטראַט אויף דער ווענדונג פון ל. א. פ. פ. דעם קאָנטראַקט פערלענגערט אויף ווייטער 5 יאָהר ד. ה. ביז ענדע 1935 י.

(2) פון היינטיגען מיטוואָך געהט אַריין אין קראַפט די נייע פעראָרדנונג וועגען אַפטייק־פּרייזען מיט אַ נייער טאַקסע פאַר מעדיצינען.

אויב דו ווילסט בעקעמפען די מה יפית'ניקעס און אוזהניקעס וואָס פערשאַכערן די יודישע אינטערע־סען פאַר אַ טאָפּ לינזען
28 שטים פאַר דער ליסטע 28

א גנבה אין א פאַבריק

(כ) נעכטען בייאַכט האָבען זיך אין דער פאַבריק פון האָפריכטער (קאָנטנאַ 15) אַריינגע־ריסען זיך גנבים, האָבען אויסגעבראָכען דעם מױ־ער און זיך אַריינגעכאַפּט אין דער שערעריי־אָפּ־טיילונג אויפ'ן פאַרטער. דאָרט האָבען זיי אַרויס־גע'גנבעט עטליכע פעקלעך וויר־נאַרען און אַנט־לאָפען.
5
ס'זעהט אויס, אַז די גנבים זענען איבעריגער־שראָקען געוואָרען אינמיטען פון זייער אַרבייט, ווייל זיי האָבען דאָרט איבערגעלאָזען פיל ווערטפולע זאַכען. די אויספאָרשונגס־פּאָליציי האָט פערהאַל־טען עטליכע פערדעכטיגע און אויספיהרט די גנבה.

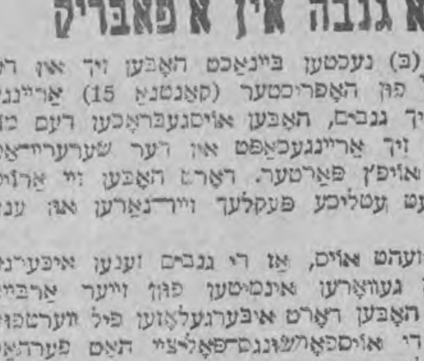

הי נט און פאָלגענדע טעג!
דער אונפערגעסליכער אַקטיאָר, וועני פון דער מימיק, דער העלד פון די מייסטערווערקען: „דער גלאָקען־ציהער פון נאָטר־דאַם", „נעשפּענס אין דער אָפּערע", „גאָמי־בייטש" און אַנדערע
LON CHANEY
פערבלופט ווידער אַלעמען מיט זיין מעכטיג און דינאַמיטיש שפּילען אין מייסטערווערק א. נ.
לאַקאָמאָטיוו 2329
דראַמע פון מעכטיגע געפילען אין פּאַסטער־ליבע אין דער צווייטער הויפּט־ראָלע PHYLLIS HAWER
העלדין פון בילד „טשיקאַגאָ".
אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג־קאָמעדיע א.נ. „די פּראַכט פון פרייהייט".
אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 4 אָבמיטאָג שבת, זונטאָג און יום־טוב 12 אַ זייגער בייטאָג.
פּאָפּולערע פּרייזען.

ייד. אַרטיסטן־פאַריין אין פוילן
דירעקטאָריאַט
פון די פאַריין־טעאַטערן
בעפולמ. דיר. פאַר לאָדז: שטאָק־פערער. רעזשיסער: א. בעזמאַן
לאָדז. יוד. קאַמער־טעאַטער
בײַער
„אַררט"
אין ווייסען זאַל
מאַנטיפעל זאַבאַדניאַ 43
קינסטל. לייטער: משה בראָדערזאָן.
היינט, זונטאָג — 2 פאָרשטעלונגען:
אָנהויב 7.45 און 9.45 אָוונד
אויפ'ן הימל אַ יריד
אין 2 טיילען, 14 בילדער.
נומערן: 1) קלויזניקעס, 2) דאָס ליד פון די מעד ע׳ 3) אויפ'ן דאָרף, 4) שלום־בית, 5) גאָס־שטענדער ק, 6) אויפ'ן „דעפּאָק", 7) אויס' וועג קיין בית־לחם, 8) נאָך האַלבע נאַכט 9) „לאַ מערדאַקעס", 10) ביים סאַמאָוואַר, 11) מאָנאָלאָג, 12) הערבסט־טאַנגאָ, 13) יודישע ראַפּסאָדיע, 14) אויפ'ן הימעל אַ יריד.
אַנסאַמבל לויט'ן א. ב. פּ ר ו י ע ן: זיסעל־גירל, מ. דיליסקאַ, פּאַלאַ זילבערמאַן, שיינע מרים, מאָשע פעטערמאַן, אַלאַ שליפּקאָוויטש. מענער שמואליק גאָלדשטיין, שמעון דזשיגאַן, מאָטעל קאַן יעקב ריינגלאַס, ישראל שומאַכער, י. שיפער.
ט ע ק ס ט ע ן: מ. בראָדערזאָן, ל. נאָדעלמאַן, שם גאָן, מוזיק: ה. רובין, א. בײַנגעלמאַן און פאָלקס־מאָטיוען!
דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: י. ברוינער,
טענץ איינגעשטעלט דורך אירעיאַ פּרושיצקאַ.
מוזיק־לייטער—ה. רובין, רעזש—דזשיגאַן שומאַכער.
בינע־אינספעקטאָר—מ. קאַן, ליכט־ פּעקטען—יעראַז.
מאָרגען מאָנטאָג — 1 פאָרשטעלונג
אָנהויב 9.30 אין אָוונד
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון 11 — 2 בייטאָג און פון 5 אָוו. שבת און יום־טובים א גאַנצען טאָג

מען זוכט רויבער

(—) אין הויף צאַשין הינטער לענטשיץ האָבען באַנדיטען אויסגעפיהרט אַ רויב־אָנפאַל. די אויספאָרשונג, וועלכע איז באַלד פאָרגענומען געוואָרען האָט פעסטגעשטעלט, אַז דעם אָנפאַל האָבען אויסגעפיהרט 5 פערזאָן, פון וועלכע איינער האָט געהיטען פון דרויסען און די איבעריגע האָבען זיך אַריינגעריסען אין דער וואוינונג און טעראָריזירט דעם גוטס־אייגנטימער וועשטשעצקי, זיין פרוי, צוויי זיהן און טאָכטער און צוגערויבט קליידער, צירונג און 255 זל. מזומן. דער לייטער פון האַיעוואָרישער אויספאָרשונגס־אַמט ה' נאָסקע האָט פעראָרדנט אַנ'אָבלאַווע אין וועלכער ס'האָבען אָנטיילגענומען עטליכע הונדערט פּאָליציאַנטען. און פערלויף פון דער נאַכט זענען אַרעסטירט געוואָרען 30 פערזאָן, וואָס זענען פערדעכטיגט אין אויספיהרען דעם אָנפאַל.

אויב דו ווילסט, אַז דער קאַמף פאַר דיינע גערעכטע פאָדערונגען זאָל געפיהרט ווערען אויף אַזאַ אופן ווי עס פּאַסט פאַר'ן יודישען כבוד און שטאָלץ
שטים פאַר דער ליסטע 28 שטים פאַר דער ליסטע

אויספלוגי קיין עסטרייך און טשעכאָסלאָוואַקיי

די יודישע געזעלשאַפט פאַר לאַנדקענטעניש (אגראַדאָווע 8 א) אָרגאַניזירט אין חודש דעצעמבער ה. י. אַנ'אויספלוג קיין ווין, זעמערינג, פּראַג און אַנדערע שטעט, וואָס וועט דויערן 10 טעג. גענויע אינפאָרמאַציעס ווערען ערטיילט נאָכן דערהאַלטען אַ פּאָסט־מאַרקע פאַר 25 גראָשען. די צאָהל אָנטיילנעמער איז בעגרעניצט. דער לעצטער איינשרייב־טערמין איז דעם 20 טען נאָוועמבער ה. י. אַדרעסירען:

Żydowskie Towarzystwo Krajoznawcze
Warszawa, Ogrodowa 8a

פערטיידיגען דעם יודישען מיטעלשטאַנד, וועלכען דיינע אויסגעפּרובטע קעמפער וועלכע פיגורירען
אויף דער ליסטע 28

פעלץ־וואַרען
קען מען קויפען אַמביליגסטען און אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען נאָר ביי דער לאַנגיעהריגער פירמע
L. B. FEFER, Wschodnia 42 Tel. 178-04
בעמערקונג: די קירושנער־ווערקשטעל געפינט זיך אויפ'ן אָרט
די אַרבייט ווערט אויסגעפיהרט פינקטליך און רייעל.

יודישער האַנדווערקער און קליינהענדלער
דו ווילסט אַז דיין שטים זאָל געהערט ווערען?
מוזטו שטימען פאַר דער ליסטע 28

פון געריכט

וועגען אַ גנבה

(2) דער 48 יאָהריגער שלמה פלעטמאַן, 32 יאָהריגער ליפּמאַן קורעק און די 32 יאָהריגע טויבע אָסטראָלענקאָ, זענען נעכטען געכאַפּט געוואָרען פאַר'ן אויספיהרען אַ גנבה אויף שענקעוויטש 40 ביי יאַקובאָוויטש, וואו ס'זענען צוגענומען געוואָרען מלבושים און וועש אויף 14 טויזענד זל. וועגען דער גנבה האָט מען געמאָלדען אין פּאָליציי אין דעמזעלבען טאָג, האָט אַ פּאָליציאַנט פערהאַלטען אַ פערדעכטיגען מאַן, מיט אַ פעקעל וועש, בעת דער אויספאָרשונג איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער פערהאַלטענער וואוינט ביי זיין געליבטע טויבע אָסטראָלענקאָ אויף ראָלנאַ 22. פּאָליציי איז אַהין אַוועק און האָט דאָרט געטראָפען אַ גער־הייסען ליפּמאַן קורעק. און דער וואוינונג האָט מען געפינען אַ טייל פון'ם גע'גנבעטע וועש. קיינער האָט זיך אין דער גנבה נישט מודה געווען. פלעטמאַן איז פער'משפט געוואָרען אויף 6 חדשים טורמע, אָסטראָלענקאָ אויף 1 חודש און קורעק איז צוליב מאַנגעל אין בעווייזען, בעפרייט געוואָרען.

פון אַרבייטס־געריכט

(—) קסאַווערי הערמאַנאָווסקי איז געווען אָנגעשטעלט ביים רעיענט סטאַניסלאַוו בולבאַראָווסקי, דער רעיענט האָט איהם אָפּגעזאָגט און נישט געוואָלט בעצאָהלען פאַר דריי חדשים'דיגער קינדיגונג און הערמאַנאָווסקי האָט דעם רעיענט אָנגעקלאָגט אין אַרבייטס־געריכט, וועלכע האָט איהם צוגעמשפּט 1575 זל. דער רעיענט האָט דעם אורטייל אָנגעקלאָגט אין קרייז־געריכט, וועלכער האָט אָבער דעם אורטייל פון געריכט בעשטעטיגט. דער רעיענט האָט אָבער דאָך דעם אורטייל נישט געוואָלט אויספיהרען, דאַן האָט הערמאַנאָווסקי דעם אורטייל איבערגעגעבען דעם קאָמאָרניק לאַנאָדזינסקי, וועלכער האָט געמאַכט אַ סעקוועסטער אויפ'ן רעיענטס מעבעל.

ציפערן וועלכע רעדען...

עס איז פרייטאָג, פערעפענטליכט געוואָרען דער בילאַנס פון די געווינסען, וועלכע זענען געפאַלען אין די לעצטע ציהונגען אין דער בעקאַנטער קאָלעקטור פון ס. יאַטקאַ, פּיעטריקאָווער 22 און 66. עס איז כדאי אַכטונג צו געבען אויף די אימפּאָני־רענדע געווינסען, וועלכע פיגורירען דאָרט, און וועלכע בעטרעפען אין אַלגעמיין אַ קאָלאָסאַלע סומע פון מיליאָנען זלאָטיס. ווי עס ווייזט אויס, איז די קאָלעקטור גאַנץ ריכטיג אָנגענומען איבעראַל, אַלס די אונבעדינגט גליקליכסטע.

וועכגעריזע כירורגישע קליניק
„SANATO"
אַגראַראָווע 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פּרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס־מיטלען
200 זל.
כירורגישע אַבטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר
עמפּפאַנגס־שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.

די סוד פון דער ביליגקייט פון שיך

דאָס לעבען שטעלט אונז טיילמאָל אויסטערלי־שע רעטעניישען, וועלכע ס'איז לפנים אונמעגליך צו לעזען. איינס פון אַזעלכע רעטענישען איז די האַנדלונג פון בעריהמטען טשעכישען שיך־פאַברי־קאַנט באַ טאַ. און זאָלען מיר בעמערקען:

די אינדוסטריע פון דער גאַנצער וועלט רע־דוצירט די אַרבייטס־לוינען. און באַטאַ, דער ערש־טער אין אייראָפּאַ, פיהרט איין אַ 5-טאָגיגען אַר־בייטס־טאָג, אָהן פערקלענערונג פון אַרבייטס־לוין. דער אַלגעמיינער קריזיס צווינגט די גרעסטע אונ־טערנעהמונגען צו בעגרעניצען די פּראָדוקציעס, און באַטאַ פערגרעסערט זי, דערהויבענדיג די טעגליכע פּראָדוקציע פון 75.000 אין פאָריגען יאָהר ביז 120.000 פּאָר שיך טעגליך אין לויפענדען יאָהר.

די גרעסטע פירמעס, בעגרעניצענדיג די פּראָ־דוקציע, פערמאַכען איינצעלנע פאַבריקס־אָפּטיילונ־גען און רעדוצירען די ווערקשטעלען, באַטאַ אָבער פערגרעסערט די צאָהל אַרבייטער און בויט ביי'ז פאַבריקען, צווישען אַנדערע אויך אין פוילען.

וואו ליגט אייגענטליך די לעזונג פון דער דאָ־זיגער רעטעניש?

דעם ענטפער געפינען מיר אין דעם בעקאַנטען דעוויז פון באַטאַ: „אויב דער קאָנסומענט הערט אויף צו קויפען אַנ'אַרטיקעל פון ערשטען געברויך, איז עס אַ סימן, אַז ער איז צו טייער. מ'דאַרף דעריבער די פּראָדוקציע ברענגען צו דעם, אַז אָהן מינדערונג פון דער קוואַליטעט זאָלען פערקלענערט ווערען די פרייזען".

דעריבער טאַקע, אין דער צייט פון איציגען שאַרפען ווירטשאַפטליכען קריזיס, האָט באַטאַ פערגרעסערט די קויפס־פעהיגקייט פון אַרבייטער און דורך אַ מאַסען־פּראָדוקציע פערקלענערט די פרייזען פון דער סחורה. דערמיט פערענטפערט זיך אויך די לעצטע רעדוקציע פון די פרייזען פון באַטאַ'ס שיך, וואָס דערגרייכט 30 פּראָצענט.

28 אַלע שטימען פאַר דער ליסטע 28
די איינציגע יוד. ווירטשאַפטל. ליסטע איז
28 צי דער סוחר האַנדווערקער און קליינהענדלער שטימען פאַר 28
אפילו דער פשוטער יוד, פאָלקס־אינטעליגענט ווייס
אַז זיין ליסטע איז 28
אַלע וואָס קעמפען פאַר אַ געזונד נאָרמאַל יודיש וועלטליך לעבען שטימען פאַר
28 פאַר אַ בעסערע ליכטיגער יודישער צוקונפט שטימען פאַר 28

ראַדיאָ־פּראָגראַם

זונטאָג דעם 16. נאָוועמבער.

10.15 טראַנסמיסיע פון גאָטעסדינסט אין דער פּויזנער קאַטעדרע, 11.58 צייט־סיגנאַל פון וואַרשאַ און הייגעל פון מאַריאַצקין טורעם אין קראָקאָ, טאָג פּראָגראַם, קינאָ און טעאַטער רעפּערטואַר 12.10 סימפאָנישער פרימאָרגען אין וואַרשאַווער פילהאַרמאָניע, 14.30 קינסטלערישע בעזעצונגען, 15.40 קינדער־פּראָגראַם, 16.00 פאַסט קעסטעל מיט לאָדזער קאָרעספּאָנדענץ, 16.20 גראַמאַפאָן־פּליטען 16.40 פאָרלעזונג, 16.55 גראַמאַפאָן־פּליטען 17.15 אַנגענעהמע און נוצליכע אינפאָרמאַציעס 17.40 קאָנצערט, 1900 פערשידענעס, 19.25 פער־ליטאָן, 19.40 ספּאָרט־קאָמוניקאַט, 20,00 אויפ־פיהרונג פון וואַרשאַ, 20.30 פּאָפּולערער קאָנצערט 21,00 ליטעראַרישע לערטעל שעה, 21,25 פאָרשטעלונג פון קאָנצערט, 22,00 פעליעטאָן, 22.15 קאָנצערט, 22,35 קאָמוניקאַטען און טאַנצמוזיק.

געהיימער אנטי-יודישער אפמאך

צווישען ענגלאנד און דעם הויפט-מופטי פון ארץ-ישראל

סענסאציאנעלע רעוועלאציעס פון אלאינדישען קאנגרעס

ווי ען, 15 (ספ. טעל.). „נייע פרייע פרעסע" איז מודיע פון ירושלים: אַ קאָלאָסאַלען איינדרוק האָט דאָ געמאַכט די ידיעה פון דער פאַלעסטינער טעלעגראַפען-אַגענטור וועגען אַ געהיימען אָפמאַך פון ענגלאַנד מיט'ן ירושלים'ער גרויס-מופטי. אין אָפמאַך, וועלכער איז פערעפענטליכט געוואָרען צום ערשטען מאָל דורך דער עקזעקוטיווע פון אינדישען קאָנגרעס אין באמביי, זאָגט צו ענגלאַנד איינצו־האַלטען די יודישע אימיגראַציע קיין פאַלעסטינא, אויך צו שטערען דעם ערד-איינקויף דורך יודען; דערפאַר האָט דער גרויס-מופטי און די אַראַבישע פיהרער אין פאַלעסטינע צוגעזאָגט צו ווירקען אויף די מאהאמעטאַנישע אינדוסען אין די אינטערעסען פון ענגלאַנד.

דער אַלאינדישער נאַציאָנאַלער קאָנגרעס מעלדעט גלייכצייטיג מיט דער דאָזיגער פובליקאַציע זיין פולע סאָלידאַרישקייט מיט די צילען פון די יודען צו שאַפען אַ נאַציאָנאַלע היים אין פאַלעסטינע.

אין קאַמף געגען דעם פערראַט פון ענגלאַנד ווערט ווייטער געזאָגט, וועט אונז דאָס יודישע פאָלק געפינען אויף זיין זייט. דאָס פערראַטען די אידעאַלען פון יודישען פאָלק דורך ענגלאַנד איז נישט פאַר די פעלקער פון מזרח קיין איבערראַשונגען, ווייל ענגלאַנד ברעכט יעדען אָפמאַך און יעדע הבטחה, אויב זיי האָבען נישט פאַר ענגלאַנד קיין אינטערעס. די עקזעקוטיווע פון אינדישען קאָנגרעס ערוואַרט דעריבער פון די אינדישע מאהאמעטאַנער, אַז זיי וועלען זיין לאָיאַל צו זייער פאָלק און וועלען נישט פאָלגען די עצות פון ענגלאַנד, וואָס איהר פרינציפ איז „צוטיילען און בעהערשען".

צוטרוי דער רעגירונג

האט אויסגעדריקט דער פראנצויזישער פארלאמענט

פאַריז, 15 (ספ. טעל.) אין דער רעבאַטע איבער דער אויסערליכער פאָליטיק אין פאַרלאַמענט האָט פרעמיער טארדיע ערקלערט, אַז די פאָליטיק פון בריאַנ'ען ווערט געשטיצט דורכן גאַנצען פראַנצויזישען פאַרלאַמענט. פראַנקרייך, האָט דער פרעמיער געזאָגט, איז געזיכערט געגען אויסערליכע אָנגריפען און וועט זאָרגען פאַר דער זיכערקייט איהרער, נישט צולאָזענדיג באין אופן צו קיין רעוויזיע פון די טראַקטאַטען.

פרעמיער טארדיע האָט געפאָדערט צו אָפּ־ראַבירען די גאַנצע אויסערליכע פאָליטיק פון דער רעגירונג און אַריבערגעהן צו דער טאָגעס־ארדנונג איבער די אינטערפעלאַציעס.

מיט 323 שטימען געגען 270 האָט דער פאַרלאַמענט אָנגענומען דעם פאָרשלאַג, וואָס דריקט אוים צוטרוי דער רעגירונג.

שטורם-ווינד פערניכטעט א שטאט

הונדערטער מענשען אומגעקומען

לאָנדאָן, 15 ספ. טעל.) אין מערב־אַנגליע האָט אַ געוואַלדיגער ציקלאָן אָנגעמאַכט קאָלאָסאַלע פערוויסטונגען, די שטאָט קיאַנגיפו איז אינגאַנצען אָפּגעווישט פון דער ערד. הונדערטער הייזער זענען צושטערט געוואָרען. אין דער שטאָט זענען פאַרהאַן עטליכע הונדערט דערטרונקענע. דער גרעסטער טייל שיפען, וואָס האָבען זיך געפונען אין האַפען פון דער שטאָט, זענען אינטערגעגאַנגען, די איבעריגע זענען אַוועקגעריסען געוואָרען און פאַר־שלעפט געוואָרען אין אָפענעם ים.

אמעריקא זאל געניסען אונזער טעם...

לאָנדאָן, 15 (ט.) פון וואשינגטאָן איז מען מודיע, אַז דער פרעזידענט הובער זאָל האָבען דערקלעהרט פאַר פרעסע־פאָרשטעהער, דאָס אין לויפענדען יאָהר וועט צום ערשטען מאָל זייט דעם וועלט־קריג נישט קענען אויסגעמיטען ווערען אַ דעפיציט אין בודושעט. מחמת דעם זאָל מען זיין געצוואונגען צו העכערען דעם הכנסה־שטייער.

פערהאלטען אויף דער גרעניץ א לאדזער יודישער ארבייטער

קאַטאָוויץ, 15 (י. פ.) אויף דער דייטשער גרעניץ האָט מען נעכטען פערהאַלטען אַ געוויסען יוסף שעינער פון לאָדז, אַן אַרבייטער, פאַר וועלען אומלעגאַל אַ בערגעהן די גרעניץ פון דייטשלאַנד. קיין פוילען ער האָט אַ פּאַס, וואָס איז אויסגעגאַנגען אין אויגוסט ד. י. מ'האָט ביי איהם געפונען פאָטאָגראַפיעס, פון וועלכע ס'איז צו זעהן, אַז ער איז אַ מיטגליד פון „פראָנט קעמפער־בונד" און האָט גענומען אַנטייל אין די לעצטע פייערונגען פון דער דאָזיגער אָרגאַניזאַציע.

עס ווערט געפיהרט אַן אויספאָרשונג.

—=:0:=—

נישטא קיין נאפט-קוועלען ביים ים המלח

ירושלים, 15 (יט"א טעלעגראַפיש).

דער יט"א־קאָרעספאָנדענט האָט דערהאַלטען אַן־אָפיציעלע ידיעה, אַז די נאַכריכטען, דאָס ביים ים־המלח האָט מען געפונען גרויסע נאַפט־קוועלען זענען נישט ריכטיג.

די ענגלישע רעגירונג האָט בשעתו דערלויבט אַן־ענגלישער געזעלשאַפט מאַכען אויספאָרשונגען צי אין דעם געביט זענען נישט אַמאָל פערהאַנען נאַפט־קוועלען.

דער טערמין פון די אויספאָרשונגען האָט זיך שוין פערענדיגט און קיין שום נאַפט־קוועלען האָט מען נישט געפונען.

אַזעלכע ערלויבענישען אויף אויספאָרשונגען קען בעקומען יעדער איינזשינער.

דעם „ד. א. איקס" שיקעוועט זיך נישט

פאַריז, 15 (טפ. טעל.) די דייטשע לופט־שיף „ד. א. איקס", וואָס פליהט איצט פון ענגלאַנד קיין באָרדא, האָט צוליב דעם געדיכטען נעבעל געמוזט איבעררייסען דעם פליה און אַרונטערלאָזען זיך אויפ'ן ים. די לופט־שיף איז געשוואומען אויפ'ן אויבערפלאַך פון וואַסער 4 שעה. די פראַנצויזישע שיף „אַוועניר" האָט אַרויפגענומען די פּאַסאַזשירען און אָנגעפיהרט זיי צום פאָרט לאַ־ראָשעל.

פאבאר-אפערע אין וואלין

וואַרשאַ, 15 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). „פשעגל. וויעטש." ברענגט אַ ידיעה פון ראָוונא, אַז דאָרט איז ענטדעקט געוואָרען אַ פאַבאָר־אַפערע, אין וועלכער עס זענען פערמישט דער מיליטערישער דאָקטאָר פון לוצק, צעצעניאָווסקי דער רב נח גאָלדבערג און 16 פערזאָן, וואָס זענען אומלעגאַל בעפרייט געוואָרען פון מיליטער־דינסט. עס זענען דאָ נאָך פערמישטע. די אויספאָרשונג דויערט.

דאס „וויס-בוך" וועט געענדערט ווערען

אפיציעלער קאמוניקאט פון דער ענגלישער רעגירונג

לאָנדאָן, 15 (יט"א טעלעגראַפיש).

נעכטען ביינאַכט האָט דער פרעמיער פער־עפענטליכט אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכען ס'ווערט געזאָגט, אַז פון פערשידענע זייטען זענען אויסגעדריקט געוואָרען ספקות בנוגע דער פעראייגבאַרקייט פון אייניגע שטעלען אינ'ם „ווייס־בוך" מיט געוויסע פאַראַגראַפען פון מאַנדאַט. די ספקות בערוהען אויף מיספערשטענדנישען און די רעגירונג האָט איינגעלאַדען פאָרשטעהער פון דער יודישער אַגענץ, כדי צו בעראַטען זיך וועגען די דאָזיגע ענינים.

היות, די צדדים, וואָס זענען פעראינטערעסירט אינ'ם מאַנדאַט זענען אייפריג אינ'ם שטרעבען צו פערזיכערען די ריכטיגע אויספערטייטשונג און אַן־אומפאַרטייאישע פערוואַלטונג אין א"י, איז צו האָפען, אַז ס'וועט דערגרייכט ווערען אַ פערשטענדיגונג און די שטרייטען וועלען בעזייטיגט ווערען דורך אַ ווייטערדיגער רעגירונגס־ערקלערונג, בנוגע די דאָזיגע פונקטען.

די הכנות צום קומענדיגען ציוניסטישען קאנגרעס

לאָנדאָן, 15 (יט"א טעלעגראַפיש).

פון אָפיציעלע קוועלען דערוויסט זיך יט"א, אַז ס'ווערען שוין געמאַכט פאָרבערייטונגען צום קאָנגרעס. די אָרגאַניזאַציעס האָבען שוין בעקומען אַן־אויפטראַג צו שליסען זייערע שקל־רעכענונגען אויף דעם 31־טען דעצעמבער 1930, און אַז מ'זאָל מאַכען פאָרבערייטונגען צו די וואַהלען. דער קאָנגרעס וועט פאָרקומען דעם 5־טען פעברואַר.

די מעשה 1500 סערטיפיקאטען

לאָנדאָן, 15 (י. ט. א. טעלעגראַפיש) די יודישע אַגענץ האָט אַרויסגעגעבען אַ קאָמוניקאַט אין וועלכען זי שטעלט פעסט, אַז דאָס ערטיילען די 1500 סערטיפיקאַטען דאַרף נישט אויפגענומען ווערען, אַלס ענדערונג אין דער לאַגע און אין דער א"י־פאָליטיק פון דער ענגלישער רעגירונג.

דאָס דאַרף בעטראַכט ווערען אַלס אַ פרוב מצד דער רעגירונג צו בערוהיגען די יודען.

ירושלים, 15 (י. ט. א. טעלעגראַפיש) „הארץ" און „דבר" טרעטען אַרויס קעגען דעם, אַז די 1500 סערטיפיקאַטען פאַר די חלוצים זאָלען אָנגענומען ווערען.

17 דעפוטאטען זענען שוין פערמשפט

וואַרשאַ, 15 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) ביז איצט זענען פאָרגעקומען פראָצעסען געגען 18 דעפוטאַטען, פון זיי איז איינער געוואָרען פריינעשפּראָכען און 17 זענען פעראורטיילט געוואָרען אויף פערשידענע שטראָפען: 2 אויף געלד־שטראָף, צוויי צו צוויי וואָכען אַרעסט, דריי צו דריי חדשים אַרעסט, צוויי צו 4 חדשים, איינער אויף 6 חדשים, 5 צו איין יאָהר, 2 צו 6 יאָהר טורמע.

אטענטאט אויפן יאפאנישען פרעמיער

דער פרעמיער שווער פערוואונדעט. — הער אנ אלער איז ארעסטירט

טאָקיאָ, 15 (ספ. טעל.) פרייטאָג 9 אַ זייגער איז געמאַכט געוואָרען אַן־אַטענטאַט אויפ'ן יאַפּאַנישען פרעמיער־מיניסטער האַמאַגוטשי. דער פרעמיער איז שטערבליך פערוואונדעט. דער אַטענטעטער איז אַרעסטירט. ער הייסט סאַגאָיאַ, 23 יאָהר אַלט. געהערט צו איינער פון די נאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַציעס.

אויף דער ערשטער אויספאָרשונג האָט ער דערקלעהרט, אַז בעגאַנגען זיין טאַט איז ער דערפאַר, ווייל ער האַלט, דאָס דער פרעמיער איז דער הויפט־שולדיגער אין דעם ווירטשאַפטליכען קריזיס, און צוליב איהם ליידט די פעפעלקערונג שרעקליכע נויט.

אין ליבע און גערעכטיגקייט

צו די מינדערהייטען דערקלערט זיך דער רומענישער קעניג

בוקאַרעשט, 15 (י. ט. א. טעלעגראַפיש) ביים עפענען דעם פּאַלאַמענט, האָט דער קעניג קאַראָל געהאַלטען די ערעפנונגס־רעדע. בנוגע די מינדערהייטען האָט דער קעניג ערקלערט, אַז זיי וועלען, ווי ביז איצט געניסען פון דער ליבע און גערעכטיגקייט, וואָס רומעניען האָט צו זיי שטענדיג אַרויסגעוויזען.

עלטערן!

אין מיין נאכמיטאג חדר=שולע וועלען אנגענומען

אינדער וואָס לערנען אין פאָלקסשולע צו לערנען: עברי, חומש, רש"י, תנ"ך, משניות, גמרא היסטאריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריות זעלבסט צוזאמענשטעלען. ס'וועלען אויך אנגענומען אנפענגער וואו ס'ווערט אין פערלויף פון 6 חדשים אויסגעלערנט גרינדליך דאווענען. א שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! צוגענגליכע פרייזען.

איינשרייבען טעגליך 2 ביז 8 אווענד.

יחיאל דוד ראזענפעלד

פלאַק וואַכנאַשטשי (גמע שטאָט 6

קוטער אָפּיצינע, רעכטס, 2. שט.

פאר דעם געברויך

נאך דעם געברויך

אנ'אמת'ע טרייסט פאר נערוועז=ליידענדע

איז די נאָר וואָס ערשינענע שריפט. אין דער זעלבער ווערען אומנעיעדט די צאָהלרייכע לאַנגיעהריגע ערפאַהרונג איבער די סבות, אנטשטייאונגען און היילונג פון נערוועז-ליידען. יעדען, וועלכער שרייבט אויפ'ן אונטען אָנגעגעבענעם אַדרעס, שיק איך די דאָזיגע געזונד-הייטס-עוואַנגעליע איננאַנצען אומזיסט.

טויזענדער דאַנק-בריף זענען עדות וועגען אומגעוועהנליכען ערפאָלג פון דער דאָזיגער געוויסענהאַפטער פאָרשער-אַרבייט לטובות דער ליידענדער מענשהייט, ווער עס געהער צו דער

גרויסער ארמעע פון נערווען=קראנקע

ווער עס ליידט פון צעשטרייטקייט, אַרט-מורא, שוואַכען זכרון, נערוועזישען קאָפּ-ווייטאָג, שלאָפלאָזיגקייט, מאָגען-שטערונגען איבער עמפינדליכקייט, שמערצען אין די גלידער, פון אַלגעמיינער אָדער טיילווייזער קערפערשוואַכקייט אָדער פון אַנדערע אונצעהליגע ערשיינונגען

דארף זיך לאזען צושיקן מיין טרייסט-ברענגענדיג-ביכעלע!

ווער עס ווצט אויפמערקזאַם איבערלייענען, וועט געפונען די בערוהיגענדע איבערציי-גונג, אַז ס'איז פאַרהאַן אַן'איינפאַכער וועג צום געזונד און לעבענס-פרייד! וואַרט נישט נאָר שרייבט נאָך היינט!

Ernst Pasternack, Berlin S.O. Michaelkirchplatz 13. Oddz. 343

וועגען דער א"י-דעבאטע

לאָנדאָן, 15 (יט"א טעלעגראַפיש).

אין מאַנטשעסטער גאַרדען" איז אָפּגעדרוקט אַן־אַרטיקעל, אין וועלכען ס'ווערט אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן איינלאַדען די פאָרשטעהער פון דער יודישער אַגענץ אויף בעראַטונגען, דאַרף נישט גילאָטיגירט ווערען די א"י־דעבאַטע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט. די צייטונג וואָרענט, אַז אַזאַ שריט זאָל נישט בעגאַנגען ווערען.

דער קאמף ארום דעם ווייטשעפלער קאנדידאט

לאָנדאָן, 15 (י. ט. א. טעלעגראַפיש) דער קאַמף פאַרן מאַנדאַט צום פּאַרלאַמענט אין ווייטשעפּעל ווערט אַלץ שאַרפער, דער שטאַרקסטער קאַמף וועט זיך אָפּשפּילען צווישען דעם ליבעראַליסט און ליבעראַלען קאַנדידאַט. די רעגירונג איז שטאַרק פעראינטערעסירט אין דערהאַלטען דעם מאַנדאַט, כדי נישט נאָך מעהר אָפּגעשוואַכט צו ווערען אין פּאַרלאַמענט, אַזוי אַז איינס וואָרט־קאַמף האָט זיך אַנגעזשירט אַזאַ פערזענליכקייט, ווי ס'איז דער אַרביים־מיניסטער לענסבורי, אויף אַ ביינונג האָט ער ערקלערט, אַז אויב די רעגירונג איז אפילו כביכול אַ שעה, דאַרף מען זיך צו איהר בעציהען אַלס פריינד, דערפאַר וואָס ער נעגעבען אַן־... אַז מ'האָט ענדערשט דאָס „ווייס־בוך".

דער ווינטער דערנעהנטערט זיך

בעזאָרגט אייך בעצייטנס מיט ווינטער סחורות און ווייס סחורות און רעשטען

איז קאנסום=געוועלב

ביי דער „ווידזעווער מאנופאקטור"

54 ראקיטשיגעד 54

צופאהר מיט די טראמווייען 10 און 16

איהר בעקומט אויך דאָרט צו אוניווערזעלליך נידריגע רייזען ספארט-אנציגער, ארבייטס=אנציגער, דאמען- און הערען=וועש, טיש= און בעט=וועש, וואלענע שטאפען, טריקאטאזשען, שיך, קוכען=געשיר, קאלאניאל = וואַרען א.אז.וו. א.אז.וו.

פאַר ה"ה מלוכה- און קאָמונאַל-בעאַמטע, וואָס זענען מיטגלידער פון קאָאָפּעראַטיווען און געזעלשאַפטען, ווערט ערטיילט בעקוועהמער קרעדיט.

19123

קירזשנער-אטעליער

מ. פישלעוויטש, 20 פּעטריקאווער 20, טעל. 221=39

פיהרט אויס רעיעל און שנעל זעמטליכע פעלץ=ארבייטען

פאַר דאַמען און הערן לויט די נייעסטע אויסלענדישע מאָדעלען מיט דער בעסטער גאַראַנטיע און גוטע בעדינגונגען.

DR. MED. H.LUBICZ

ספ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנק.

בעהמט ווידער אן

אויף צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 141-32

אמפפאַנגס-שעהן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאָג און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער איינגענע פראַצאָוניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: קלאַרקעס אויף פלאַטפוסען, קינסטליכע רעמען א. א. ה. נעמט אָן פון 2,30 ביז 4,30 נאָכמ.

Motory

עלעקטרישע נייע און געברויכטע די ביליגסטע הועלע

רעפעראַטור-ווערקשטעלען

בוי פון קאלעקטארען און אויפרורע-ערם

אינסטאלאציעס עלעקטרישע עלעקטר ארט.

Reklamy NEONOWE

Inż. J.REICHER i S-ka 28 Południowa 28 tel.21-000

Dr. med.

B. Robinson

פיעטרקאווער 10, טעל. 131=86

צוריקגעקעהרט

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

ו. י. ז. א.

ערעפענט פון דעם 1=טען דעצעמבער

פרעבעל-קורסען

(לויט'ן מוסטער פון די קורסען פון „תרבות")

אנמעלדונגען ביז'ן 25-טען נאוועמבער.

אינפארמאציעס ערטיילט און איינשרייבונגען נעמט אן דער סעקרעטאריאט פון וו. י. ז. א. שענקיעוויטשא 26 טעגליך פון 5–10 אוועגד.

9536

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאַל-אַרצט פאַר נירן, בלאַז און אורין-קראַנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעמט אָן פון 12–1 און פון 4–7 אָוועגד.

Dr. med.

I. Wajnberg

Cegielniana 47, tel. 26-02

איגערליכע קראַנקהייטען

ספעציעל פאַר לונגען- און הארץ - קראַנקהייטן

בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון

נעהמט אָן אין דערהיים פון 3–5.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און דענטיסטישער קאבינעט.

בושעוויטנער 11, טעלעפאן 3763

עפען פון 9 פריה ביז 7 אוועגד.

ד"ר אימיך נאָז, האלז, אויערן ק'	$4^1/_2$—$5^1/_2$
ד"ר ספרשנער קינדער-קראַנקה.	$4^1/_2$-5 11-9
ד"ר שיפמאן איגערליכע קראַנקהייטן	2—12
ד"ר ביבערגאל הויט און וענער.קר.	$12^1/_2$—$11^1/_2$
ד"ר שמירנעלד נערוועו און גמסטיגע קר.	2—1
ד"ר נאלדבלאט אויגען-קראַנקה.	$1^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטן	3—2
ד"ר שפרלאָווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	$4^1/_2$—$5^1/_2$

פסיכא-טעראַפּיע, שפראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. אז. פאָקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַל איינשפריצונגען, מאַסאַזשען, על. קטריזאַצ ע, אָפּעראַצ. אויף פּערלאָנג היזיגען און שטאָט. און לאַבאָראַטאָריום קערטן אַנגענומען אלע אַרט אַנאַליזען, אויך פלעגמאַ און בלוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

בייַ דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרן

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשי נסקי-סמאראפאלסקא

צאהן-ארצט 10—1, 3—6

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּאָמבען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים=ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט=קראנקה. און מענער=שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאָנסיליומס מיט ספעציאַליסטען פון אוראָ=לאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען. קוואַרץ=לאמפ. עלעקטרישער הייל=קאבינעט. קאסמעטיק.

— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד. — —

פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן א פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען

זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

— בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

מאשין=לעבער

ווערן אָנגענומען אויסצוניי ען ביי

ג. נארדמאן, צעגעלניאנא 29

אכטונג

הויז=בעזיצער!

בעוואוסטער אינדוסטריע-לער א. א. שטאלמאן פון שעראדז יעצט לאדז, צמענטארנא 3 וו. 28, נעהמט אן הייזער און אדמיניסטראציע, ערשט-קלאסיגע רעפערענצען, טעלעפאן 14298 פון 9—2 און פון 4–7 אוו.

א צימער

צו שלאפען פאר איינעם אדער 2 אנשטענדיגע יונגעלייט פון זאפארט אפ-צוגעבן פיעטריקאווער 28 וו. 10.

19527

אנ'ארבייטער און א קראגען-נייהערין

(א פארריכטערין)

ווערען פון זאפארט געזוכט ביי בוימגארט. פראנציסקאנער 10 פראנט 3-טער שטאק.

LOKAL

frontowy składający się ze sklepu i mieszkania (2 mieszkania z kuchn) w śródmieściu do oddania. Wiadomość tel.18090

ביליג צו פארמייטן

א געוועלב

מיט א גרויס שויפענסטער.

צו ערפאהרען אין דער פירמע „Belladi" נאווראט 8.

א קוואליפיצירטער

נייהער

ווערט פון זאפארט געזוכט ביים שטעפער

זיסמאן זגערזשער 21

וואוינונגען

צו פערמיטען

אויף פראנציסקאנער.

צו ערפאהרען אויף מרדכי גבאים גאס 9 ביי ציטערמאן.

צו פערמיטען

א וואוינונג

פון 2 צימער און קיך אויפ'ן 4-טען שטאק

19 פאמארסקא 19

צו ערפאהרען ביים הויז-וועכטער.

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאלאָג-אַקושער

זגערזשער 11

טעלעפאן 134—72

נעמט אן פון 2–3 נאכמ. און פון $7^1/_2$–9 אוועגד.

Dr. W. ŁAGONOWSKI

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych **przeprowadził** się na ul. **Piotrkowskiej 70** róg Traugutta). Przyjmuje od 8^{30} do 10^{30} rano, od 1-ej do 2^{30} pp., od 6 do 8^{30} wiecz. w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

PERFUMERJA J. DRUKIER

זאוואדזקא 5, טעל. 175-92

בעזיצט דעם רייכסטען אויסוואהל פון אלערהאנד

קאסמעטישע ארטיקלען ווי: פערפומען, טואלעט-זייפן און פודערן

צו די צוגענגליכסטע פרייזען.

הורט- און דעטייל-פערקויף. :—: פאר אנגראסיסטען – ראבאט

מיט אכטונג **J. DRUKIER**

Zawadzka 5, tel. 175-92

לעזט!

אכטונג! אכטונג!

קאנקורענץ=פרייזען!

כדי צו ערמעגליכען די בריטסטע קרייזן פון ג' פובליקום צו בעקומען א ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאהמע זענען די פרייזען אין מיין פאטאגראפישען אנשטאלט געווארען פערקלענערט ווי,

12 שטיק	(„Express pictures")	זל.	2
6 „	פאסט-פאטאגראפיעס	„	2
6 „	פאסט= „ ברוין	„	6
6 „	„ „ אויף זייד	„	8

אכטונג! צו א ½ טוץ זיידענע פאסט-פאטאגראפיעס גיט מען צו **אכטונג!**

אן אריגינעלען פארטרעט בחנם

ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פארטרעטען אין ראהמען און אויך א פערקויף פון ראהמען

קומט און איבערציוגט אייך

מיט אכטונג **„PARISIEN"**

קונסט=אנשטאלט

פראנציסקאנער 30.

ווייכטיג פאר פארמירערס!

אנ'איינגעריכטעטע פארמירעריי מיט א פרעס מיט א גרויס. לאקאל מיט אלע זעמטליכע מערצם צו פערמיטען. צו ערפאהרען ביי פשעדבארסקי נייער מארק 11.

מיט 10,000 זל.

וואלט א סוחרישער יונגערמאן צו געטרעטען אלס שותף צו א גוט געשעפט אדער פאבריקאציע אפערטען אונטער „1930" אין אדמיניסטראציע.

אב'ארט צו שלאפען

פאר 2 אנשטענדיגע יונגעלייט אין א שעהן מעבלירט צימער איז פון זאפארט אפצוגעבען. צו ערפאהרען ביי ארבאך קילינסקיעגא 41

Dr. med.

M. Lerner

ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען

זאכאדניא 64

טעל. 113-09

נעהמט אן פון 3–5 נאכמ.

Dr. N. HALTRECHT

ספעצ.-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס- קראנק.

נעמט א' פון 8 ביז 9 פריה, פון 12–3 נאכמיטאג און פון 8 ביז 9 אוועגד.

פיעטריקאווער 10

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Lekarz-dentysta

Stanisław Gelberg

זאוואדזקא 14, טעל. 108-53

נעמט אן פון 10–2 נאכמ. און פון 4–7 אוועגד

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27

tel. 151 78

צוריקגעקעהרט

הויט און ווענערישע קראנקה. רענטגען און ליכטהיילאינסט. נעמט אן פון 4—7 אוועגד.

Dr. Różaner

ספעציאליסט פון הויט און ווענערישע קראנקהייטען און קינדערלאזיגקייט

נארוטאוויטשא 9, טעלעפאן 128-98

נעמט אן פון 8–10; 5–8 אוועגד

ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען

Dr. med.

A. Uryson

אינערליכע קראנקהייטען

ספעצ. מאגען, דארם און לעבער-קראנקהייטען

קאנסטאנטינער 20 טעל. 215-85

(11-טער ליסטאפאד)

אויפנאהמס-שעהן פון 3–5 נאכמיטאג

סטארשי פעלדשער

יאקוב פזשיסוכא

ג. פעלדשער פון ווארשאווער שפיטאל אויף טשיסטע האט זיך בעזעצט אין לאדז און נעהמט אויף קראנקע צו יעדער צייט אין דער וואוינונג פון ג. פעלדשער ראזענצווייג

פילסודסקיעגא 29 (ווסכאדניא)

טעלעפאן 179-48

קלאנג-פילם-קינא-טעאטער
GRAND-KINO
אנהייב פון די סעאנסען 4 א זייגער נאכמיטאג
לעצטער סעאנס 10.15 אווענד. שבת און זונטאג
12 א זייגער בייטאג. לעצטער סעאנס 10.15.

היינט און פאלגענדע טעג!
דער הונדערטס-פראצענטיגער פערפיה-
רער און דאן-זשואן
Harry Liedke
און די וואוג-
דערבארע
Pegdy Norman
און דער קאפעלמײסטער
Ernest Verebes
אין בעקאנטען איירָאפּעאישען ריידענדען קלאנג-פילם, וואס איז אונפארגלייכליך מיט דער שטימונג,
פיקאנטעריע און וואונדערשעהנ׳ן מעלאדיעס א. י.
דער וואלץ איבער׳ן דונאי
„WALC NADDUNAJSKI“

קלאנג-פילם-טעאטער
„MIMOZA“
ul. Kilińskiego 178.
פון דינסטאג ד. 11 ביז מאנטאג ד. 17 נאוועמב.
„א חתונה אין האליוואוד“
הערליכע אפערעטקע פון אסקאר שטרויס.
דער צויבער פון מעלאדיעס און ציגיינער-ראמאנסען, אימפא-
נירענדע פראכט פון דער אויסשטאטונג. אין די הויפטראלען:
NORMA FERRIS i J. H. MURRAY
אויסער׳ן פראגראם: רעוועלאציע-קלאנג-צוגאבע.
נעכסטער פראגראם: (דער ווייסער שטן) „Hadzi Murat“
אנהויב 5.30, 7.30 און 9.15, שבת, זונטאג און יום טוב 3.30 נ״מ

בעקאנטמאכונג.
דערמיט מאך איך בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז איך האב ערעפענט
מיין שוהווארגען-געשעפט אין בעזיץ א רייכען אויסוואהל פון די נייסט מאדערנע
הערען- און דאמען-שיך
ווי אויך שניעגאוצעס און קאלאשען
צו די ביליגסטע פרייזען / רעעלע בעהאנדלונג / קומט און איבערציגט אייך
מיט אכטונג
59 J. TARKO 59
צעגעלניאנא

קויפט „MITOL“
צולאזט עס אין וואסער, בערשט אויס דעם שמוציגען
אנצוג, און דו ועסט האבען
א נייעם אנצוג!
איין שאכטל „MI TOL“ פאר 1.50 זל. איז א
גאנצע כעמישע וועשעריי ביי זיך אינדערהיים.
„MITOL“ פרישט אויף דעם גאנצען שטאף, לעבט
אויף דעם פריהערדיגען אויסזעהן, בעזייטיגט אלערליי
פלעקער. צו בעקומען איבעראל.

נייעס!!!
„SREBROL“
פליסיגקייט צו זילבערן
בילדעט א שיכט ריינעם זילבער דורך געוועהנליכן אנרייבען
פרייז פון א פלאקאן 2 זל. צו בעקומען אין אפטייקן און סקר. אפטעקש.

מיט 25% ביליגער ווי איבעראל!
דאמען- הערען- פעלצען
ווי אויך אלע איינצעלנע פעלעכלעך אין א רייכען אויסוואהל
מיט גוטע בעדינגונגען אין פעלץ-ווארען-געשעפט פון
י. שווארצמאן נארוטאוויטשא 42
— טעלעפאן 166-31 —

א קוואליפיצירטע
פערקויפעריך
אין דער שיך-בראנזשע
ווערט געזוכט אין אנ׳ערשטקלאסי שיך-
געשעפט. אפערטען אונטער „K. D.“ אין אדמינ.

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה
אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכן בטח ושענן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע
איבער דעם זאלסט נאר קומען אין ביורא
פון ד. מאנעלא
וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון
צווייטען הויף אויפ׳ן ערשטען הויף
פיעטריקאווער 17, לינקע אפיצינע
פארטער, טעל. 124-95
וואו ס׳ווערט ווייטער ערלעדיגט פינק-
טליך און געוויסענהאפט געשריבען א-
לערליי ביטעס: ציווילנע, קארנע,
האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואקאציעס,
קלויזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע
שטעט אין פוילען, ווענען דירות אין
אוזשאנד ראזיעמטשע, ווי אויך איבער-
זעצונגען אין אלע שפראכען.
בעמ.: קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס ווע-
רען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה
מיט אכטונג ד. מאנעלא,
פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

SKŁAD MATER. APTECZNYCH
„PERFUMERJA“
Gustaw Rosentreter
11 Listopada 54, tel. 165-54
róg Żeromskiego
עמפעהלט צו נידריגע פרייזען אפטייק-מאטעריאלען:
הייל-קרייטעכצער, פארבען, זוימען, הייוען אויס-
צוארבייטען היימישע ווין, הייל-ווין, אינלענדישע
און אויסלענדישע מינעראל-וואסערן, פודערן, פער-
פומען און קעלנישע וואסערן. זייף, מיטלען צו פער-
ניכטען אלערליי ווערים Flit Fly tox א. ז. וו.
אכטונג: פאר די ה״ה פריזיערס קעלנישע
וואסערן און וועזשעטאל, לאקיר, ראזיר-פראַ-
שעק ברילאנטין א. ז. וו.

לעטשניצע זגערזשער 17
טעלעפ. 116-33
ד״ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. 1—2 נאכם.
ד״ר יוסטמאן נערווען-קראנקהייטען 12—2 נאכם.
ד״ר מ. קאנטאר כירורג 4½—5½, יו״ט 1—2
ד״ר פאפיערני אקושער און פרויען-קראנקה.
11½—1 נאכם.
ד״ר ראסאווסקי אויערן, נאז-און האלז-קראנקה.
10½—11½, 2—3 און 6—7 נאכם.
ד״ר ראזענצווייג קינדער-דאקטאר 11—12, 4—5 נ״מ
ד״ר רוזשאנער וענער. און הויט קראנקה, 1—2 נאכם
ד״ר ווייגבערג אינערל. קראנקה, 1—2, 6—7 נאכם.
א. גראדזעטשיק צאהן-ארצט 3—7 נאכם.
ד״ר סטופעל רענטגען-גאבינעט 12—2, 4—6 נאכם.

צאהנערצטליכער גאבינעט
ביי דער לעטשניצע
„POMOC“ 1 Aleksandrowska 1
איז ווידער טעטיג אויך אין די שעה׳ן פון 3—6 אוו.

Lekarz dent. R. FABRYKANT
b. asyst. Kl. Uniw. w **Poznaniu**
Pzyjmuje obecnie w Łodzi
ul Żeromskiego 15 (Al I Maja 22)
od 10—1 i 3—7.

Dr. Z. Rakowski
ספ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 127-31.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן
אין לעטשניצע זגערזש׳ 17 פון 10—11 און פון 2—5.

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג! היינט און פאלג. טעג!
מעכטיגע ריהרענדע דראמע ביז טרעהרען א. ג.
דער פערמשפט׳ער פון סטאמבול
אין די הויפטראלן די מיטרייסענד-שעהנע
BETTY AMANN
און דער מיטרייסענדער מיט זיין מענליכקייט
HENRYK GEORGE
שאטענס פון פערגאנגענהייט. ביגאמיע. אלעס נעהמט נקמה.
די לעצטע נאכט פון א זעלבסטמערדערין. מאן פון 2 ווייבער.
ווער איז שטארקער? קאמף פון 2 פרויען וועגען א מאנספערשוין.
נעכסטער פראגראם:
„זינד פון די פאטערס“ מיט **EMIL JANNINGS**
פערשטארקטער ארקעסטער אונטער לייטונג פון ה׳ סטעפאנסקי.
אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12 בייטאג.

א טרוקען מיטעל צו לעשען שרפות
א טרוקענער פראשעק-
האנד-לעשער (גאשניצע)
„UNIWERSALNA“
איז אבסאלוט אונזעצבאר. רעאגירט נישט אויף
עלעקטרישען שטראם. ווירקזאמער און בעסער
פון אנדערע גאשניצעס. אומשעדליך און לעשט
אלע אהן אויסנאהם ארט שרפות גלייך ביים אנהויב

POLSKA WYTWÓRNIA
PRZYRZĄDÓW RATOWNICZYCH
Katowice, ul. Kochanowskiego 12a, tel, 19-30
רעפרעזענטאנץ אויף דער לאדזער וואיעוואדזטווע:
L. ROTBAND, Łódź, Zielona 6, tel. 121-19.

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-
פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און
קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער
ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א
מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן
און עס פאלט אריין אין דעם פוס און דער
קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך
פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און
שטארבליך. ספעציעל גוטע הייל-באנדאזשען
אויסגעצייכנט גוט דורך גרויסע פראפעסאר׳ען
מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען
פראפעסאר-דאקטאר בראכגרעהינג בעזונדערן
זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטע

ברוך. אויך פאר הויקערס לייטונגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע
פיס און פלאט-פוס ספעציעלע אנלאגען אין די שיך. קינסטליכע גוטע פיס און
הענד, גוטענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוועגד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg
.Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter
בעמערקונג: דאס „ערזענ״ליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיגט
דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד״ר
באראנטש, פראפ. ד״ר י. מארישלער, פראפ. ד״ר בר. קיעלאנאווסקי
און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן סערטיפיקאטע פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.
דערמיט דריק איך אויס דעם בעסטען דאנק דעם הערן ד״ר. י. ראפאפארט,
ספעצ. פאר ברוך, וועלכער וואוינט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 טעל 177-22 ארגאנ פאר,
פאר זיין גוטיסענהאפטע פערלעגען מיר א גוטענעם הייל-באנדאזש לויט זיין מעטאדע
האב געליטען אויף ברוך 20 יאהר און א דאנק איהם בין איך היינט געראטעוועט
אזוי, אז כ׳קען איהם יעדען אנגציגען הוים עמפפעהלען.

Dr. BERGHOF Arzt.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.